

LĀTVIJAS VALSTS
BIBLIOTEKA

Montreālas Latviešu
Biedrības
ZINOTĀJS

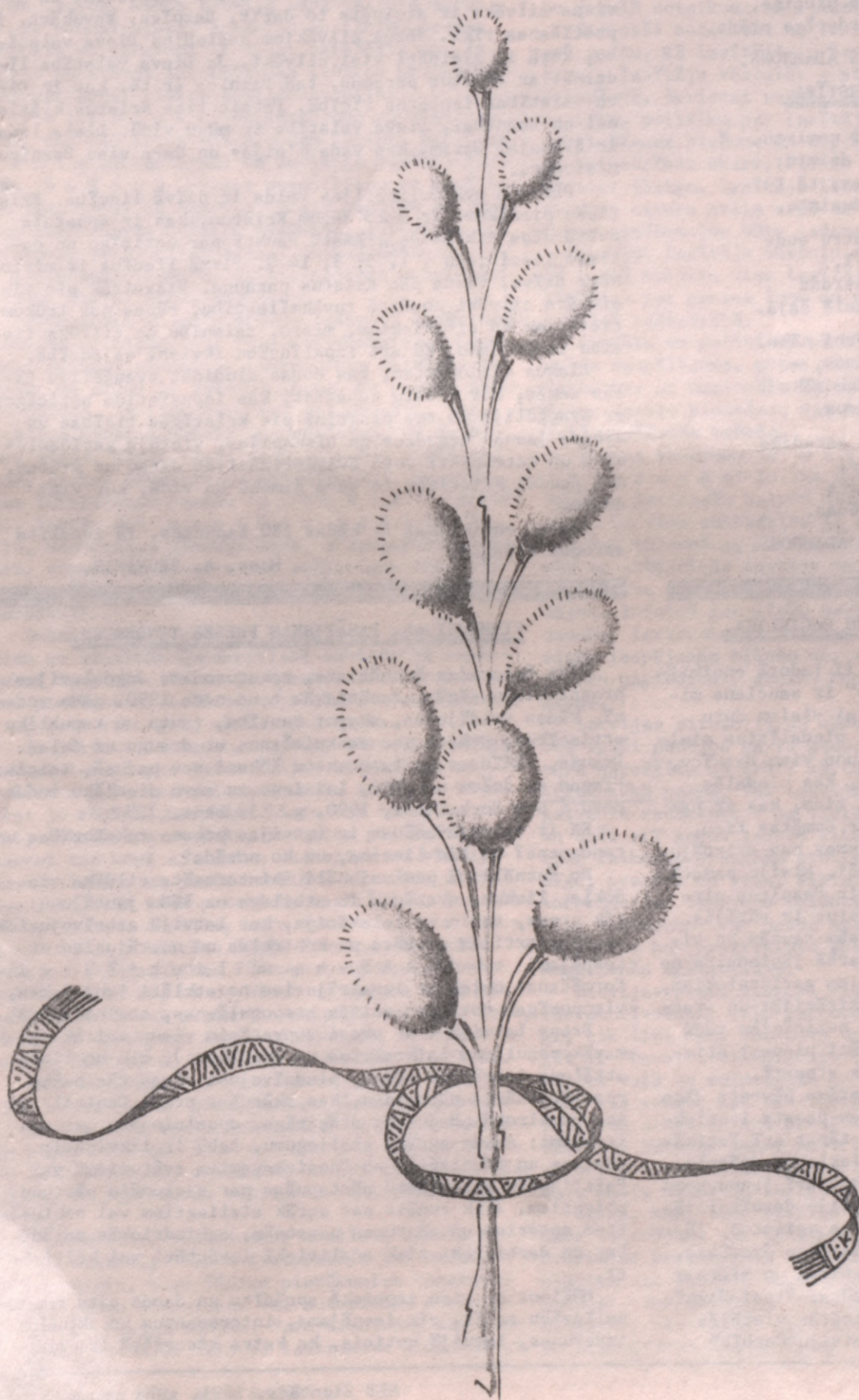
ISSN 0227 - 2423

1991. GADA MARTS

MONTREALA, KVEBEKĀ

42. GADA GĀJUMS

Nr. 3. (504.)

AUGSAMCELŠANĀS.

Kad zvilnēts virs ziediem būs gana,
Tad vajadzēs gulties zem tiem:
Pēc gaismas nāks krēsla mana -
Miegs pagaišs pēc nedarbiem.

Tad, piesaucis savu dievu,
Kas mieru man dāvā arvien,
Es saulei teikšu: - Ardievu!
Bet zemes klēpim: - Labdien!

Mans uzvalks būs dzeltenas smiltis:
Smags samts, kas cieši prot skaut
Gan ģimenes, saimes, gan ciltis,
Līdz laiks to ir pušu raut.

Jo pamazām asns es kļūšu -
No pīšļiem reiz izdīgs tas -
Un tad it kā zobens es būšu,
Kā zobens zaļš, lokans un ass.

Es zemi pārduršu priecīgs,
Jo neērts kļūs uzvalks man šāds.
Un augšām celšos kā niecīgs,
Kā rūgts, taču lietderīgs stāds.

ERIKS ĀDAMSONS.

NEMIRSTĪBA.

Ja piedzimstam, lai nomirtu,
Tad nomirstam, lai dzimtu;
Mēs dzīvosim - kā es, tā tu -
Vēl daudz daudz gadusimtu.

Kaut grūta tumsa katru sedz
Un nāves bailes vajā,
Būs mūža dienu jāpieredz
Liels pulks mums saulē šajā.

Tad bērni, bērnu bērni nāks,
Kas tikpat ilgi dzīvos, -
Tā laiks ne brīdi nenomāks
Mūs - radījumus brīvos.

Pēc tūkstots gadiem saredzēs
Vēl visur mūsu pēdas,
Jo nemirstīgi esam mēs
Un mūsu prieks un bēdas.

ERIKS ĀDAMSONS.

svarīgs ir personīgais svētums. Svētie ir Istie misionāri vidē, kur viņi darbojas. Nesot evaņģēlija gaismu, Baznīca dara lielu pakalpojumu ikvienam cilvēkam un visai cilvēcei. Katram cilvēkam ir tiesības iepazīties ar Kristus vēsti, lai visā pilnībā īstenotu Dieva aicinājumu.

Ja var priecāties par misiju attīstību, it īpaši, pašreizējā pēckoncila laikā, tad netrūkst arī grūtību, jo vēl šodien ir zemes, kur evaņģēlija sludināšana ir aizliegta, dažās vietās aizliegts pat kristīgās ticības kults. Dažās zemēs pāriešana kristīgā ticībā ir maldīgi uzskatīta kā tautas kopības un savas kultūras atstāšana. Netrūkst arī grūtību Dieva tautas iekšienē - nesaskaņas, atsalšana ticībā, pārāk mazais evaņģelizācijas veicēju skaits. Pārvisam, kaitīga ir vienaldzība reliģijas jomā. Īstenībā evaņģelizācijas darbs ir tikai sākums, jo tikai kāda ceturtdaļa cilvēces pieder kristīgai Baznīcai. Tāpēc pāvests Jānis Pauls II jau sava pontifikāta sākumā sauca: "Atveriet durvis Kristum!"

Jēzus Kristus ir vienīgais Pestītājs. Viņš nodrošina pestīšanu ar drošību. Tā arī Svētā Jāņa evaņģēlijā lasām Jēzus vārdus: "Neviens nenāk pie Tēva, kā vien caur mani" (14, 6). Ticība Kristum ir brīvi jāizvēlas, un ikviens cilvēks ir aicināts to darīt. Baznīca, savukārt, ir pestīšanas rīks. Jēzus cilvēkiem pasludina Dieva valstību, kurā ir aicināti visi cilvēki. Ja Dieva valstība līdzinās ar Kristus personu, tad Baznīca ir tā, kas ir Dieva valstības izplates rīcībā. Pateicoties Kristus klātieņai un Baznīcai, Dieva valstība ir mūsu vidū. Liela loma ir Svētajam Garam, kas vada misijas un dara visu Baznīcu misionāru.

Pirmais evaņģelizācijas veids ir dzīvā liecība. Kristiešu pienākums ir sekot Jēzum Kristum, kas ir apustuļa Svētā Jāņa Atklāsmes grāmatā saukts par uzticīgo un patieso liecinieku (1, 5; 3, 14). Pirmā liecība ir misionāra dzīve, vesta pēc Kristus parauga. Visvairāk pie misionāra cilvēki novērtē tuvākmīlestību, rūpes par trūkcietējiem un slimniekiem, mieru, taisnību un cilvēka tiesību ievērošanu, kā arī izpalīdzību ikvienā vajadzībā.

Blakus misionāriem, kas dodas sludināt evaņģēliju tālās zemēs, kur Kristu nepazīst, kas iepazīstina neticīgos ar evaņģēliju un tos piegriež pie kristīgās ticības un dibina jaunas draudzes un bīskapijas, vietējā garīdzniecība un katehisti veic evaņģelizācijas darbu uz vietas. Arī daudzi kristieši to dara ģimenē un vidē, kur viņi dzīvo.

Jaunai enciklikai ir kādas 130 lappuses. Tā iedalīta astoņās nodaļās.

Mons. A. BRUMANIS.

JĀŅA PAULA II MISIJU ENCIKLIKA.

Pāvesta Jāņa Paula II izdotā enciklika "Redemptoris missio" ir sauciens misiju labā, ar mērķi, lai visiem dotu jaunu ierosmi dedzīgāk piedalīties misiju darbā. Misijas atjauno visu Baznīcu, jo tās domātas kā tiem, kas piedalās Baznīcas dzīvē, tā arī tiem, kas ir pasīvi. Vēl vairāk tās ir domātas tiem, kas evaņģēlija vēsti nemaz nav dzirdējuši, vai to nav pieņēmuši. Misiju pamatā ir ticība, un misijas ir Baznīcas pirmais pienākums, jo Kristus ir sūtījis sludināt evaņģēliju visām tautām un visiem cilvēkiem. Šinī darbā jāpiedalās ne tikai bīskapiem un citiem garīdzniekiem, bet arī draudzēm, organizācijām un atsevišķiem cilvēkiem, arī neticīgiem tādā ziņā, ka viņi ir aicināti pieņemt Kristus vēsti, kas cilvēkus atpestī.

Šinī enciklikā saskatāma pāvesta Jāņa Paula II mācība, kas jau pausta iepriekšējās viņa enciklikās, tāpat arī Vatikāna Otrā koncila teoloģiskie un dvēseļu aprūpes uzskati. Netrūkst arī jaunu domu un praktisku padomu. Misiju darbībai jānorit respekta un dialoga gaisotnē, jāievēro cilvēciskās attīstības prasības, tāpat cenšanās pēc taisnības un miera. Jārespektē vietējā kultūra. Visai Baznīcai jāatbalsta jaundibinātās vietējās Baznīcas. Pārī visam, misiju darbībā

VIENPUSĪGAS, FANĀTISKAS PRESES TENDENCES.

Kāds Belgrades žurnālists, raksturodams Jugoslavijas preses vienpusīgās, fanātiskās tendences 1990. gada rudenī, kādas valdījušas, skatot tautību, tautu un republiku attiecības, stāsta par saskriešanos ar draugu uz ielas. Draugs, rādīdams uz laikrakstu žūksni sev padusē, teicis: "Tagad es došos uz māju, lai iepemtu savu dienišķo indes devu (New York Times, 1990. g. 13. sept.)."

Kā ir Latvijā? Kādas ir Latvijas preses raksturības un tendences? Ko tās liecina, uz ko norāda?

No žurnālistmā profesionāli ieinteresēta cilvēka viedokļa, liekas, svarīgas ir atbildes uz šādu jautājumu: cik prese, radio un televīzija, kas Latvijā atbrīvojusies no vienpartijas diktāta un kontroles un nostājusies uz iespējami objektīvas un lietderīgas informācijas ceļa, ir izvēlējusies no atklāti fanātiskās, vienpusīgas notikumu gaitas atspoguļšanas, atainošanas?

Prese Latvijā (ar presi sapratīsim visus vairāk vai mazāk regulārus laikrakstus un žurnālus), cik no liela attāluma iespējams vērot, piedzīvojusi visas tās pašas revolūcionārās pārmaiņas, kas skārušas presi Centrāl- un Austrumeiropā. Radušies atšķirīgu, opozicionāru uzskatu izdevumi; daudz agrāku aizliegumu, tabū ir likvidēti; vēsture un ideoloģija no "neaizkaņamiem svētumiem" vai "aizliegtām ķecerībām" pārtapušas par racionālu pārrunu objektiem. Tiek runāts par agrāk aizliegtiem vai noklusētiem autoriem un vēstures personām; sabiedriskās parādības un darbinieki tiek analītiski izvērtēti vai kritizēti.

Mēģinot ar visu iepriekš aprādīto un daudz citu tematu palīdzību radīt, cik iespējams, interesantus un aktuālus izdevumus, Latvijā noticis, ka katra atsevišķā izdevuma

specifika, piekāpjoties aktuālitāšu priekšā, noslīdējusi it kā otrā vietā. Visi izdevumi, izsakoties sabiezīnātās krāsās, satura un uzsvāru ziņā kļūst arvien līdzīgāki. Ja šī tendence konsekvēnti turpinātos, izdevumi beigās atšķirtos cits no cita vairs tikai ar nosaukumiem. Ja lasītāju un papīra netrūkst, kāpēc lai to nedarītu?

Lai izpatiktu lasītājiem (vai iegūtu klāt vēl jaunus!), sāk parādīties foto attēli un tendence uz tādas lasāmvielas sagādāšanu, kam sava vieta būtu īpašos izklaidēšanās vai lubu literatūras un bilžu žurnālos. Izklāstās pilnīgi neticami, ka veselības aizsardzības ministrijas populārzinātniskajā žurnālā bijis jātulko un jāiespiež amerikānietes Džeklinas Sūzenas "Leļļu ieleja", ja tai pašā laikā emigrantu rakstniecībai ir ko piedāvāt Valdemāra Kārklīga, Aīdas Niedras, Artura Baumapa un citu latviešu autoru tādi paši "vispārcilvēcisku" tematu stāsti un romāni, kas ir arī respektējami literāri darbi.

Sociālu un politisku pārkārtojumu laikos, kādus Latvija savā vēsturē agrāk vēl nav piedzīvojusi, ārkārtas apstākļos preses stāvoklis un uzdevumi ir visai sarežģīti un, ja tā grib pārstāvēt informēšanas labākos profesionālos paraugus, lielas atbildības pilni.

Politisko pārkārtojumu radītie pacēlumī daļbrīd sarūk vai pavisam pāriet, bet sociālie pārkārtojumi kā nemitīga rūgšana turpinās. Brīvās preses veidotājiem un lasītājiem jāapzinās, ka demokrātikajā sadzīvē ar vārda un biedrošanās brīvību iebūvēta, ietverta nepārtraukta sevis uzlabošanas, atjaunināšanas, sevis ārstēšanas iespēja. Ka šis process nebeidzas! Ka "Ista miera" nebūs nekad!

Laikraksti un citi preses izdevumi nepārtraukti pildās ar ziņām, kur viss notiekošais atspoguļojas. Ziņas, jaunumi ir lietas, kas cilvēkus interesē. Un ziņas ir galvenā prece, ko preses izdevumi pārdod. Ja ziņu nav, nav arī pircēju. Bez pircējiem nevar samaksāt ne drukāšanu, ne darbinieku algas. Tāpēc bieži vien, pircēju iegūšanas labad, blakus objektīvam, profesionāli augstvērtīgam žurnālistismam pastāv *sensāciju meklējumi*. Pastāv arī *savtīgu interešu kaila*, vienpusīga pārstāvēšana, atspoguļošana, kad presi, vispirms, izmanto par atšķirīgas interešu grupas politikas aģitatori vai aģitatori vai propagandētāji.

Debates par preses un žurnālistu lomu, uzdevumiem un tiesībām demokrātikajā sabiedrībā nepārtraukti turpinās. Dzīve jeb prakse liek arvien par jaunu pievērsties dažādiem strīdīgiem jautājumiem, kur ne reti vien gala vārdu saka tiesa.

So pārdomu ietvaros, varbūt, būtu lietderīgi aizskart tematu par informācijas atdalīšanu no žurnālista paša uzskatiem. Formula ir gauži vienkārša: jo rūpīgāk, par kādu lietu vai notikumu ziņojot, žurnālists strādās, turoties pie faktiem un nejaucot tos kopā ar saviem uzskatiem un vērtējumiem, jo labāks un profesionālāks būs tāds ziņojums, jo vairāk tiks pakalpots lasītājiem. Lai ilustrētu, ko esmu domājis, varu ieteikt *paraugam* rūpīgi publicēto Kārļa Streipa reportāžu par Latvijas Republikas Pilsoņu kongresu. Žurnālists iespējis to, ka darbības un satura ziņā tik sarežģīto sanākumi atainojis pilnīgi bez savu domu, uzskatu un vērtējumu iestarpinājumiem, operējot tikai ar faktiem un kongresa dalībnieku liecībām.

Labs žurnālists ziņas, faktus nejauc kopā ar saviem uzskatiem un vērtējumiem. Ikvienā laikrakstā (un arī cita veida izdevumā) ir vieta faktiskiem ziņojumiem un ir vieta lietu un notikumu izvērtējumiem, analizēm. Un arī ziņu analizēs, protams, ir jāpieturas tikai pie patiesības, pie faktiem.

Ievadrakstus, vērtējumus, analizēs raksta redaktori, attiecīgo lauku lietpratēji vai redakcijas darbinieki, kuji šādiem pienākumiem sagatavojušies un kuju kompetence vai autoritāte nostabilizējusies, visiem zināma. Varu liecināt, ka, piemēram, Savienotajās Valstīs laikrakstu komentātori

zināšanu, asas un loģiskas domāšanas un visas kopības interesēm atbilstošu risinājumu meklējumos liekas stāvam galvas tiesu pāri valsts un pašvaldību vēlētajiem darbiniekiem.

Vienpartijas diktatūras laikā iekārtas kritiķus un tos, kas nostājās pret staļinisma un stagnācijas pārestībām, prese neatlaidīgi un "pēc veciem labiem paraugiem" nomelnoja. Šādas uzskatu pretinieku nomelnošanas tendences nav izzudušas. Tās nav attaisnojamas un tiesiskā valstī tām vietas nebūs. Pagaidām gan vēl pat nedaudzie kļūdu labojumi Latvijas presē, respektīvi, "precīzējumi" skan tā, ka vainīgie netieši "mazgā rokas nevainībā", kur nu vēl atvainojas lasītājiem vai skartajām personām. Laikam vienīgi, kad tiesas procesi tiks vainīgiem vilkt ārā makus, lietas viegli un ātri uzlabosies!

Preses izdevumos nav vietas mēles un dūres rādīšanai, melu un baumu izplatīšanai, citu goda un godīguma nepamatotai aizskaršanai utt. Tiesiskā valstī attiecības starp presi un sabiedrību regulē noteikumi un likumi.

Šie paši noteikumi un likumi netieši regulē arī veidu, kā lasītāji ar savām domām un uzskatiem - lasītāju vēstulēs - piedalās izdevuma veidošanā. Ikvienai redakcijai ir jābūt ar savu noteiktu politiku par lasītāju vēstulju apjomu, publicēšanas biežumu un to, ko lasītāji drīkst un ko nedrīkst skart. Par to visu lasītājiem atkārtoti jāziņo. Lasītāju līdzdalība Latvijas izdevumos satura stila ziņā ir visai emocionāla. Preses izdevumiem būtu jādara iespējams, lai, informējot lasītāju vēstulju rakstītājus, tai pašā laikā notiktu visu lasītāju izpratnes padziļināšana par preses lomu un uzdevumiem brīvā un atklātā sabiedrībā.

Sociālu un politisku pārkārtojumu laikā, kad valda saspīlējums, prese nepavisam nedrīkstētu nodarboties ar nacionālu kaislības ogļīšu uzpūšanu, jaunu pagāju piemešanu vai sāls kaislīšanu vecās, vajā atplēstās brūcēs.

Preses uzdevums ir *kalpot kopības interesei*! Ko tas nozīmē? Kā to izdarīt? Kopības interesēm kalpot nozīmē izveidot situāciju, ka visa sabiedrība ir iespējami pilnīgi un precīzi informēta, ka tai sniegtas visas iespējamās un atšķirīgās izvēles un izšķiršanās iespējas. Brīva prese, lietišķi un profesionāli strādājot, informē par visām sabiedrībā valdošām tendencēm, ievadrakstos un ziņu analizēs aizrāda uz visām iespējamām kļūdām un, sniegto informāciju arvien papildinot, ataino kopībai vēlamākās rosisbas.

Latvijas situācija un nākotne, kas visu laiku, bet īpaši pēdējos pāris gados, bijusi augstākā mērā sarežģīta un grūti kārojama, *ieiet arvien kritiskākā posmā*. Vai Latvijas centrālo izdevumu galvenie redaktori (pa lielākai daļai pieredzē un daži arī gados jaunie literāti) ir izauguši līdz laikmeta prasībām atbilstošu nosvērtu, godīgu, precīzu un visai sabiedrībai pakalpojošu informācijas izdevumu veidotājiem? Tas ir svarīgs jautājums! Par daudz svarīgs, lai kāds to uzskatītu par neuzticības apliecinājumu vai viņa kompetenču apšaubīšanu.

Latvijas prese kļuvusi vissvarīgākais nacionālās atbrīvošanās ceļa faktors. Mēs būsim tik ilgi, cik ilgi mums būs sava brīva prese. To nosargāt ir "bauslis visupirmais". Bet Latvijas prese netiek vajā no euforiskās un nesavaldīgās sajūsmas, kas rodas, kad nokritušas ilgi nestās važas, kad atkal drīkst pulcēties visi "mirušie un dzīvie". Pārejas posms no brīvvalsts žurnālista un brīvā tirgus pirmkolnieka līdz profesionālam sava amata pratējam ieilgst.

Laikā, kad viens vienīgs neapdomāts un neizdomāts sacerējums var kļūt par degbumbu, bet nosvērta un konsekvēnti savaldīga rīcība par dambi plūdiem vai šķērslī ugunsbriesmām, vairs nepietiek ar sīku sensāciju rindīgu sarūpēšanu, cilvēku iztēli satraucošu sīkziņu un izklaidējošas lubu literatūras pasniegšanu. Arī restaurācijas mā-

Apceres autors Aivars Ruņģis (pa labi), sasveicinoties ar Latvijas Augstākās padomes priekšsēdi Anatoliju Gorbunovu visas pasaules latviešu rakstnieku saietā dalībnieku pieņemšanā pie AP priekšsēdža 1990. gada 28. decembrī - vidū Latvijas Rakstnieku savienības priekšsēdis Imants Auziņš, Irēna Avena, Irīna Auziņa un Voldemārs Avens (Gunāra Janaiša foto attēls).

nijai jāvelk robežas. - Cīņa uz dzīvību un nāvi iet jaunā pagriezienā, un man, tās lieluma un atbildības priekšā stāvot, liekas, ja, piemēram, par kaut ko jāizšķiras, vienam trūktu spēka, izturības, gudrības pareizākā ceļa un rīcības meklēšanai. Vēl nekad neesmu jutis, ka situācija latviešiem tik nopietna un ka vajadzība pēc citu cilvēku, pēc citu brāļu padoma kopīgai rīcībai tik liela kā šodien un tajās dienās, kas vēl nāks.

Rītdien Latvijas presi nedrīkst vadīt un veidot tikai ar iztēli bagāti fantasti un karjeristi. Tā jāveido rūdiem sava amata pratējiem, profesionāļiem, kas ievēro

- izdevumu pastāvēšanas intereses,
- līdz galam godīgu reportēšanu un
- konsekventi ievēro visas kopības interešu paušanu un aizstāvēšanu.

Šos trīs faktoros nemaz nevar salikt svarīguma pakāpē - tik būtiski nozīmīgi tie ir!

Es negribu un nevaru vainot nevienu pieredzē un arī gados jauno žurnālistu vai redaktoru par to, kas viņš ir un ko viņš varbūt vēl nezina. Kritizēt vai vainot var tikai tos, kas nav spējīgi uzklaut iebildumus un neuzlūko par nepieciešamu pat aizstāvēt savas pozīcijas. Nenolaidīsim dibenā Latviju, par daudz pēc "dzeltenās" peļņas preses dzenoties! No visiem jaunās Latvijas saimnieciskiem pasākumiem Latvijas prese vismazāk drīkstētu kļūt tikai par konjunktūras pasākumu.

Ai, kā es vēlētos, kaut manas bažas būtu nepamatotas un vērojumi, ko esmu teicis, nebūtu vispārināmi! Kaut es būtu rūgti maldījies! Kaut pieredzē un arī gados jaunie redaktori tomēr spētu soli pa solim panākt to, ka no tik pierastās un vēl nesen īstenotās vienpusīga, fanātiska agitatora un kaujas līdzekļa prese kļūtu par lasītāju i n f o r m ē t ā j u, ne mulsinātāju vai musinātāju; par viņa "pašam vērot, domāt un spriest" īpašību sekmētāju, ne gatavas propagandas putriņas norijēju; par z i n ī g u, a k t ī v u, n o s v ē r t u kopības locekli, ne aklu rīkojumu uzklautāju un izpildītāju, ne ierindnieku, ar ko neviens īstinerēķinās.

Kas cieš visvairāk no vienpusīgas, fanātiskas preses? Cieš patiesība un lasītāji.

AIVARS RUŅĢIS.

• Šis manuskripts 1990. gada decembrī bija Rīgā, bet tad 1991. gada 2. janvārī nāca Latvijas preses "dziesmas aizpauģšana", pirms kāds izdevums Latvijā to paspēja publicēt.

AUKSTAIS KARŠ MASKAVĀ.

1991. gada janvārī padomju impērijas reakcionārie spēki - armija un KGB/MVD formācijas - sāka terrora un subversijas kampaņu pret Latvijas un Lietuvas tautām un to demokrātiski ievēlētajām valdībām. Bruņoto varmāku asiņainā agresijā noslepkavoja un ievainoja simtiem lietuviņu un desmitiem latviešu. Varēja domāt, ka šis necilvēcības ir tikai sākuma signāls tālākām Kremļa vardarbībām.

Tuīt pēc mežcņīgajiem eksiesiem lietuvieši, latvieši un igauņi guva plašu un iespaidīgu atbalstu no pavisam negaidītas puses - ne no Amerikas, bet no Krievijas valdības, tās prezidenta un tautas. Bija noticis kaut kas, ko mums vēl arvien nav viegli aptvert un saprast.

Visas zīmes rāda, ka baltiešiem ir pienācis laiks pārorientēties uz jaunu stratēģiju, kas vēl pirms pusgada būtu šķitusi neiespējama. To var raksturot pāris vārdos: Cīnīties kopā ar Krieviju pret Padomju Savienību!

Ir svarīgi saprast, kāda ir šī jaunā stratēģiskā situācija un kā tā ir tik pārsteidzoši mainījusies gada laikā. Kas tad ir īsti noticis?

Padomju Savienības starptautiskais aukstais karš pret NATO aliansi pēc vairāk kā četriem gadu desmitiem ir beidzies. Tas visiem ir skaidrs. Taču tagad pašā padomju impērijas centrā ir izlauzies īsts aukstais karš - sīva iekšēja cīņa starp prezidenta Gorbačeva valdīto Padomju Savienību un Krievijas republiku, ko vada prezidents Jelcins. Šis pārsteidzošais divu varu un divu prezidentu konflikts pēdējos mēnešos ir pilnīgi pārmainījis ne tikai Kremļa un republiku attiecības, bet visu politisko stāvokli un spēku samērus valstī. Un tas sākas tik negaidīti...

Pēc veca paraduma par Padomju Krieviju mēdz saukt visu Padomju Sociālistisko Republiku Savienību (PSRS vai Savienība), t. i., komūnis-

tu kliķes valdīto impēriju, kas sevī ietver krietni vairāk kā 100 apspiestas, aplaupītas un nomocītas tautības.

Protams, nav pareizi šo tik daudzo tautu cietumu apzīmēt par Krieviju. Bet starpība, palaikam, likās būt tikai formālas dabas, jo visa impērijas varenība nepārprotami balstās uz Krieviju: krievzeme ir PSRS ģeogrāfiskais kodols un lielākā republika ar vairāk kā pusi no valsts iedzīvotājiem un lielāko daļu no tās dabas bagātībām. Krievu tauta ir lodla ir oficiālā valsts valoda. Krievu tauta ir praludināta par "lielo brāli" apspiestajām tautām. Krievu tautas komūnistu sēž gandrīz visos augstākos politiskos, militāros un valdības amatos. Krievu ļaudis veic svarīgākos un grūtākos uzdevumus impērijas uzturēšanai. Padomju valsts centrs ir krievu zeme, tās galvaspilsēta ir Maskava un tās varas mitekļis un simbols ir krievu caru Kremļis. citām "padomju tautām" neviens pat nav domājis prasīt, kā tām patīk tāda kārtība...

Identificējot padomju impēriju ar Krieviju, neviens pat pašiem krieviem līdz šim nebija prasījis, ko viņi par to saka. Tagad tiem beidzot ir iespēja izteikties. Un krievu tautas nostāja ir visai pārsteidzoša un iespaidīga. To skaidri redzam arī tagadējās Baltijas likteņa stundās.

Demokratiskā eksplozija.

Pagājušās ziemas sākumā vācieši pārrāva Berlīnes mūri un krievu diktatūras Austrumā. Ziemas beigās agrākām satelītvalstīm vēlās pāri Īsta brīvības vēlēšanu laviņa, kas aizsaulcīja daudzina taja vēstures mēslainē komūnistu varu un varenos. Brīvās vēlēšanās nacionālus, progresīvus tautu pārstāvjus ievēlēja prezidentu amatos, parlamentos un valdībās. Dažos mēnešos kā uz burvja mājienu viss bija pārvērties līdz nepazīšanai. Patiesi tautas kandidāti uzvarēja arī Latvijā, Lietuvā, Igaunijā un citās nacionālajās republikās. Par patriotu uzvarām Baltijā bija iemesls gaviļēt, par viņu panākumiem citur varējām no sirds priecāties.

Priekā par mazo republiku nacionālo atmodu nepievērsām daudz uzmanības tam, ka tautvaldības un reformu piekritēji 1990. gada marta mēneša vēlēšanās bija uzvarējuši arī Krievijā. Pat ja to pamanījām, nevarējām ne iedomāties, cik nozīmīgi izrādīsies tieši krievu vēlēšanu iznākumi. Un cik izšķirīgi tie ietekmēs visas Padomju Savienības turpmāko likteni un, varbūt, pat Latvijas, Lietuvas un Igaunijas.

1990. gada pirmajā pusē, tikpat kā nemanot, Krievijā bija notikusi Īsta demokratiska eksplozija: 1. Daudzās vietās pēc vēlēšanām teikšanu pārpēma radikāli reformatori - tā, piemēram, Maskavā par pilsētas galvu nāca G. Popovs un Ļeņingradā - Sobčaks. 2. Krievijas republikas parlamentā (AP) virsroku pārpēma progresīvi krievu patrioti. 3. Vasaras sākumā, pēc niknas politiskas cīņas ar Gorbačevu un tā samobilizētajiem padomju varas piekritējiem, parlamentam ievēlēja B. Jelcinu par Krievijas republikas prezidentu.

Drīz pēc tam notika kaut kas negaidīts, pilnīgi neiedomājams: Krievijas parlaments deklarēja Krieviju par suverēnu valsti un noteica, ka krievu likumi pašu republikā turpmāk būs svarīgāki par padomju varas dekrētiem. Tas bija neticami: krievi bija nostājušies pret Padomju Savienību. Tas bija vēl vairāk kā Anglijas izstāšanās no Apvienotās Britu Karaļvalsts, kaut kas tāds kā kontinentālās Amerikas izstāšanās no ASV...

Bet formāla suverēnitātes pasludināšana vien vēl neko daudz nenožīmē, ja padomju impērija turpina pastāvēt un valdīt kā līdz šim. Tomēr drīz pierādījās, ka šī deklarācija bija tikai pilnīgi jaunas attīstības pirmais solis. Ka Krievija bija nopietni apņēmies atbrīvoties no padomju centrālās valdības virsvaras un kļūt par brīvu, neatkarīgu valsti.

Sabiedrības domas aptaujas skaidri rāda, ka Jelcina un parlamenta prasības apņēmīgi atbalsta krievu tauta visā savā republikā. Lielākā daļa krievu tagad asi noraida komūnistu partijas varu un tās uzspiesto sociālismu. Tikpat stingri tā no-

raida arī padomju imperiālismu un tā uzliktās ār- un iekšpolitiskās nastas pašai Krievijai. Krievi savai republikai prasa suverēnitāti, jaunu valsts iekārtu un jaunu konstitūciju. Viņi rezolūti nostājās pret KGB un padomju bruņoto spēku patvarībām un grib lai parlaments stingri kontrolē šo terora mašīnu darbību. Krievijas tauta noraida padomju centrālvaras tiesības noteikt par viņu dzīvi un saimniecību. Un - te pārsteigums ir vislielākais - krievu lielais vairums ir gatavs atzīt, ka arī citām republikām un nacionāliem apgabaliem ir tiesības uz neatkarību. Tāda nostāja nepārprotami apdraud visas padomju varas pamatus.

Kas ir Krievija, kas PSRS?

No tradicionālā padomju valsts viedokļa raugoties, varētu likties, ka Gorbačevam nav daudz ko raizēties par to, ko domā Krievijas republikas pilsoņi: viņam ir teikšana visā padomju impērijā, pasaules lielākajā valstī ar 290 miljoniem iedzīvotāju. Viņa rokās ir padomju valsts varas aparāts, viņam ir prezidenta amats un gandrīz neierobežotas pilnvaras izdot likumus un rīkojumus, kādus vien viņš vēlas. Viņam klauša bruņotie spēki un KGB. Viņš vada visu valsti aptverošu kompartijas varas struktūru un centrālvaras gigantisko mašīnēriju. Pēc viņa iegribām balso padomju parlaments, kur vairākums ir vecās sistēmas čīnavnieki un piekritēji.

Kāpēc Gorbačevs un viņa centrālvaras aparatčiki tomēr ir tik uztraukušies par attīstību Krievijā varam saprast tikai tad, ja izvērtējam, ko Īsti nozīmē "Krievija" un ko - "Padomju Savienība/PSRS"?

Krievija ir fakts. Tā ir krievu tautas vēsturiskā valsts ar 145 miljonu iedzīvotāju - liela, spēcīga un bagāta (kaut tagad to padomju režīms ir uz laiku izsaimniekojis līdz nabadzībai) zeme. Lai kā mainītos politiskie, ekonomiskie, starptautiskie un citi apstākļi, Krievija vienmēr būs liela un nozīmīga valsts (Tāpat kā vienmēr būs nozīmīga Vācija, kā to pasaule beidzot saprata 1989. gada 9. novembrī jeb vismaz kopš 1990. gada 3. oktobra.).

Padomju Savienība toties vispār neeksistē. Tā nav nekā cits kā "legāla fikcija" - juridisks izgudrojums, kas maskē ar varu mākslīgi radīto komūnistu kliķes apspiestu, nedabīgu valsti (apmēram, tādu kā tikpat bēdīgi slavēto Vācijas Demokrātisko Republiku - DDR). Ja neskaita terora aparātu (armiju un KGB), var teikt, ka padomijas vara balstās, galvenokārt, varbūt pat vienīgi uz Krievijas tautu un dabas bagātībām. Tāpat kā daži režīma juristi uz Kremļa pavēli ar legāliem manevriem pasludināja PSRS, tāpat tā ar dažiem spalvas vilcieniem var pasauzties kartes. Tāpēc centrālās padomju varas prezidents un aparatčiki tagad ir tik nervozi.

Tādas valstis, kā Krievija, pastāv gadu simtiem un tūkstošiem. Juridiski izgudrojumi, kā "Padomju Savienība" (vai mākslīgi radītā "DDR") nāk un iet. Reālo stāvokli parāda ģeogrāfiskā karte: tur visu padomju impērijas teritoriju aizņem 15 republikas. "PSRS" ir tikai pasaules lielākajam tautu cietumam uzspiesti četri burti - tai nav pat pašai nekādas "federālās teritorijas".

Krievija bez padomijas vienmēr būs Krievija; padomija bez Krievijas nebūs nekā. Pašai Krievijai līdz šim bija ne tikai jākalpo Kremļa gangsteriem, bet viņu vārdā un uzdevumā vēl jāapspiež citus padomju impērijas upurus. Bez Krievijas pie PSRS paliek tikai tālās pamalēs izkaisītas naidīgas nacionālās republikas.

To varu un labklājību, ko padomju režīms no Krievijas bija ar varu "aizpēmis", krievi tagad prasa atpakaļ savai zemei. Jau augusta mēnesī krieviem jautāja, vai Krievijas republikai vajadzētu izstāties no Padomju Savienības. Ar "jā" atbildēja 44%; nē - 41%; nezina - 15%. Nemaldīsimies, ja pieņemsim, ka nostāja par labu Krievijas neatkarībai starplaikā ir pieaugusi,

tā noteikti nebūs mazinājusies. Ir zīmīgi, ka mēnesi vēlāk, septembrī, Krievijas iedzīvotāju vairākums - veseli 55,9% - teica, ka nacionālajām teritorijām būtu jādod tiesības izstāties no Krievijas republikas. Līdzīgas tiesības viņi, droši vien, atzītu republikām, kas grib atstāt PSRS. Krievu nostāja ir piemērs, kas iedrošina arī citas republikas, kā to rāda jaunākie notikumi Ukrainā un citur.

Jauna politiska konstellācija.

Krievu tautas un tās politisko vadītāju stingrā nostāja sava spēka apziņā īsā laikā pilnīgi pārmainīja politisko spēku samērus, stratēģiju un taktiku kā Maskavā, tā visā pārējā valstī.

Pēdējā pusgadā pārmaiņas Padvalstī notika trīs dažādos līmeņos - impērijas, Krievijas un republiku līmenī: (a) PSRS prezidents Gorbačevs ir politiski sabiedrojis ar reakcijas spēkiem, ar veco centrālvaras sistēmu un tās piekritējiem un tagad ir pret iedarbīgām reformām kā saimnieciskā, tā politiskā laukā; (b) prezidents Jelcins un Krievijas vadība stingri nostājas par radikālām reformām un arvien noteiktāk pretojas mēģinājumiem saglabāt imperiālo centru; (c) tagadējā politiskajā cīņā Krievija ir kļuvusi par dabīgu sabiedroto Baltijai un citām nacionālām republikām. Tas ir gluži loģiski, jo Gorbačevs savā jaunajā impērijā vēlas stipru centrālvaru un vājas republikas. Krievija vēlas stipras republikas un vāju centru. Baltieši vēlas stipras, neatkarīgas republikas bez centrālās virsvaras. Gorbačevs un viņa tagadējā reakcionāru koalīcija stāv par "vienas un nedalāmas" Padimpērijas uzturēšanu; Jelcins un krievi tikpat stingri prasa imperiālā centra vājināšanu vai likvidēšanu. Tādēļ tiem, kas cīnās par savām tiesībām un neatkarību, Krievija tagad ir dabīgā sabiedrotā.

Gorbačevs nāca pie varas pirms vairāk kā 5 ar 1/2 gadiem. Toreiz viņa galvenie mērķi bija izbeigt agresīvo padomju ārpolitiku un īstenot reformas iekšzemē, lai glābtu valsti no draudošā ekonomiskā sabrukuma. Uzlabotas attiecības ar ASV un NATO atbrīvotu enerģiju un līdzekļus iekšējai pārkārtošanai (perestroikai). Pilsoņu līdzdalību un apzinīgāku darbu - bez kā neko tāpat nevarētu uzlabot - jaunais ģenerālsekretārs bija domājis panākt, atļaujot drusku vairāk vārda brīvības (glanosk) ļaudīm un preseī, bet kritizēt drīkstēja tikai vietējās nebūšanas, nekādā ziņā ne pašu sistēmu un tās vadību.

Vēlēšanu noteikumi, ko viņš izsludināja vēl pirms 15 mēnešiem, skaidri rāda, ka Gorbačevs bija iecerējis stingri aprobežotas pārmaiņas. Samērā brīvas vēlēšanas pieļāva tikai vietējās vēlēšanās. Pašā varas centrā, PSRS Augstākā Padomē, toties drīkstēja ievēlēt tikai dažus tautas pārstāvjus - vairāk kā divas trešdaļas vietu jaunajā parlamentā atstāja partijas un valdības nozīmētiem deputātiem, kas būtu klausīgi ģenerālsekretāram un kas to atzītu par valsts prezidentu.

Gorbačevs ir lojāls krievs. Viņš bija nolēmis, vispirms, atjaunot pašu Krieviju kā jaunās padomju impērijas centru un spēka avotu, ap ko savirnēt centram paklausīgas mazākās republikas. Kā jauns un labvēlīgs Krievijas cars viņš tad valdītu savu valsti mierā un sadarbībā ar ārvalstīm. Republiku paklausību panāktu, dodot dažām no tām daļēju autonomiju zem stingras Maskavas kontroles.

Ar laiku tomēr pašam valdniekam un viņa padomniekiem kļuva skaidrs, ka iecerētās pārmaiņas nav un nebūs iespējams īstenot tik ilgi, kamēr tās neatļaidīgi sabotēs un vilcinās reakcionārie aparatčiki un centrālās varas birokrāti. Bija nepieciešamas radikālākas reformas un bija jātiek vajā no vecās sistēmas, lai reformas varētu paveikt. Vēl 1990. gada aprīlī un maijā Gorbačevs bija pārliecināts, ka no saimnieciskā sabrukuma varēs glābties tikai mainot stagnanto sistēmu. Jo ātrākas un radikālākas reformas, jo ātrāk atkopsies Krievija un līdz ar to visa impērija. Vienīgā pareizā rīcība bija - nevilcināties ar radikālām reformām.

Aprīļa beigās Gorbačevs ceļoja Urāla rūpniecības apgabalos mobilizēt atbalstu jaunām, radikālām reformām. Tur viņš uzsvēra, ka visas padomju valsts

dzīvība būšot briesmās, ja neizdošoties likvidēt līdzšinējo reakcionāro valsts iekārtu: "Ja mēs netiksīm ārā no sistēmas, kādā mēs esam tagad, tad - piedodiet robusto izteicienu - viss dzīvības mūsu sabiedrībā nomirs. Mēs sāksim noslāpt!" Prezidents toreiz vainoja sistēmu un mudināja klausītājus nepieļaut tās turpināšanos. Tajā pašā dienā, 26. aprīlī, viens no viņa vadošajiem ekonomiem S. Satāliņš "Pravdā" brīdināja - ja nenotiks radikālas saimnieciskās pārmaiņas, "tad mēs visi nonāksim kopējā kapā!" Kāds Rietumu žurnālists komentēja, ka Gorbačevs esot lietojis visasāko polēmiku, mēģinot sabungot pilsoņu atbalstu radikālām reformām (NY Times, 1990. 27. IV).

Septembra sākumā toties Gorbačevs Maskavā nopietni brīdināja, ka padomju valsts politiskā un ekonomiskā sistēma sairstot, un apelēja pie pilsoņiem steidzīgi apturēt šo procesu. Sistēmas sairšana, viņš sūdzējās, radījusi bīstamu situāciju, kas apdraud visu perestroikas programmu. Oficiālā prezidenta telegrammā čīnavniekiem visā valstī viņš biedēja, ka pretestība sistēmai "draud radīt visas likumdošanas, administratīvās un juridiskās varas sabrukumu." Kāds Rietumu žurnālists komentēja, ka arī šī (pilnīgi pretējā! V. S.) deklarācija bijusi viena no Gorbačeva visekstrēmākām, kopš viņš nācis pie varas (Toronto Star, 1990. 11. XI).

Gorbačevs sabiedrojās ar reakciju.

Kas par pilnīgu pārvērtību: aprīlī - viss beigts, ja sistēma nemainās; septembrī - viss beigts, ja sistēma mainās! Pēc 135 dienām padomju valdnieks pūš taures otrā galā, 9. septembrī sludina tieši pretējo tam, ko tik drāmātiski bija prasījis 26. aprīlī...

Īstenībā Gorbačevs bija pārsviedies jau agrāk. To rāda viņa vārdi Federācijas padomes un valdības kopsēdē 20. jūlijā, Maskavā. Tur viņš pukojies, ka "tiek ignorēti centra norādījumi", ka tālāk republiku nepaklausība neesot paciešama, ka esot "jāizveido struktūras, uz kurām prezidents varētu balstīties." Klausītāju ievērotais "imperatora tonis" varbūt nebija tik daudz citu baidīšana, kā paša izbīles.

Visam kronī uzlika jaunā cara klusēšana, kad iesvētīja akmeni padomju režīma mocekļiem. 1990. gada 30. oktobrī, Maskavā, Džeržinska laukumā, Lubjankas KGB centrāles un cietuma korpasa priekšā atklāja pieminekli 40.000.000 "totalitārā režīma upuriem". Kad nolēma pieminekli celt, Gorbačevs bija projektu publiski atbalstījis; tagad viņš to pilnīgi ignorēja - no prezidenta nebija ne vārda. Padomju sistēmā tāda klusēšana ir politiski ļoti nozīmīga. Pēkšņi Kremļa valdnieks simpatizēja vairāk totalitārajam režīmam un tā slepkavām, nekā upuriem. Tikai tagad īsti saprotam, ko tas nozīmēja. Kas tad tik ārkārtīgs bija noticis, kādā ziņā viss īsā laikā mainījies, ka prezidents jutās spiests runāt pilnīgi pretējo? Tik radikāla apsviešanās gluži pretējā virzienā taču ir kaut kas neparasts pat no tik rūdīta politiska manipulētāja, kāds ir caur padomju komunistu Mafijas struktūru līdz augstākai varai uzkāpušais Gorbačevs. Iemeslu mēs zinām - tā ir Krievijas apņemšanās panākt neatkarību no padomju sistēmas virsvaras. Tādēļ padvaldnieks ir tādā panīkā.

Pēkšņi Gorbačevam Krievijas vairs nav. Ir zudis vienīgais īstais padomju varas dabīgais pamats. Krievija tagad drošina arī citas republikas spītēt Kremlim, un republikas seko tās piemēram. Tagad savu prezidenta varu viņš var uzturēt tikai ar politiskiem un militāriem manevriem, balstoties uz vecās padomju sistēmas dinozaurisko mašīnēriju. Vienīgā izeja - iet kopsolī ar reakcijas spēkiem.

Gorbačevs darīs visu, lai noturētos pie varas. Bez Krievijas atbalsta viņam tās kļūst arvien mazāk. Tāpēc viņam tagad neatliek nekas

cits kā stiprināt un uzturēt atlikušās centrālās varas "struktūras" (par ko viņš tik nopietni runāja Federatīvās komisijas sēdē jūlijā!). Toreiz cerēja izveidot jaunas, nu jāsamerinas ar vecajām, reakcionārajām.

Kremļa valdniekam vēl palikuši četri padomju varas balsti:

(1) Komunistu partija un tai tuvie reakcionāri. Tāpēc Gorbačevs sev jūlijā paturēja partijas ģenerālsēkretāra posteni. Tāpēc viņš sabiedrojās ar premjeru Rižkovu un Popovu, kas pēc Līgačova nobīdīšanas pie malas, kļuva par reakcijas barvežiem.

(2) KGB un MVD - čeka un policija. Prezidents pēkšņi klusēja par KGB štatu samazināšanu un ignorēja mocekļu pieminēto atklāšanu, lai saudzētu čekistu jūtas.

(3) Brupotie spēki. Lai stiprinātu armijas prestižu, ar prezidenta pavēli noteica rīkot Revolūcijas svētku parādes visās republiku galvaspilsētās. Un vēl arvien pārmērīgas vērtības aprīj jaunu ieroču attīstīšana. Decembrī viņš armijai deva pilnvaras šaut uz civiliedzīvotājiem.

(4) Centrālā valdība. Šo milzīgo birokrātiju tagad uzturēs ar visiem līdzekļiem, jo bez padomju varas mašīnērijas nav nekādas nozīmes prezidentam. Rižkovs tāpēc rudenī uzsvēra Lietuvas prezidentam Landsbergim, ka nedrīkstot slēgt līgumus ar citām republikām tieši, bet tikai ar Centra atļauju un starpniecību. Novembra vidū Rižkovs uzstādīja ultimātu Baltijas republikām nedēļas laikā padoties Kremļa ekonomiskā plāna diktātiem un izbeigt neatkarīgus saimnieciskus pasākumus. Pretējā gadījumā draud Centra ekonomisks boikots pašos grūtākajos ziemas mēnešos. Pāris dienas vēlāk Gorbačeva militārais padomdevējs atklāti draudēja "lietot brupotos spēkus, lai nodrošinātu mūsu matuškas vienotību" pret tiem, kas gribot no padomijas atdalīties (NYT, 13 & 15 XI 90).

Minētie 4 padomju režīma balsti, savukārt, vairāk kā jebkad apzinās savu nozīmi, un to prasības pieaug. Komunistu-staļinistu frakcija kļūst arvien skaļāka - tās piekritēju sanāksmes biežākas un valoda ekstrēmāka. KGB un armija ir izveidojušas ciešas saites: militārās un čekas elītes vienības rudenī kopīgi demonstrēja pret progresīvajiem spēkiem un reformām. Armijas ģenerālis Jazovs un čekas ģenerālis Krjučkovs publiski uzstājās arvien drošāk. Armijas avīze "Sarkanā Zvaigzne" iespiež čekas disinformāciju, pat ja tā var kaitēt sakariem ar ārvalstīm. Iekšzemē disinformācija mēģina maldināt mazās republikas, lai tās atbalsta padomju centrālo varu - ka neatkarīgā Krievija būšot pārāk stipra. Kremlis pēkšņi ir pats sevi iecēlis par mazo tautu sabiedroto... Un "komunistu partija, pret ko tagad vērsās arvien naidīgāka nostāja, palaujas uz armiju kā galveno karognesēju svinībās, kas atzīmē bolševiku revolūcijas 73. gadadienu (NYT, 6 XI 90).

Gorbačevs veikli izmanto vēl vienu stuti savai brūkošai varai - Rietumu slavināšanu un kreditu solījumus. Arvien biežāk viņš dodas "meklēt laimi aiz robežām" - slēgt līgumus, saņem godinājumus un tad mājās televīzijā rādīt, kā viņu citur ciena. 1990. gada beigās viņš ar Raisu apciemo siltākas vietas - Spāniju, Franciju, Vāciju, mēģina izmantot savu starptautisko prestižu. Un Rietumos, tiešām, ir daudz "derīgo mulķu", kas vienmēr ir gatavi stutēt un glābt tautu gulagu - PSRS. Maskavā vēl pirms mēneša bija populārs joks: Kā ASV atšķiras no Padomju Savienības? Atbilde - tur Gorbačevu varētu ievēlet par prezidentu!

Padomijā tas vairs nav iespējams. Pirmajos 2 varas gados (1985.-7.) viņš būtu varējis uzvarēt brīvās vēlēšanās, bet to nedarīja. Tas ir raksturīgi - Michails Sergējevičs pēc temperamenta ir cars, ne demokratisks valsts vīrs. Viņš mīl valdīt pēc savas gribas, ne kā ievēlēts politiķis, kam jāatbild par savu rīcību. Arī sarunās

ar parlamenta deputātiem un publiku viņš mīl "lasīt lekcijas", ne uzklaut citu domas. Kad viņam nepiekrīt, viņš reaģē skaļi, asi, apvainojot.

Kopš 2 gadiem Gorbačevs vairs nav ievēlams. Nekad un nekur visā savā politiskā karjērā viņš nav brīvi ievēlēts. Arī prezidenta amatā viņš pats sevi izraudzīja un lika apstiprināt ieceltu aparatčiku dominētajam parlamentam. Gorbačeva vara un viņa viņa valdītā padomju sistēma balstās uz to pašu veco (starplaikā nedaudz grozīto) Staļina konstitūciju. Paša iecelts cars no reakcijas žēlastības.

Cik balsu īsti viņš šodien varētu dabūt? Jūlijā izdarītā sabiedrības domas aptaujā "pieaugošu kritiku pret Gorbačevu" atbalstīja 64% iztaujāto. Pret to bija tikai 19%, kas, laikiem, būtu par viņu balsojuši (MN, 5 VIII, 90). Retais domā, ka viņš saņemtu 25% balsu. Jelcins pieklājīgi runā par 30%. Bet tie nav skaitļi, ar kuriem var uzvarēt vēlēšanās. Un Gorbačevs pats to saprot vislabāk.

Krievija prasa radikālas pārmaiņas.

Pārsteidzošā politiskā attīstība Krievijā norisinājās ātri. Martā ievēlēja reformatoru vadītu parlamentu un pilsētu valdes. Jelcins tika par deputātu ar 89% no balsīm cīņā pret vecā režīma pārstāvi, ko balstīja partija un valdība. Jūnija sākumā - kādu mēnesi pēc Latvijas - Krievija pasludināja sevi par suverēnu republiku un ievēlēja Jelcinu par jauno Krievijas prezidentu. Jūlijā Jelcins demonstratīvi izstājās no komunistu partijas. Sekoja likumi par Krievijas pašvaldību, sarunas un līgumi ar citām republikām, prasība likvidēt padomju centrālvaras aparātu un pārņemt savu dabas bagātību pārvaldīšanu. Rudenī krievu parlaments pieņēma "500 dienu" reformu plānu, kas paredzēja ne tikai komunistu partijas un tās ideoloģijas iespaida izbeigšanu, bet arī visas padomju sistēmas likvidēšanu.

Starpību starp reakcionāro Kremļa varu un progresīvo Krievijas politiku jau septembrī īsti parādīja cīkstēšanās ap saimniecisko reformu programmu. Kļuva skaidrs, ka runa nu vairs nav, pirmām kārtām, par ekonomijas pārkārtošanu, bet par to, vai Kremlim izdosies uzturēt padomju sistēmu.

Tāpēc padomju prezidents vairs nevar iztikt bez reakcijas atbalsta. Viņa oktobrī pieņemtais reformu plāns ir vājš kompromiss ar reakcionāru programmu.

Oktobra priekšlikums rādīja, ka viņam vairs nav nekāda steiga ar reformām. Tieši pretēji - galvenais mērķis ir saglabāt veco iekārtu. Gorbačeva-Rižkova plāns tādēļ paredz tikai pakāpenisku virzīšanos uz tirgus saimniecību. Tas nemin konkrētus skaitļus, nesaka, cik ilgi un cik lēni Centrs ir nolēmis turpināt procesu, ko Krievija gribēja īstenot 500 dienās. Tas ir plāns reformas kavēt, nevis veicināt.

Kavētāju plāns nosaka, ka pirmais pārmaiņu posms vien vilksies līdz 1993. gadam. Maskavas ekspertu neslēpj, ka pilnīga plāna īstenošana patiesībā prasīs daudz vairāk laika, kā tagad paredzēts. Kāds speciālists izteicās, ka varot paiet "vesela paaudze" (t. i., 20 līdz 25 gadi), kamēr varēs izveidot pilnvērtīgu tirgus saimniecību (NYT, 20. X 90). TASS ziņu aģentūras komentātors apšauba, vai tagad pieņemtais Gorbačeva-Rižkova plāns vispār jebkad novedīs pie tirgus ekonomijas un raksta: "Gorbačevs nevēlas apsvērt iespēju salauzt vecās administratīvās struktūras pieaugošās nestabilitātes apstākļos."

Kremļa valdnieks mainīja kursu arī mums, baltiešiem, ļoti svarīgā jautājumā. Viņš tagad mēģina stiprināt centrālismu un pievilkt ciešāk važas republikām.

Prezidenta līnija kļūst reakcionārāka. Arī tā ir daļa no manevriem un vardarbības cīņā starp centru un republikām. Tas ir nodoms, ar ko Krievija tik viegli vis nesamierināsies.

Krievu nākotnes nodomi pavisam citādi. Gorbačeva ekonomiskais padomnieks A. Aganbegjans padomju parlamenta debatēs atklāti atzina, ka Jelcina vadībā krievu parlamenta pieņemtais Satāļina 500 dienu plāns ir "programma komūnisma likvidēšanai". Kāds amerikāņu lietpratējs raksta: "Plāns, ko lika

priekšā prof. Šatāļins, būtu iznīcinājis veco varas centru un tā vietā radījis jaunu, kas varētu iegūt tautas atbalstu. Bija nolemts to panākt, nododot saimniecisko varu republikām... (NYT, 19. X 90)!! Gorbačevs zina komunistu tēzi, ka ekonomiska vara ir politiska vara. Tāpēc viņš un citi Centra vīri līdz pēdējam pretosies atstāt noteikšanu republikām. Zurnālists B. Kellers rakstīja: "Debates Maskavā nav tik daudz par saimniecisko attīstību, kā par to, kam paliks noteicošā politiskā vara - Gorbačeva kungam jeb radikāļiem, kas tagad ir pie varas (Krievijā un) vairākās republikās."

Galvenā cīņa ir starp plānu, kas mēģina panākt vecās sistēmas un centrālās varas likvidēšanu un Gorbačeva-Rižkova kopējo Oktobra plānu, kas paredz uzturēt centrālvaru un veco sistēmu - ja nepieciešams, ar varu - vairākus gadus, pat gadus desmitus. Svarīgas funkcijas un kontroli par turpmāko attīstību Oktobra plāns atstāja padomju aparatčiku valdībai un birokrātijai. Nākošais solis bija pilnvarot armijas un KGB vardarbību.

Krievi toties vēršas tieši pret 4 galvenajiem padomju sistēmas un prezidenta varas balstiem. Krievijas reformu plāns un likumdošana paredz:

(1) Likvidēt komunistu partijas iespaidu visā zemē. Prezidents Jelcins izstājas no partijas un panāk, ka krievu pašvaldības amatos nevar būt ļaudis, kas ir kompartijas funkcionāri.

(2) KGB līdzekļus un štatus tūlīt samazināt, tās funkcijas ierobežot, tās darbību rūpīgi uzraudzīt un to pakāpeniski likvidēt. Jelcins saka: "Tas būtu jādara, neatskatoties pār plecu, ko dara centrālā valdība, kas nav spējīga valsti vadīt!"

(3) Padomju armijas budžetu tūlīt samazināt par 20% un kontrolēt, lai tā nejauktos valsts internā attīstībā. Krievi gatavojas formēt savas iekšējās aizsardzības vienības.

(4) Nekavējoties atdot republikām lielāko daļu centrālās valdības funkciju, atstājot centram tikai tos uzdevumus, ko tam brīvi deleģējušas republikas. Nekavējoties sākt centra varas mašīnērijas likvidēšanu.

Krievu republika ir nopietni apņēmies:

(a) Atzīvināt valsts saimniecību.

(b) Neitralizēt 4 padomju varas balstu - KGB, armijas, kompartijas un centrālās valdības - politisko iespaidu.

(c) Panākt pilnīgu Krievijas neatkarību, to stiprinot ar demokrātiskiem līdzekļiem. Ir jau izstrādāta Krievijas konstitūcija, ko plāno nodot visas tautas nobalsošanai pēc pāris mēnešiem. Drīz pēc tam - pavasarī - pirmo reizi Krievijas vēsturē tauta izraudzīs republikas prezidentu tiešās, brīvās vēlēšanās, kuŗas iekšējo kārtību noteic tā pati vecā, kaut nedaudz grozītā, Staļina konstitūcija....

Jaunais Krievijas (nevis padomijas!) ārlietu ministrs A. Kozirevs, nākot amatā, uzsvēra, ka "tagadējo Savienību veido suverēnas valstis" un deklarēja, ka "neuzticībai un vardarbībai ir jāpazūd no republiku savstarpējām attiecībām". Prezidents Jelcins ir atzinis Baltijas valsts tiesības uz neatkarību.

Cars par 69 akriem.

Par notikumiem Krievijā daudzi ziņu avoti mēdz runāt tāpat kā par līdzīgu attīstību katrā citā republikā. Un principā jau ir vienalga, vai viena vai otra republika pieprasa sev noteikšanu savās iekšējās lietās. Bet būtībā tas ir kaut kas pavisam cits. Krievu suverēnitātes kampaņa izšķirs PSRS būt vai nebūt. Ja padomija var pastāvēt bez jebkuŗas vai jebkuŗām (arī bez visām) citām republikām. Bez Krievijas tā ir nolemta pazušānai.

Krievijas suverēnitātes deklarācijas diena - 1989. gada 8. jūnijs - ir svarīgs datums. Iespējams, ka vēsture to turpmāk uzskatīs par brīdi, kad sākās Padomju Savienības sabrukums.

Jau 1990. gada jūnija sākumā Gorbačevs ļoti labi saprata, ka, zaudējot noteikšanu Krievijā, viņa vara būtu apdraudēta. Visādā veidā viņš mē-

ģināja panākt, lai krievi ievēlētu par prezidentu vienu no viņa kalpīgajiem gariem, nevis neatkarīgo Jelcinu. Šī robustā iejaukšanās bija tiešs izaicinājums krievu parlamentāriešiem. Un krievi šo izaicinājumu pieņēma. Viņi ievēlēja Jelcinu, un vēsturisko notikumu attīstība Maskavā sakustējās. Tauta un progresīvie politiķi tagad stingri nostājās pret centra uzkundzēšanās mēģinājumiem. Savu varu un bagātību, ko tiem atņāva padomju režīms, krievi tagad prasa atpakaļ, kā Krievijai, tā Baltijai un citām republikām. Viņi noraida imperiālo sistēmu, atsakas veikt padomijas "melnos darbus" un piedalīties tās "mitrajās lietās". Tas nopietni apdraud impērijas pastāvēšanu. Ja viņiem izdosies, "PSRS" paliks tikai tukšs nosaukums, kā uzpuļsts balons bez satura, kas var pārsprāgt no viena vienīga adatas dūriena. Kremļa valdniekam būs arvien mazāk teikšanas, un beidzot tas kļūs par caru, kas pārvalda tikai Kremļa 69 akurus.

Bez Krievijas Centrs noturēsies tikai tik ilgi, kamēr tā rīcībā paliks visi varas instrumenti - KGB, armija, kompartija, valdības orgāni. Bez tiem nebūtu Padomju Savienības, bez Savienības nekas nebūs arī tās prezidents. Ja impērija sabruks, imperators kļūs lieks. Krieviju vada un pārstāv citi, kam viņš vairs nav vajadzīgs.

Krievijas valsts teritorija ir lielākā visā pasaulē, ar 145.000.000, tā ir iedzīvotāju ziņā sestā lielākā. Tā ir arī viena no vadošajām rūpniecības zemēm pasaulē. Ar dabas bagātībām, liekas tā ir pašā pirmajā vietā.

Bet līdz šim Krievijas republikai pašai nav nevienas varas struktūras. Tās visas arvien ir veco aparatčiku rokās. Krievi tagad sāk pārņemt esošos un veidot jaunus administrācijas, tieslietu, saimniecības, policijas un drošības mehānismus. Tiklīdz progresīvā krievu valsts izveidos savas varas struktūras, Kremļa virsvara būs cauri. Tad būs par vēlu mēģināt to apspiest.

Gorbačeva politiskā stratēģija nākošajiem mēnešiem ir skaidra: aizkavēt neatkarīgu varas mehānismu radīšanu Krievijas teritorijā. Izšķirīgie jautājumi ir, cik ilgi, ar kādiem līdzekļiem un vai vispār Gorbačeva-Reakcijas koalīcijai tas izdosies. Kopš oktobra vairs nav noslēpums, ka Centrs ar mieru pieļaut pat vēl lielāku ekonomisku sabrukumu, lai to sasniegtu.

Izšķiroša konfrontācija.

24. oktobrī Maskavā divi parlamentāri pieņēma divus pretrunīgus likumus: viens, padomju ("federālās") valdības likums pastāv uz to, ka "ja kāds Republikas likums atšķiras no federālā likuma, pēdējais ir jāpaklausa, kamēr nav noslēgts Savienības līgums". Otrs ir Krievijas likums, kas izaicina centrālo varu sekojoši: "Krievijas Augstākai Padomei un valdībai ir tiesības suspendēt federālos likumus". Un tālāk: "PSRS prezidenta dekrēti un citi rīkojumi stājas spēkā Krievijas teritorijā (tikai) pēc tam, kad tos ir ratificējusi Krievijas Republikas Augstākā Padome."

Ceļa atpakaļ vairs nav. Uzvarēs viena jeb otra puse - impērijas centrālvara vai Krievija. Padomiju var uzturēt tikai apspiežot republikas, pirmā kārtā, protams, Krieviju. Republikas var izcīnīt patstāvību tikai tad, ja tas neizdodas. Īsi un skaidri: ir jāpazūd Kremļa varai!

Krievijas cerības uzvarēt balstās uz krievu tautas atbalstu. Sabiedrības domu pētnieks raksta: "Visas zīmes rāda, ka pastāv ļoti noteikta, pat demonstratīva gatavība pretoties centrālvarai - tāda, kā to pēdējā laikā redzam Krievijas parlamentā. Un vienalga, kā mēs vērtējam šo krievu ļaužu masu un parlamenta locekļu mobilizāciju, nevaram sagaidīt, ka tā pazudīs, pirms būs panākta racionāla un abpusēji pieņemama vienošanās par varas sadalīšanu starp republikām un padomju varas iestādēm."

Maskava uzskata par iespējamu, ka reakcionārā koalīcija varētu nonākt kārdinājumā lietot militāras demonstrācijas un pat atklātu varu, lai ap-

spiestu pat pašu Krieviju (padomju armijas karavīrus jau pirms vairākiem mēnešiem sāka apmācīt šaut arī uz krieviem, ja to prasa padomju valsts intereses). Krievu prese ieteic jau laikus izplānot pretestību iespējamai militārai diktatūrai. Tā lietiski norāda: "Mēs redzējam, cik neveiksmīgs bija reakcionāru spiediens pret Lietuvu. Tāds spiediens pret Krieviju būtu vēl mazāk efektīvs." Un konstatē: "Šodien galvenais jautājums attiecībā starp Centru un Republikām ir - 'Kura puse uzvarēs?'."

Padomju militārists: "Mēs tagad pavēlam. Jūs tagad esat izkārtnes prezidents un demokrātijas simbols, kam jāizspiež iespējami lielākais atbalsts Rietumos."

Abu intereses tagad ir pilnīgi pretējas - kas vienai nāk par labu, otrai - par sliktu. Un katrs no pretiniekiem cer uzvarēt, sabiedrojoties ar spēkiem, kas nevar sadzīvot ar otru pusi. Gorbačevam un impērijas aizstāvjiem nav citas izejas kā mesties kopā ar reakcionāriem - ar militāri-politisko kompleksu, lai uzturētu centrālo varu. Krievijai ir kopējas intereses ar citām republikām vājināt un nojaukt veco sistēmu. Tas padara auksto karu Maskavā nenovēršamu un arī nesamierināmu.

Ja uzvarēs Centrs, vismaz uz laiku, republikām, arī baltiešiem, atkal būs jācieš grūtas dienas. Ja uzvarēs Krievija un republikas, jaunajam caram Gorbačevam atliks tikai viena izvēle - agra pensija (kā to nesen, jokojot, minēja Jelcins) jeb 69 akru lielā impērija - Kremlis.

Dienu pirms padomju armijas asiņainās agresijas Lietuvā prezidents Jelcins sarunā ar Gorbačevu stingri protestēja pret papildus karaspēka daļu nosūtīšanu uz Baltijas valstīm. Uzbrukuma dienā viņš asi nosodīja slepkavīgo rīcību. Dienu pēc tam viņš aizlidoja uz Tallinu, lai tur Krievijas vārdā parakstītu sadarbības un atbalsta līgumus ar Lietuvu, Latviju un Igauniju.

Krievijas radiofonā viņš aicināja krievu tautības karavīrus neklausīt padomju vadības pavēlēm šaut uz civiliedzīvotājiem Baltijā. Krievijas republikas parlaments Maskavā sanāca uz speciālu sēdi un pieprasīja izvākt no Baltijas tur pēdējā laikā iesūtītās bruņotās vienības. Vadoši krievu sabiedriskie darbinieki brīvajās Maskavas avīzēs publicēja atkārtotus protestus pret noziedzīgajām padomju akcijām Lietuvā un Latvijā. Maskavā pret asiņaino terroru Baltijā demonstrēja tuvu pie 300.000 cilvēku; vairāki desmit tūkstoši protestēja Ļeņingradā un daudz citās lielākās pilsētās.

Vairāk kā jeb kas cits lietuviešu un latviešu apņēmīgai pretestībai Kremļa teroram palīdzēja tieši nepārprotamais Jelcina un Krievijas atbalsts. Vislabākās cerības pasargāt sa-

vu neatkarību baltiešiem tagadējā situācijā ir sabiedrojoties ar krieviem cīņā pret padomju jauno un asiņaino agresiju.

Baltijā tikai paši lietuvieši, latvieši un igauņi var izcīnīt savu brīvību un neatkarību. Bet tikai padomju impērijas sabrukums jeb izšķirīga novājināšana padarīs iespējamu baltiešu uzvaru brīvības cīņā. Un krievi ir vienīgie, kas var satriekt Kremļa ļauno impēriju. Viņu cīņa ir mūsu cīņa - tā izšķirsies Maskavā.

Aukstā kara frontes līnija starp Krieviju un padomju varu tagad ir novilkta gar Maskavas upes krastu. Attīstība padomju impērijas centrā iet pretim eksplozijai. Nākošajos mēnešos tur notiks sīvas politiskas cīņas. Šo cīņu iznākums atbalsosies ne tikai Baltijā un Eiropā, bet visā pasaulē.

VILNIS ŠVEICIS.

ZIŅAS UN VĒSTULES NO LATVIJAS:

PALĪDZIET!

Patlaban mēs burtiskā nozīmē esam uz ielas. No Preses nama nepaguvām izvākt ne rakstāmmašīnas, ne redakcijas veidlapas, kuņas bruņoti vīri zem automāta stobru draudiem lika nodot partijas izdevniecības arhīvā. Ne mums telpas, kur izveidot redakciju, ne tipogrāfijas, nekā.

Nekad iepriekš, arī savu Amerikas ciemu dienu laikā 1989. gadā neesmu neko lūdzis trimdas latviešu organizācijām - vienmēr ir licies, ka tikt galā pašu spēkiem ir cienīgāk, nekā lūgt kaut ko. Šobrīd ir tāda situācija, ka nelūgt palīdzību būtu nodot savus kolēģus, savus lasītājus, "Literatūras un Mākslas" saimi gan Latvijā, gan ārzemēs.

Tādēļ, atmetot kaunu un visu pārējo, ja vien Jums ir kādas iespējas mums palīdzēt - pirmkārt, darbam nepieciešamo datoru, otrkārt, papīra sagādē. Būsim Jums ļoti pateicīgi.

Savā laikā esmu dzirdējis daudz labu vārdu par to darbu, ko "Literatūra un Māksla" ir veikusi pirmsatmodas periodā un atmodas laikā. Šīs atsaukmes arī dod man drosmi lūgt un prasīt.

Ja Jums rodas kāda iespēja palīdzēt, gaidīsim Jūsu ziņas vai nu Rīgā, Krišjāņa Barona ielā 12, Mākslinieku Savienībā - "Literatūras un Mākslas" pagaidu mītnē, vai arī mūsu draugu - Zvejnieku Savienības teleksā 161160 Nord Su vai faksā 0132-212151 - priekš "Literatūras un Mākslas".

Tāpat būsim pateicīgi par jebkāda veida ziedojumiem mūsu laikraksta abonementu punktos:

Ingrīda Bulmane, 23 Markland Dr., Etobicoke, Ont., Canada M9C 1M8 (Kanadas un ASV abonentiem).
LARA Sidnejas darba grupa, I. Ronis, 4 Vilona Ave., Greenwich, N. S. V. 2065.

J. Lūkins, Ekstrandsvagen 9, S-17561 Jarfella, Sweden (Postgiro 622 85 81-2).

L. Rozīte, Hammer Str. 66, D-4400 Münster/Westfal, Deutschland.

I. Mierīņa, 22 Malborough Rd., Shipley BD 18 3 NX, England (naudu Anglijā jāpārskaita kontā - Laimonis Mierīņš, Yorkshire Bank 1, Westgate Shipley, West Yorkshire BD 18 3 NX).

Sirsnīgi pateicamies par eventuālu atsaucību! Laikraksta "Literatūra un Māksla" redakcijas vārdā

Rīgā, 1991. g. 6. I MĀRIS ČAKLAIS.

CERĪBA UN APŅĒMŠANĀS.

Par Lietuvu jau ziniet. Tikko radio pārraidīja satraucošas ziņas, vēl naktī daudzās mājās sāka zvanīt telefoni, un ļaudis, kā vien varēja, devās uz Doma laukumu, kur atradās radio māja, lai nepieciešamības gadījumā aizturētu uzbrucējus. Arī par tās svētdienas lielo manifestāciju Daugavas krastmalā un vairāku stundu gājieni jūs, droši vien, esiet informēti. Ar šo dienu arī sākās lielā tautas sardze Vecrīgā pie radio, Augstākās padomes, Zaķu salā pie TV centra un pie Ministru padomes pretim pareizticīgo katedrālei.

Lietuvas notikumi deva iespēju mūsu dižvīriem

veikt visus iespējamus priekšdarbus. Jau tajā pašā vakarā D. Ivāns un J. Jurkāns bija Zviedrijā, lai nepieciešamības gadījumā organizētu Latvijas sūtniecību un arī valdību.

Nakts laikā minētās vietas tika bloķētas barikādēm. Pirmdienas rītā visi tilti, pa kuriem var iekļūt pilsētas centrā, bija daļēji nobloķēti ar smago tehniku. Satiksme, protams, netika apturēta, bet vajadzības gadījumā tiltus varētu nobloķēt pilnīgi, lai vismaz uz 15-20 minūtēm aizkavētu ļaunos spēkus.

Vecrīga izskatījās pavisam neparasti. Visas iespējamās izejas uz Doma laukumu, gan ielas, gan caurejamie pagalmi, aizsprostotas milzīgām mašīnām, traktoriem. Laudim jāspraucas cauri līķu loču. Vēl atsevišķs barikāžu loks uz Augstāko padomi. Jēkaba ielu no Doma laukuma puses aizsprosto divi milzīgi, 20 tonnu katrs, akmens blūki, starp kuriem atstāta sprauga vidēja platumā cilvēkam. No vienas puses aina samērā komiska, bet kā tas vieno laudis! Doma laukumā neskaitāmi uguns kuri, baznīcā ierīkots medpunkts. Tur visu diennakti skan ērģeles, laudis iet sildīties. Visas Vecrīgas kafejnīcas strādāja diennakti, dažādās iestādēs varēja dabūt tēju un sviestmaizes. 1., 2. un 3. vidusskolā varēja paēst kārtīgu ēdienu un pagulēt. Produktus sveda no laukiem. Sargātājiem pusdienas bez maksas. Mēs organizējām nakts dežūras skolā, smērējām sviestmaizes, palīdzējām virtuves saimniecēm, modinājām gulētājus noteiktā laikā.

Vienu reizi man naktī izdevās pabūt Doma laukumā (sievietes tumsā gan tur netais, un pareizi jau ir). Tas bija fantastiski. Sajūta absolūti nereāla: daudzie uguns kuri, dūmainais gaiss, gaišs ļaužu sejas. Es gāju un skatījos kā šinīti. Ar pūlēm piespiedu sevi noticēt, ka tā nav filma.

Radio un televīzija darbojās 24 stundas. Pa radio ik pa brīdīm dažādi aktuāli ziņojumi - kaut kas atrasts, kāds tiek meklēts, kādam jāpiezvana uz māju; informācija, kur var paēst, kur iet sasildīties. Ziņas arī, protams. Visvairāk savilpojuma un pat asaras izraisīja ļaužu atsaucība. Uz skolu kāds lauku večuks atnes spēka gabalu. Pa radio ziņo - Doma baznīcā izdegušas visas elektriskās spirāles, ar kurām silda ūdeni - pēc neilga laika sanests simtiem šo daiktu, kaut gan nopirkt tos nekur nevar. Kāda cita ziņa ēterā - kautkur trūkst maizes vai sviesta, vai vēl kā - ļoti ātri sagādāti krājumi gandrīz nedēļai. Izrādās, ka mēs protam būt arī tādi.

Starp sargātājiem netrūkst cittautiešu. Taču tumšie spēki ir nedomā atkāpties. Visāda melīga un provokatiska informācija, ļoti naidīgais mītiņš, kas sākotnēji bija paredzēts Doma laukumā, un tāpēc radīja briesmīgas bažas. Taču, par laimi, to pārcēla uz kādu stadionu.

Tā saspringumā pagāja nedēļa. Skolas nedarbojās. Rīgā ieradās dažādu valstu žurnālisti. TV runāja dažādi cilvēki, visvairāk gaiši krievi, arī mācītāji. Bet laikam tad, ja prāts ir aptumšots, tad tas viss ir velti. Mēs jau saprotam, ka armijas teknikai un ieročiem pretī stāvēt nevar, bet šoreiz vismaz otreiz 40. gads neatkārtosies! Pasaule redzēs tautas gribu.

Šajā nedēļā dažas dienas bija tādas, ka mēs sazinājāmies tikai telefoniski, pat neredzējāmies. Bet tas viss tomēr bija diktī vajadzīgs.

Likās, ka varam drusku atvilkt elpu un šodien sākt normālu darbu, bet šē tev! Atkal "beretes"! Skatoties dažādo TV kompāniju uzņemtos materiālus kļuva ļoti neomulīgi. Laikam, tas kontrasts bija par strauju - mūsu vakara ziņās premjērs Godmanis jau pasmaidīja un teica, ka stāvoklis esot normalizējies. Tad viņa runu pārtrauca ziņa par uzbrukumu un šaušanu centrā. Pie ieslēgtā radio un TV nosēdējām līdz pustrījiem, kad paziņoja par uzbrucēju aiziešanu.

Lūk, tāds traks iesācies gads. Droši vien, jums no tāluma šķiet trakāk, kā ir, jo nav tās ļaužu attieksmes atmosfēras. Pat dažādās komisijas no Maskavas bija spiestas atzīt, ka konflik-

ta pamatā nav nacionālas nesaskaņas, ka laudis gatavi cīnīties līdz galam. Un kaut arī tumsai izdotos uzvarēt, tas nebūs uz ilgu laiku, jo milža māla kājas ilgi neturēs. Tā tad atliek cerība un apņemšanās.

Lai mums visiem pietiek spēka!

NOTIKUMU DALĪBNIECE.

NO LIMBAŽIETES DIENAS GRĀMATAS.

Pie Augstākās padomes ēkas grūti piekļūt. Visur betona blūki, ar smiltīm un akmeņiem piekrautas smagās automašīnas. Vienā ielipā uzlauzts bruģis, izrakta dziļa bedre, lai tanks iekristu. Cilvēki saņākuši grupiņās, sapazīstas. Kā pienāku, tūlīt piedāvā tēju vai kafiju. Nakti pavadu pie Ministru padomes autobusā. Jaunsaimnieki atsūtījuši pašceptu rudzu maizi un kannu ar medu.

Naktī uz 15. janvāri neviens neguļ. Daži aiziet uz kino sasildīties. Tur viss par velti. Atved naktī desas. Visi ēdam, bet neguļam. Miegs nenāk. Liela daļa sēd pie uguns kuriem. Mani dēli un vīrs turpat uz laukuma skatās televizoru. Tur kāds jaunietis uzstādījis satelīta antenu, un nu visu nakti redzam, kā Anglija rāda mūsu notikumus. Nemanot pienāk rīts.

15. janvāra rītā vīrs Ministru padomes riņķo helikopters un aicina visus uz Interfrontes mītiņu. Cilvēki no ielas sāk svilpt, bet transports taurēt. Pučetros sākam gaidīt Interfrontes gājienu, kas virzītos uz Ļeņina pieminekli. Šajā brīdī visi sakāpj barikādēs. Es skrienu uz pastu un nosūtu vēstules visiem draugiem Latvijā un Kanadā. Jaunatne ir uz barikādēm, arī meitenes nav noņemamas. Viņas būšot kopā ar saviem zēniem un kopā mīrs, ja tanki brauks. Tas bija viens no kritiskākajiem mirkliem, jo Viļņā bija tā: vispirms nāk omonieši, tad tanki šauj un sašķaida cilvēkus, un pēc viņiem prēcīgi interfrontieši. Par laimi gājiens nenotiek, jo pa televizoru rāda itāļu filmu "Astoņkājis". Jaunieši jūtas mazliet vīlušies. Visi ar mītiem kāpj no barikādēm.

Dažus limbažniekus norīko sargāt Brasas tiltu. Mani dēli un vīrs tur jau aizbraukuši. Man tāds nemiers. Braukšu pie viņiem. Tikko pārbraucu tiltu, paveņas drūms skats: ceļmalā sadedzināta tehnika. Lietošanas kārtībā tikai trīs lielās mašīnas. Dodos pie grupas, kas sēž pie uguns kura. Tur ir arī manējie, bet visvairāk stipri vīri no Madonas, kas apņēmies palikt līdz vienim naktī, kamēr atbrauc jaunā maiņa. Iepretim strādā "Dailrades" darbinieki. Viņi iznes garšīgas maizītes un smaržīgu kafiju.

Atskrien kāds vīrs un ziņo, ka pie viņa mājas rūcot tanki. Bariņš iet vērot, kāpj uz jumta. Redz armijas teritorijā divi tankus. Tie tur braukā un apstājas. Nomierināmies.

Aust 16. janvāra rīts. Ir auksts. Dienas gaismā sadedzinātā un sašautā tehnika izskatās vēl drūmāk. Paēdam atnestās brokastis. Pāri sanestām kastēm pārklāts tīrs galdauts. Ir glāzītes, krūzītes un apakštasītes. Par mums rūpējas sirmas pensionāres un pat invalīdes. Viņas saka: "Cīnāties par brīvību, lai mūsu acis to pieredzētu!" Šajā brīdī pabrauc garām melnās beretes. Sejas mums visiem kā no marmora, acis kļūst neko neredzošas. Visiem paliek jocīgi. Jo, kas viņiem, nolaidīts kārtu... un mēs visi tur paliksim... Pēc tam pierodam. Viņi sāk braukāt arvien biežāk. Brauc garām daudz dažādu mašīnu. Lielais vairums signalizē un rāda mums divus augšup paceltus pirkstus.

Noskaņojums uzlabojās, bet ne uz ilgu laiku. Mums paziņo, ka omonieši trakojot uz Vecmilgrāvja tilta. Esot arī cietušie. Vakarā, ap sešiem, melnās beretes parādās pie mūsu tilta. Puikas aiziet uz kapu pusi izlūkos. Bruņu transportieris brauc diezgan lielā ātrumā, kad no tā sāk lekt ārā omonieši un šaut. Šauj pāri galvām. Liek visiem gulties. Pa starpām viņi izblāuj rupjus vārdus. Es lienu pa zemi uz kapu pusi, kur aizgāja puikas. Redzu tos uz telefona būdas. Lienu uz to pusi, bet

ceļu aizkrusto ložu krusa. Četrpāpūs visi aizlienam līdz tiltam. Kad šāvienī norimušies un omonieši aizbraukuši, atgriežamies pie ugunsкура. Tajā samesta lielākā daļa mūsu pārtikas. Sašauti termosī, trauki, saplēsts galdauts, sašautas veselās mašīnu riepas. Galvenais - paši esam dzīvi un veseli

Pēc brītiņa ir klāt ātrā palīdzība un milicija. Laikam, izskatījos tik šausmīga, ka mani ieliek ātrā palīdzībā. Lūdzu, lai puikas brauc līdz. Aizbraucam uz Doma baznīcu. Iedzeru sirds zāles. Baznīcā ir dievkalpojums. Sasēžamies, klausamies un nemaz nejutām, ka esam aizmiguši un nogulējuši gandrīz 5 stundas. Pamostos un dzirdu, ka kāds sirms vīrs raud, raud par to, ka nevar neko omoniešiem izdarīt, raud no dusmām. Un galu galā asaras acīs saskrien mums visiem.

17. janvārī braucam mājās nomazgāties, izgulēties. Vīrs paliek: "Ja jau Černobilā četri ar pusi mēnešus radiācijas briesmās strādāju un cīnījos par avārijas likvidēšanu, tad palikšu te līdz galam!"

18. janvārī no rīta braucam atpakaļ uz Rīgu. No vilciena izkāpjam Vecmilgrāvī. Pa ceļam pietājamies tur, kur bojā gājis Roberts Mīrnieks. Visapkārt ziedi. Deg svecītes.

Pie ugunsкура puīši stāsta, ka neviens neesot redzējis, kā 16. janvāra vakarā bojā gājis Mīrnieks. Tajā vakarā, tāpat kā mums pie Brasas tilta, beretes likušas visiem gulties un turēt kājas plati. Sāvuši visriekļi ķermenim. Ja pakustēšoties, lode trāpīšot. Gaŗām braucis elektriskais vilciens. Sāudīts tam pa apakšu. Visi drūmi, izskatās noraižējusies, krunkaini. Atved karstu zupu, kas vārīta ģildē. Piestāj vairākas automašīnas, piedāvā vīriešiem cigaretes, maizi, desu, pat gaŗāmbraucošais elektriskais vilciens, kuŗa mašīnists izmet "Prīma" paciņu. Vēlāk ierodas teoloģijas students Māris. Izgaist pagājušo dienu sasprindzinājums. Kad viņš aizbrauc, ilgi klusējot sēžam pie ugunsкура.

19. janvāra rītā piebrauc divi automašīnas no Vecrīgas. Sakrauj sametinātos metalus mašīnās, lai vestu uz Doma laukumu. Piebrauc korespondenti - jāpāpi, dāpi, krievi. Ārzemnieki saprot, kāpēc mēs te stāvam. Mēģinām Maskavas žurnālistam, kas pamatīgi iereibis, skaidrot par ko mēs cīnāmies, bet ir tāda sajūta, ka viņš būtu novēlies no mēness. Visu dienu brauc melnās beretes. Viņu bāze atrodas tikai vienu kilometru no mums. Naktī atbrauc arī aktieŗi. Visinteresantākais ir Jānis Pauķstello.

Pienāk 20. janvāra nakts. Esam jau saukstējušies. Sēŗu Doma baznīcā un atceros Dziesmu svētkus. Atceramies, kā gaŗajā gājienā ārzemju dziedātāji solījās braukt atpakaļ uz dzimteni, kad tā būšot brīva. Izfantazējamies, kā mūsu latvieši tālumā sēd siltās istabās, ēd augļus un, varbūt, pat par mūsu cīņām pavīpsnā, bet, varbūt, ar sirdi un domām ir ar mums.

Izstaigājam visu Vecrīgu, aizejam pie telefona centrāles Dzirnāvu ielā. Tur barikādes ir tik meistarīgi izvietotas, ka jāiet līŗu loŗu, lai tiktu cauri. Kas gan tur nav sakrauti - betona kluŗi, metalu metinājumi, gultas atsperes, krāmi, smiltis, akmeņi...

Braucam uz savu automašīnu, kas stāv pie Vecmilgrāvja tilta. Piebraucam, redzam, ka omonieši nostājas abpus ceļam. Neviens no sargātājiem vairs nav. Pabrauc gaŗām 2 automašīnas. Omonieši šauj uz tām. Vienai izbirst stikli. Tūlīt ierodas Andris Slapiŗš ar savu kinokameru. Tajā brīdī neviens nevarēja iedomāties, ka vakarā viņu nošaus pie Iekšlietu ministrijas. Sameklējam savu autobusu. Braucam mājās mazgāties. Limbaŗos gaida maŗpa. Soferis atkal ir ceļā ar jauniem cilvēku spēkiem.

Mājās nomazgājamies, paēdam un ieslēdzam televizoru. Skatāmies panorāmu. Pēķēpi dzirdam šaušanu. Visu nakti sekojam līdz drausmīgiem notikumiem. Ik pēc brīŗa studijā ieskrien kāds

no operātoriem un rāda savu materiālu. Viens par otru briesmīgāks. Visvairāk palīka atmiņā pie Brīvības pieminekļa stāvošais dānis, kuŗš, drebēdams, netīka uz viesnīcu, bet kāds mūsu students, kas runā dāniski, mierīgi viņam stāsta, ka mēs te šādās šausmās dzīvojam visu laiku. Drebulis pārvērties par gaidīšanu savai dzīves negaidītai izbeigšanai... Iemiegam tikai ap pieciem no rīta, kad zvana vīrs un ziņo, ka vēl dzīvs.

Tā pagāja mūsu tautai briesmu laiks. Esam kļuŗuši krunkaināki, sirnāki, vecāki. Visiem iespiedies seŗās pārdzīvojumu spiedogs. Zēŗ pašiem sevī - par ko mūsu tautai tādas ciešanas? Kādēŗ mēs nevaram būt tikpat brīvi, kā citas mazās tautīpas?

Un vēl jau viss nav galā. Vēŗ priekšā 3. marta aptauja. Vēŗ mūsu tautai būs smagi pārbaudījumi. Lielais Lācis negrib atteikties mūsu sastrādātā medus poda.

INTA GROSKAUFMANE,
Limbaŗos.

SVEICIENS NO RĪGAS BARIKĀDĒM.

Nekad nebūtu ticējusī, ja kāds teiktu, ka Latvijā 20. g. s. beigās celšim barikādes. Bet tā nu ir noticis. Jūs jau, droši vien, esat lasījis un dzirdējis, kā mums te iet.

Rīgas centrs vienos dūmos, jo dienu un nakti Latvijas sargi kurina ugunsurus. Doma baznīcā viss sagatavots ievainoto uzņemšanai. Cilvēki stāv, gaidot tankus. Valdības namus aizsargā milzu mašīnas, traktori, buldozeri. Žurnālisti gādā par informāciju, lai to saņemtu, jo Maskavas prese un TV neŗēŗīgi melo.

Tā kā bruņotās melnās beretes iepēma Preses namu, mēs no tā aizgājām. Tagad esam Lauksaimniecības ministrijā. Diemŗēŗ, "Lauku Dzīve" neiznāks kādu laiku - nav kur drukāties. Tas pats ar visiem citiem Latvijas žurnāliem. Avīzes iznāk pa vienai lapai 6 vietā un tml.

Cerēsim, ka ar laiku būs labāk!

ILZE BŪMANE,
Lauku Dzīvē.

Atkal no kāpurķēŗu ŷvadŗoņas
Un ļaunu radījumu izkliegtajiem draudiem,
Uztrūkstas bērni mātes miesās,
Atkal izmisums dzen smilgas
Caur viņu,
Vēŗ sauli neredzējuŗo, acu dobumiem
Pretī melnajai dienai.
Bet sarkanais murgs visas slepkavas svēŗi
Ar goda zīmē iekalto rēgu.
Stiprinies, dziedošā tauta,
Pie senŗu altāŗa spēka,
Kur asinīm, pelniem un dziesmu
Apsēģusies guļ nākotne.

Sen izskanējuŗas putnu dziesmas
Vēŗ atmiņā iedziedas...
Tur varavīksne paceļas no ledus
Un sadala debesis...
Sirds atkal sajūt briesmas...
Gar acīm aizslīd gadī
Ar zālē ieauguŗiem galvas kausiem...
Jau skatītāji iepem vietas...
Un kraukļi pulcējas baŗos...
Bet Kremļa bandīts atkal trin cirvi
Uz tecilas, kur ŷdens vietā ielietas asinis...
Ir sākusies piedzimšanas tiesa,
Kad daŗi zvērēs sev,
Bet vēŗtēs jau visu Dievs!

F. NIKMANIS.

Vēstules ŷai nodaļai ļoti gaidītas. To iesūtītajī laipni lūgti uzdot rakstītāja vārdu un adresi Latvijā un paziņot, vai vēlaties, vai nē, nosūtīt MLB Ziņotājamumuru, kuŗā tās publicētas. Red.

vai ilgi mūs vēl svešnieks mals
un šķēls un sanaidos un dalīsi?
vai tikai stipram lenta valsts?
vai tikai stiprajam Dievs palīdz?

dzimst putnēns - vanags aprij to
plaukst zieds - to samīn ļauna pēda
sāk saules stari apledot
un sapnī iekūpojas bēda

GUNĀRS FREIMANIS.

JAUNĀ DERĪBA SKANĀS.

Mācītāja Arvēda Celma devums latviešiem
dzimtenē un svešumā.

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sinodes laikā Toronto, Kanadā, 1990. gadā, Sv. Andrēja baznīcas grāmatu galdā bija Jaunā Derība. Parasti redzam to mazā formātā, ko var ērti ievietot svārkurkabatā. Šī Jaunā Derība bija neparasti liela ar krusta zīmi uz vāka. Atverot šīs "grāmatas" vāku, redzam lapu vietā 16 skaņu lentas (kasetes). Uz katras kasetes atzīmēts tās saturs - Evaņģēlijs, nodaļa un pantis. Šī informācija dod iespēju ātri atrast vēlamo.

Māc. A. Celms pastāsta, ka pirmo ierosmi ierunāt Dieva vārdu skaņu lentās guvis 1979. gadā, viesojoties Mazās draudžu dienās Saulainē un Sidrabenē, Kanadā. Prof. Šmits, teologs un mūziķis, cildinājis A. Celma balsi un izrunas skaidrību, ieteicot nelikt šai Dieva dāvanai rūšēt.

Atgriežoties Vācijā, A. Celms sāka ierunāt skaņu lentās (lielajās ripās) māc. Urzdes sprediķus veco ļaužu mītnēm Oldenburgā, Farelē un Delmenhorstā. Radās iespēja iekļauties "Kristus Lebt" radio programmu raidījumos uz Latviju, gūstot teicamu atsaucību. Sekoja skaņu lentās ielasītie 150 Psalmi 1980. gadā. Māc. J. Čalītis pārskatīja tos kasetēs un izlietoja Draudžu dienās Kanadā.

1982. gadā A. Celms ieradās Kanadā un pārskatīja ripu lentās ieskaitīto Jauno Derību kasetēs. Katrs evaņģēlijs bija atsevišķā kasetē. Šajā izdevumā katram evaņģēlijam un katrai vēstulei bija ievads - informācija par evaņģēlija izcelšanos, kad un kur tas rakstīts utt. Nobeigumā bija lūgšana un aicinājums pieņemt Kristus mācību.

Šinī darbā bija ielikts bezgala daudz pūļu un ap \$ 500 izdevumu. Diemžēl, kasetes iegādājās tikai nedaudzi. Pārējās tika uzdāvinātas.

Garīgo rakstu izdevniecība "Hosana" Jaunmeksikā aicināja 1990. gada pavasarī nodot autora tiesības Jaunās Derības izdošanai skaņu lentās. A. Celms piedāvājumu noraidīja. Sakarā ar paredzēto "Hosana" konferenci Maskavā, kurā paredzēja ap 1.000 garīdznieku piedalīšanos, izdevniecība solīja A. Celmam, ka tā labprāt dāvinātu Latvijas mācītājiem 100 ierunātās Jaunās Derības. A. Celms pieņēma šo piedāvājumu un iesākās drudžains darbs. Visa Jaunā Derība bija jāpārskatīja, jo nebija paredzēts tai pievienot paskaidrojumus. Šinī darbā māc. Celmam palīgā nāca Raimonds Steinbergs.

Iesākoties produkcijai A. Celmam iesākās grūtas dienas. Neskaitāmas telefona sarunas, atsevišķu pantu, atsevišķu evaņģēliju papildus ierunāšana, gan blakus trokšņu, gan citu kļūmju dēļ. Tā tas turpinājās visu vasaru. Bet, kad sāpēja pirmo eksemplāru, prieks bija, tiešām, neizsakāms vārdos.

"Hosana" izdevniecība strādāja labu darbu, bet reizē ir pelņas organizācija. Māc. A. Celma tiešos izdevumus sabiedrība samaksāja, bet milzīgais darbs, protams, netika atlīdzināts. Firma nodevusi Jauno Derību pārdošanai. Māc. A. Celmam jāapmierinās ar gandarījumu par to, ka šis izdevums tagad ir iegūstams ikvienam, kam ir vēlēša-

nās dzirdēt Dieva vārdu.

Māc. A. Celms izdevniecībai nodevis arī savus skaņu lentās ierunātos 150 Psalmus, bet tie līdz šim vēl nav izdoti. Ja latviešu baznīca tos vēlētos, iespējams, ka firma tos izdotu.

Māc. A. Celms ir veicis milzīgu un ļoti vērtīgu darbu. Tas izceļas ar slavējamu izrunas skaidrību. Nekur nekas nav sasteigts. A. Celms, ko pazīstam kā izcilus deklamatoru, ierunājis evaņģēlijus ar izteiksmi, izceļot mērķtiecīgi svarīgāko. Gribas apgalvot, ka vieglāk saprast un skaidrāks kļūst A. Celma ierunātais teksts, nekā to gūstam, pašam lasot. Tas nav vienmērīgs lasījums, bet sniegts mākslinieciskā tvērumā.

Šī Jaunā Derība tapusi, galvenā kārtā, tādēļ, lai kalpotu tiem, kam ir redzes vai citāda veida grūtības. Iepazīstoties ar to, ir jāapgalvo, ka māc. Arvēda Celma Jaunā Derība skaņās var noderēt ikvienam, kam rūp Kristus mācība.

To var iegādāties no māc. A. Celma, 47 Lord Roberts Dr., Scarborough, Ontario, Canada M1K 3W1 telefons - 416-267-3507.

Jaunās Derības cena ir \$ 50.-.

Ž. ZENTIŅŠ.

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ VIEDOKLIS ATTIECĪBĀ UZ IEROSINĀTO REFERENDUMU LATVIJĀ.

Šai kritiskajā brīdī Kanadas latvieši stāv ar savu tautu! Visus garos trimdas gadus esam atspoguļojuši tautas visdziļākās vēlmes, nepārtraukti klauvējuši pie svešo zemju durvīm un bez pazemošanās aizstāvējuši tautas juridiskās tiesības uz pašnoteikšanos un neatkarīgu valsti.

Šī nepārprotamā nostāja ir panākusi to, ka Brīvās pasaules valdības nekad nav atzinušas Latvijas iekļaušanu Padomju Savienībā kā likumīgu, un arī nekad nepieņems Padomju Savienības virskundzību kā taisnīgu.

Jebkāda rīcība, kas apdraudētu Latvijas uzsākto ceļu uz neatkarības atgūšanu, ir nosodama. Pērnā pavasara vēlēšanu rezultātā Latvijas Augstākā Padome par pamatu savai 4. maija deklarācijai nepārprotami lika 1922. gada Latvijas Republikas satversmi. Lai tagad to atmestu būtu tautas nodevība. Lai patlaban rīkotu tautas nobalsošanu, aptauju, vai referendumu būtu apvainojums latvju tautai un apvainojums ārzemju valstsvīriem, kas centušies palīdzēt Latvijai sasniegt savu sapni.

Latviešu nacionālā apvienība Kanadā ir virinājusi durvis abiem Latvijas AP priekšsēdētāja vietniekiem, A. Krastiņam un D. Ivānam pie Kanadas ārlietu ministra; ministru padomes priekšsēdētājam I. Godmanim un ārlietu ministram J. Jurkānam pie Kanadas ministru prezidenta, ārlietu ministra, parlamenta priekšsēža un neskaitāmiem deputātiem. Tas tika darīts uzticībā Latvijas izraudzītiem pārstāvjiem pārejas laikā uz neatkarību. Sādu cieņu Latvijas topošiem valstsvīriem arī izrādīja Kanadas valdība un parlaments - - - visasāko nosodīšanu, visātrāko pretsitienu un vissāpīgāko sodu jau 1991. gada 21. janvārī PSRS diktators saņēma no Kanadas.

Nevien ar asinīm tas pirks. Sīkstums, prātīgums un neatlaidība, kas izstaroja no Latvijas pārstāvju liecībām par saviem nākotnes nodomiem, un trimdinieku neatlaidīgais darbs bija tas, kas panāca Kanadas valdības labvēlību. Nevaram atļauties novirzīties no uzsāktā ceļa.

Likt tautā izvest referendumu, ko pieprasa svešas valsts valdnieks, ir kategoriski jānoraida. Nevien tāpēc, ka ģenocīds jau uz iznīcības sliekšņa novedis mūsu tautu - - nevien tāpēc, ka okupācijas vara piedalīsies balsošanā - - nevien tāpēc, ka vārdu spēles un kompromisi nebūtu iespējami. Bet tāpēc, ka tauta jau savu gribu izteikusi!

Apelēt pie ārzemju valdībām un pretendēt uz neatkarīgu valsti var vienīgi tie, kas svešu kun-
gu pavēlēm nepadodas. Patlaban Brīvā pasaule ir
ar jums. Pieļaujot referendumu, ko pieprasa sve-
šinieki, varam zaudēt visu jau panākto. Piekļūstot
tautas nobalsošanai, kritam slazdā, ko izlicis
viltīgais ienaidnieks.

Kanadas latviešu saime kategoriski noraida
domu par piedāvāto tautas aptauju un brīdina re-
ferenduma piekritējus, ka par Latvijas Republikas
vadību nevarēsīm uzskatīt tādus, kas tautu ved uz
polītisku pašnāvību.

Dr. GUNTIS SILIŅŠ,
Latviešu nacionālās apvienības
Kanadā valdes priekšsēdis.

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES:

VĒSTURISKAS PARALELES.

Šodien bez pārspīlējuma varam teikt, ka visa
latviešu tauta dzimtenē un trimdā ar aizrautību
seko notikumiem Rīgā. Simboliski to varētu saukt
par cīņu starp Dāvidu un Goliātu, tikai šoreiz
Dāvids cīnās ar kailām rokām, bet Goliāts - ar
tankiem.

Aiz parlamenta ēkas barikādēm, pašā namā,
drošsirdīgie Latvijas tautas reprezentētāji cīnās
ar brīvības oponentiem un veido noteikumus un li-
kumus jaunajai demokrātiskajai Latvijas valstij.
Šādos apstākļos vajaga būt ne tikai drošsirdīgiem,
bet arī fanatiski ticēt idejai par brīvu tautu
brīvā zemē. Pēc iepriekšējās pieredzes, mēs visi
zinām, kāds liktenis būs cīnītājiem, ja barikādes
kritīs.

Ar nākotnes notikumu prognozēšanu šajā rakstā
negribu nodarboties, bet gribu vilkt paraleles uz
notikumiem, kas Latvijā risinājās turpat pirms 50
gadiem.

Viens "atbrīvotājs" mūsu rožu dārzu bija jau
izbrādājis, noplūcis skaistākos ziedus un aizsūtījis
uz dzestrāku klimatu, lai ilgāk par tiem
"priecātos". Pēc tam otrs kaņotājs mūs bija ieda-
lījis "savā dzīves telpā" un turēja mūs dzelzžai-
nās skavās, bez tiesībām aizstāvēties, bez tiesī-
bām lemt par savu tautu. Mums bija piešķirtas ti-
kai tiesības izpildīt pavēles.

Kad varenā "Wermacht" mašīnērija vairs nevir-
zījās uz austrumiem, bet sāka "fronti iztaisnot"
rietumu virzienā, okupācijas vara sāka meklēt pa-
līdzību no okupētājiem. Mūsu rožu dārzā sāka at-
kal meklēt krāšņākos ziedus, lai tos sadedzinātu
kaņā liesmu ugunīs. Negods un mūžīgs lāsts lai
nāk pār visiem, kas abiem okupantiem palīdzēja
postīt mūsu rožu dārzus!

Zinātāji stāsta, ka šajā mūsu tautai traģis-
kajā brīdī pirmā Latvijas valsts prezidenta J.
Čakstes dēlu Konstantīnu Rīgā uz ielas apturējis
kāds latviešu strādnieks un teicis: "Es zinu, ka
Jūs esat mūsu pirmā prezidenta dēls un Universi-
tātes profesors. Vai Jūs neredziet, kas tagad no-
tiek ar mūsu tautu un vai Jūs nejutāt, ka ir pie-
nācis pēdējais laiks mūsu inteliģencei kautko dar-
īt, lai mūs galīgi neiznīcinātu?" Pēc šiem vār-
diem svešais gājējs turpinājis savu gaitu, bet
Konstantīna Čakstes turpmāko darbību un likteni
ši vienkāršā latviešu cilvēka vārdi radikāli gro-
zīja.

Savu talantu politiskā laukā K. Čakste pirmo
reizi parādīja 1940. gada jūlijā, kad bolševiku
inscinētās Saeimas vēlēšanās politiķiem radās do-
ma arī par otras listes sastādīšanu. K. Čakstes
nosvērtība panāca visu virzienu saskapošanu. Vācu
okupācijas terora apstākļos, 1943. gada 13. au-
gustā K. Čakste aicināja pie sevis latviešu poli-
tisko partiju līderus un nodibināja Latvijas Cent-
rālo Padomi. K. Čaksti izraudzīja par šīs padomes
priekšsēdi. L.C.P. mērķis bija cīnīties par Lat-
vijas demokrātiskās republikas atjaunošanu. Lai
L. C. P. mērķu atbalstīšanai būtu militārs spēks,

K. Čakste sadarbojās ar kapt. Upelnieku un plkv.
Janumu. Jau dibināšanas sēdē tika izstrādāta Lat-
vijas Centrālās Padomes platforma.

Daudzi no mums šodien ir politiski aktīvi un
savās domās cenšas radīt kādu priekšstatu, kādai
būtu jābūt Latvijai nākotnei, tādēļ der ieskatī-
ties L. C. P. dalībnieku domās un iepazīties ar
L. C. P. platformas pilnu tekstu:

"Latviešu tautas galvenās prasības ir:

1. Atjaunot neatkarīgu un demokrātisku Latvi-
jas republiku.

2. Latvijas republikas nākamo valsts iekārtu
noteiks brīvi un demokrātiski vēlēta Saeima, ku-
ņas uzdevums pārstrādāt satversmi un darboties
uz šīs jaunās satversmes pamata. Līdz tam laikam
ir spēkā līdzšinējā 1922. gada Latvijas republi-
kas satversme. Latvijas republikā ir spēkā visi
likumi, kas izdoti līdz 1934. gada 15. maijam.
No likumiem, kas izdoti laikā no 1934. gada 15.
maiņa līdz 1940. gada 17. jūnijam, ir spēkā tie,
kas nerunā pretī Latvijas republikas satversmes
demokrātiskiem principiem.

3. Saeimai turpmāk piešķiramas likumdevējas,
budžeta un valdības politikas pārbaudes tiesī-
bas. Valdība atbildīga Saeimas priekšā. Salīdzī-
not ar līdzšinējo satversmi - pēc Skandināvijas
demokrātisko valsts parauga - paplašināmas
valsts prezidenta un ministru kabineta tiesības.
Prezidents vēlams uz 5. Saeima uz 4 un pagastu,
apriņķu un pilsētu pašvaldības uz 5 gadiem.

4. Izskaužamas daudzās partijas. Latvijā ra-
dāma 3-4 politisko partiju sistēma. Lai to sa-
sniegtu, pieturamas proporcionālās vēlēšanas,
bet nosakāms augsts minimums, bez kuņa sasnieg-
šanas, partija nedabū Saeimā nevienu pārstāvi.
Atmetami nedaudzie un lielie Saeimas vēlēšanu ap-
gabali, radot to vietā mazākus vēlēšanu apga-
bus.

5. Atjaunotās Latvijas republikas valdība sa-
stādāma no visu galveno politisko grupu pārstāv-
jiem, kas atzīst neatkarīgu un demokrātisku Lat-
vijas republiku. Tai jābūt plašai koalīcijas
valdībai ar uzdevumu atjaunot valsts aparātu, no-
drošināt valsti pret ārējiem uzbrukumiem, atjau-
not diplomātiskas attiecības ar ārvalstīm, iz-
veidot draudzīgas attiecības ar lielajām demo-
kratijām, jo sevišķi ar ASV un Angliju, kā arī
ar Skandināvijas demokrātiskām valstīm, gādāt
par Latvijas pilsoņu atgriešanos no PSRS un Vā-
cijas un izdarīt drīzas Saeimas vēlēšanas.

6. Lai nodrošinātu Baltijas valsts pastāvēša-
nu, jāpanāk cieša Baltijas valsts sadarbība -
Baltijas valsts konfederācija. Šo prasību reali-
zēšanā ir ieinteresēti visi latviešu tautas slā-
ņi, ir strādnieki, zemnieki, vidusšķira un inte-
liģence. Noraidāma sadarbība ar vācu okupācijas
varu un piedalīšanās tās radītās iestādēs un or-
ganizācijās. Tāpat noraidāma arī PSRS partizāņu
atbalstīšana."

Parakstījuši: Dr. P. Kalniņš, Saeimas priekš-
sēdētājs, J. Rancāns, katoļu partija, K. Čakste,
centra bloks, Br. Kalniņš, soc. demokr.,;
Zemn. sav., K. Pauļuks, zemn. sav..

Par L. C. P. eksistenci un mērķiem bija jāin-
formē arī Latvijas diplomāti ārzemēs un ārzemju
valdības. Lai to panāktu, K. Čakste sadarbībā
ar citiem līdzgaitniekiem izveidoja slepeno ce-
ļus satiksmei ar Zviedriju. Pa šo ceļu tad arī
L. C. P. politiskās prasības kļuva zināmas Rie-
tumu Sabiedrotiem, un sūtnis Dr. A. Bīlmanis pie-
sūtītos dokumentus publicēja savā dokumentu krā-
jumā jau 1944. gadā.

Nelaimīgas sagādīšanās dēļ, par K. Čakstes
darbošanos informācija nonāca okupācijas varas
rokās. K. Čaksti līdz ar citiem līdzinātājiem
apcietināja 1944. gada jūnija sākumā. Par viņa
atbrīvošanu iestājās vairākas prominentas perso-
nas. Minēšu tikai dažas: E. Dunsdorfs, L. Sulcs,
R. Bangerskis un citi. Neskatoties uz visām pū-
lēm, Austrumzemes SS un policijas vadība K. Čaks-
ti neatbrīvoja, bet no Rīgas cietuma nosūtīja uz
Stuthofas nometni. Seit K. Čakste bija kopā ar

prof. Sēju, inž. Einbergu, Br. Kalniņu un vairākiem lietuviešiem. Frontes tuvuma dēļ Stuthofas nometni sāka evakuēt 1945. gada 15. janvārī. Aukstā ziemas laikā, ar nepilnīgu uzturu un apģērbu, gaŗos pārgājienos apcietinātie nogura. Pārgulēt varēja nehiģiēniskos apstākļos, šķūņos uz grīdas, cīnoties ar utīm un tīfu daudzi neizturēja. Arī Konstantīnu Čaksti 21. februārī atrada mirušu ar smadzeņu iekaisumu.

Svešā zemē, svešas varas dzelžainās skavās atkal bija iznīcis viens no skaistākajiem ziediem Latvijas brīvības cīņās - rožu dārzā.

Cik daudziem atkal šodien būs vēl jāiznīkst?

H. VILKS.

CEĻĀ UZ DEMOKRATIJAS REFORMU.

Nekad vēl Kanadas tauta nav jutusies tik sajaukta un vīlusies savās ambīcijās, tik neapmierināta ar saviem politiskiem vadītājiem viņu konstitucionālās un saimnieciskās neveiksmēs. Līdzīgi kanadiešiem arī latvieši šeit taustās kā bērni tumsā bez vadītājas rokas.

Vai piepildīsies paredzējums, ka latvieši trimdā izzudīs, asimilējoties ātrāk kā citas tautības jeb vai sastings vienaldzībā un apātijā, atstājot tikai retas kultūras sadraudzes? Ja tās tomēr izrādas dzīvot spējīgas, tad nepieciešama ir ideoloģiska atjaunošanās, pāri visam nepieciešama ir demokrātiskā principa būtiska noskaidrošana. Reprezentatīvā demokrātija, kas šodien patstiprinātā kārtā balstās uz personību kulta, ir zaudējusi tautas uzticību. Tās vietā, pateicoties pēdējo gadu informācijas eksplozijai, pakāpeniski stājas līdzdalīgā jeb tiešā demokrātija.

Pietiek tikai garāmejojot pieminēt reprezentatīvās demokrātijas ideoloģisko tukšumu pēc II pasaules kara. Personību kulta primadonnas Rīzvelts un Čerčils, neraugoties uz pašu parakstīto Atlantijas Cartu, nodeva pusi Eiropas tautu sarkanam fašismam. Ko Staļins prasīja, to visu viņš dabūja, kaut paša deguns turējās virs ūdens tikai Rietumu palīdzības dēļ. Vai reprezentatīvām demokrātijām trūka spēka pateikt Staļinam 'nē', tāpat kā to pateica Hitleram? Pēc tam nāca Āfrika, Dienvidamerika, Čehoslovākija, Afganistāna, Helsinku 'kurvja' nodevība, Kuba, Vietnāma un Kambodija. Ne pēc viena kara pasaules vēsturē nav nodots tik daudz tautu un zemju barbariem, kā tas notika pēc II pasaules kara. Personību kulta meniaki pārvērtā Pax Americana par 'Pax Sovietica'.

Reprezentatīvās demokrātijas absurds parādās tās aizstāvju jaunākos teorizējumos, piem., tiek teikts: ikvienam pilsonim ir demokrātiska tiesība nezināt to, ko viņš negrib zināt, un ikvienam ir tiesība balsot par to, ko viņš nezina. Tas ir, tiesība atbalstīt absurdus priekšlikumus, nezinot patiesos faktus. Bet vai jūs gribētu braukt vētrainā jūrā ar kuģi, kur par kapteini iecelts trullšu stūmējs? Jūs teiksit, tāda situācija ir neiespējama. Bet vai mēs visi nesēžam valsts kuģī, ko vada politiskie oportunisti, kuģu lielākā mēģā nav ekonomijas un sociālo norišu izpratne, bet sava personīgā portreta krāsošana un balsu zvejošana. Arī pie tā viņiem palīdz publisko attiecību meistari par labu samaksu, ko pa lielākai daļai sedz nodokļu maksātāji. Kurioza pēc, varam pieminēt Latvijas reprezentatīvās demokrātijas laiku, kas bija īss un 'piešmucēts' kā maža bērņa krekliņš.

Cits arguments personību kulta 'demokrātijai' kāds ASV senators visā nopietnībā deklarē: ja vairākums savā nezināšanā izdod netaisnu likumu, tad tie, kas zina patiesību un pārkāpj netaisno likumu, ir sodāmi par likuma pārkāpšanu. Vox populi - vox Dei ir viņu arguments jeb - vairākums ir tautas balss, kas līdzinās Dieva balsij.

Atstājot Dieva esības skaidrošanu filozofiem un teologiem, jākonstatē tomēr viens svarīgs fakts, kam nav loģiska pretargumenta, proti: Vi-

sas pasaules reliģijas un filozofijas identificē Dieva jēdzienu ar absolūtās patiesības jēdzienu. "Dievs ir Patiesība", saka kristīgās reliģijas kanons, līdzī visas pasaules reliģijām. Bet absolūtai patiesībai opozīcija ir neiespējama tāpat kā Pitagora teorēmai, kas nosaka trīstūņa malu attiecības. Patiesība ikvienā situācijā loģiski var būt tikai viena.

Izteikta likumā tā dod taisnību, jo tikai uz patiesības pamatiem iespējams celt taisnības ēku. Vairākuma balsij, turpretī, vienmēr ir opozīcija, tā tad tā nav patiesā, nedalāmā tautas balss, ko varētu pielīdzināt Dieva balsij, nemaz nerunājot par ķeizara, prezidenta vai diktatora balsi. Īstā tautas balss, tāpat kā tautas suverēnā griba ir viena un nedalāma. Un tikai uz patiesības un taisnības principu pamata tautas balsi var pielīdzināt Dieva balsij: Vox populi - Vox Dei, kā saka senais filozofs.

Retos gadījumos, kad izsmelti visi informācijas un zināšanu avoti, kas bijuši pietamī visiem, balsu vairākums, hipotētiski, var tuvoties vienprātībai. Taču cilvēka daba ir nemainīga: emocionālitate, simpātijas un antipātijas, charismātiskā iztēle un personīgais egoisms daudziem neļauj balsot par taisnīgu atrisinājumu.

No otras puses, instinktīva prasība pēc taisnības tomēr pastāv. Katrā cilvēkā un tautā piemīt latentā taisnības apziņa, un nav varas, kas spētu to iznīcināt. Apspiestās tautas šodien sauc pēc demokrātijas, jo tās tic, ka demokrātija nesīs tām ilgoto taisnību. Diemžēl, reprezentatīvā sistēma, kā esam to piedzīvojuši, ir tikai demokrātijas surogāts. Tā nedibinās uz patiesību, bet uz 'konjuktūru', tādēļ nekad tā nebūs spējīga nest tautām taisnību.

Reprezentatīvā demokrātija ir personību kulta sistēma, kas periodiski ievēl despotus un diktatorus, charismātiskus oportunistus - nevien parlamentos, bet arī arodbiedrībās, organizācijās, etniskās apvienībās un latviešu biedrībās. Rezultātā norit nerimtīga cīņa neapmierinātās tautas un valdības starpā kā to šodien piedzīvojam Kanadā. Stikās organizācijās 'taisnības meklētāji' atmet ar roku.

Bet dzīvi palikušiem joprojam var būt savi uzdevumi. Ir teikts, ka pasaules lielākā gudrība esot spēku sakopošana, tās lielākais ļaunums - spēku izkliedēšana. Mūsu enerģija tādēļ būtu jāveltī vienīgi tai cīņai, ko šodien izcīnā Rīgā, Viļņā un Tallinā.

Te jāņem vērā, ka ar vecām klišejiem vairs nepietiek. Sautļi par brīvību un tēvzemes mīlestību nesaka kā tos īstenot. Nepietiek 'uz ežiņas galvu likt', ja galvu nav daudz. Vai nav gudrāk tās salikt kopā un veidot vienu, kopīgu tautas gudrību jeb tautas kopīgo inteliģenci, "kas to cīņu vedīs galā."

Britu filozofs J. S. Mills saka: Valdības inteliģence ir pārākā par atsevišķa pilsoņa inteliģenci, bet visas tautas kopīgā inteliģence, savukārt, ir pārākā par valdības inteliģenci, jo arī pēdējā tur ietilpst; veselais ir vienmēr lielāks par savu daļu."

Praktiskais saprāts, kas darbojas kādā interesu kopībā, neeksistē viena cilvēka apziņā. Tas sadalīts starp daudziem un dod katram zināmu saprašanu par viņa lomu un uzdevumu. Tas dara katru kurpnieku par ekspertu pie viņa liestiem, bet nevienu par ekspertu cita vīra darba laukā. Tādēļ, lai vērtētu kādas sociālas struktūras kopējo inteliģenci, ir jāvēro cilvēku gaitas to dažādās dzīves jomās, jāatklāj to funkcionālā vienotība, kas organiski sasaista sabiedriskās mozaikas neskaitāmās variācijas vienīgā kopīgā tautas gribā.

Mēdijs, kas sasaista zināšanas, pieredzes faktus un informācijas datus vienā kopīgā institūcijā kā milzu skaitļotājā - tāds mēdijs ir vispusīga, mērķtiecīga komunikācija. Var droši sacīt, bez komunikācijas demokrātija ir neiespējama - ne progress, ne informācijas eksplozija. Civilizācijas un kultūras attīstība iet roku rokā ar komunikācijas attīstību. Uzskatāms vēstures piemērs

te ir komūnisma sabrukums Austrumeiropā un Krievijā, kur informatīva komunikācija starp šķirām un pat starp nomenklatūras grupām bija noliegta septiņus gadu desmitus.

Komunikācija ir sabiedrisko norišu ierosinātāja, gluži kā katalizators ir ierosinātājs vielu ķīmiskām reakcijām. Pēdējā gadījumā izejvielas ir zināmas; sabiedriskās norisēs, turpretī, visi faktori atsevišķam cilvēkam nekad nav zināmi, bet visi tie ietilpst kopīgās inteliģences krājumā. No tā katrs var izvēlēties informāciju un pieredzes faktus pēc sava ieskata, bet galīgā izvērtē tie jāizsijā cauri smalkajam loģikas sietam.

Organizētas komunikācijas uzdevums ir darīt informāciju pieejamu ikvienam pilsonim, kas ieinteresēts sabiedrisko problēmu loģiskā analizē un gatavs apmainīt savas analīzes rezultātus ar citiem. Pēc kopīgas faktu izvērtes, sabiedrības vai tautas suverēnā griba vairs nav mistērija, kas zīlējama primitīvā balsu vairākumā.

Kopīgas inteliģences atzinums ir bezpersonīgs, kā matemātiska formula. Tas norāda, kādā virzienā atrisinājums ir meklējams, bez personību kulta kaprīzēm. Loģiskā secībā atkrīt personīgie faktori un ignorance, kas kā greizi rati arvien veļk reprezentatīvo demokrātiju nost no taisnā ceļa.

Komunikācijas uzdevums, protams, ir informācijas apgušana un izplatīšana. Mēs šeit interesē, pirmām kārtām, ekonomija un sabiedrisko parādību patiesa informācija. Tikai zinot patiesību, varam spriest taisnību.

Istās demokrātijas četri stūrakmeņi tā tad ir - komunikācija, informācija, patiesība un taisnība, tai secībā. Nav jāmaidās pa 'reprezentatīvās demokrātijas' neizdibināmiem ceļiem, lai izbēgtu no saimnieciskām krīzēm un bezdarba, no personību kulta, no rāsu un ticību naida, no tirannu varmācības. Istās patiesības vienmēr ir vienkāršas un loģiskas, piemēram, komunikācija nes informāciju, informācija dara zināmu patiesību; zinot patiesību, varam spriest taisnību. Vai tur kas nepareizs? Un ko vērts ir demokrātijai, ja tā nenes tautām taisnību?

Visas skaistās lietas, kas saistās ar demokrātijas jēdzienu - vārda un domu brīvība, personas brīvība, morālā un sekā brīvība, privātpašuma tiesības, cilvēka un tautu tiesības - visas ir analizētas no dažādiem viedokļiem gan vēstures annāļos, gan jaunākos pētījumos. Visas ietilpst tautas vai cilvēces kopīgās inteliģences krājumā.

Bet lai varētu lasīt šai kopīgās gudrības grāmatā, vispirms, tā jāatver. Un atvērt to var tikai ar komunikācijas palīdzību. Analizējot demokrātijas jēdzienu, jāiepazīstas ar visiem četriem demokrātijas balstiem, bet, vispirms, jāpaskavējas pie visu lietu sākuma - pie komunikācijas. Lai aptvertu tās universālo nozīmi civilizācijas attīstībā vai pat tādas mazas tautas, kā latvieši, identitātes uzturēšanā un apspiestības nokratīšanā komunikācijas izpratne ir augsta skola. Diemžēl, latviešu organizāciju vadītāji un 'nākotnes plānotāji' nav sasnieguši tajā pat pirmskolas grādu. Viņiem pietiek pašiem ar sevi.

No otras puses jājauc, kā ir ar 'runas vīru' vēlētajiem, personību kulta aizrautīgiem sekotājiem? Vai viņi pirms autoritātes piešķiršanas kādai personai jebkad jautājuši, ko viņš vai viņa zina par savu priekšmetu jeb uzdevumu? Līdz šim neviens to nav jautājis ne priekšniekiem, ne palīgiem, ne padomes locekļiem vai 'nākotnes darbības plānotājiem'. Ja viņi, kaut amatieriski, pastudētu socioloģijas jautājumus vai politisko kustību vēsturi (trulīšu stūmēji jau sen no politikas esot atteikušies), varbūt, viņi atklātu, ka īstu vadoņu vienīgā sūtība ir vienmēr bijusi - celt komunikāciju. Visu pārējo var veikt eksperti.

Politiskās partijas vai kustības, vai kādas ideoloģijas vadītāja uzdevums ir raudzīties, vai pastāv vispusīga komunikācija starp ekspertiem

un 'lajiem', starp tālumniekiem un nākotnes darbības plānotājiem. Un beidzot - vai viņš pats dod priekšzīmi komunikācijas darba veikšanai.

D. T. ALTERNATIVES.

LASĪTĀJU VĒSTULES:

PĒCNĀVES DZĪVE.

MLB Zīpotāja novembra numurā A. M. savā rakstā "Veļu laiks" saka, ka cilvēks nevarot samierināties, ka aizejot no šīs dzīves, viņa tālākā eksistence izbeidzoties un ka "lielās pasaules reliģijas katrā dod atšķirīgu pēcnāves dzīves tulkojumu", un ka pēcnāves dzīves atslēgu savās rokās turot priesteru kārta. -

Pēcnāves dzīves atslēgu savās rokās tur Dievs, un tamdēļ mums ir jāzina, ko saka Dieva vārds.

Dieva Vārds dod skaidru atbildi pēcnāves dzīves jautājumā un rāda ikvienam ceļu, kā nonākt debesu valstībā, jo cilvēka dzīve neizbeidzas ar laicīgo nāvi. Cilvēka dvēsele, gars turpina dzīvot, un Jēzus ir vienīgais ceļvedis uz debesīm: "Es esmu ceļš, patiesība un dzīvība, neviens netiek pie Tēva, kā vien caur Mani!" -

Dieva vārds arī norāda, ka neviens cilvēks nav bez grēka, un grēka alga ir nāve, bet Dievs savā mīlestībā ir sagādājis grēka Izpirēju: "Jo tik ļoti Dievs pasauli mīlēja, ka Viņš devis savu vienpiedzimušo Dēlu, lai neviens, kas Viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgo dzīvību." Jāņa 3:16.

Jēzus upurēja savu dzīvību, izlēja savas asinis pie krusta, lai ar tām dzēstu cilvēku grēkus. Tamdēļ ikviens, kas tic uz Jēzu Kristu un pieņem To par savas dvēseles Pastītāju, to dvēseles nonāks Dieva valstībā. Ap. d. 4:12. "Nav neviena cita vārda zem debess cilvēkiem dots, kurā mums lemta pestīšana", kā vien Jēzus Kristus.

Par mirušo gariem, mūsu senču sauktajiem veļiem, Vecajā Derībā lasām, ka sen senos laikos ļaudis ir jau mirušo garus arī ēdinājuši; tā mūsu senči mirušo garu ēdināšanu ir pārņemusi no senajām ciltīm pirms ēdiena. Bet Dievs ar lielu dusmību vērsās pret ļaudīm, kuri uztur sakarus ar mirušo gariem. 5. Mozus 18: 10-12. "Lai ticīgo starpā neatrastos neviens garu izsaucējs, nedz mirušo izaicinātājs... jo visi, kas šādas lietas dara, piekopj negantību Tā Kunga acīs." Un 5. Mozus 26:14 "Es neesmu arī neko nolīcis mirušajiem, es esmu paklausījis Tā Kunga, Sava Dieva balsij un esmu darījis, ko Viņš man ir pavēlējis."

Ka mirušie nevēlas, ka viņu mieru traucē, lasām pravieša Samuela grāmatā, kur ķēniņš Sauls liek izsaukt Samuela garu: "Un Samuels sacīja Saulam, kāpēc tu mani traucē manā mierā, likdams man nākt augšā!" 1. Samuela 28:15.

Dievs ir parādījis bezgala lielu mīlestību uz cilvēku, upurēdams savu Dēlu, bet Dievs ar lielu dusmību vērsās pret visiem, kuri nevēro Dieva nolikumus, novēršas no Istā Dieva un godā dažādus elku dievus: "Es pilnīgi paslēpšu no viņiem Savu Vaigu, visa tā ļaunuma dēļ, ko šī tauta ir izdarījusi, pievēršdamās citiem dieviem." 5. Mozus, 31:18.

Un 5. Mozus, 12:2,3: "Jums būs bez zēlastības izpostīt visas tās vietas, kur tautas ir kalpojušas saviem dieviem, uz augstiem kalniem un uz pakalniem un zem katra zaļa koka. Jums jānoārda viņu altāri un jāsalauž elku zīmes, jāsadzina viņu un tēviņu elku stabi un jāsaucērt gabalos viņu elku tēli, un to vārdi, kā vietu nosaukumi, ir iznīcināmi." - "Es esmu Tas Kungs, tavs Dievs, Tev nebūs citus dievus turēt Manā priekšā."

Tagad mūsu mazajai latviešu tautai Dieva zēlastība ir vajadzīga vairāk par visu, bet to mēs varam iegūt tikai pildot Dieva nolikumus: godājot un mīlot Visvareno Dievu un Viņa Dēlu, mūsu dvēseles Pestītāju - Jēzu Kristu par visām lietām vairāk un mīlot otru cilvēku kā sevi pašu.

T. VĀLENA, ASV.

Lasītāju vēstules redakcijā gaidītas!

Dzīve ir kā kuģītis vētrānā jūrā. Ja tas nepeld uz priekšu, peld atpakaļ.

Māci bērnam ābeci, maize pati nāks.

Kas pirmais darbā un pēdējais baznīcā, tas pirmais mājās.

Dzīvoklis bez gleznas ir kā māja bez logiem.

Kas atsaucīgs pret citiem, ir atsaucīgs arī pret sevi.

/ Turpinājums nākošajā numurā. /

Sakām, ka veselīgs humors nepieciešams katram. Sarīzists Ed. Keišs, kas dzīvo Toronto, apsolījis turpmāk pasmīdināt MLB Zīpotāja lasītājus.

Red.

Ir jāpiekrīt A. J. un citu MLB Zīpotāja līdzstrādnieku izteiktajām domām, ka tikai ar gudru un disciplinētu rīcību latviešiem ir cerības atgūt neatkarību. Dažu šejieniešu urrā kliegšana, rungu vicināšana, dzimtenes politisko darbinieku "pratināšana" un "skrīnēšana", var radīt gluži pretējus rezultātus - dot iegānu reakcionāriem, reizē mulsinot rietumniekus, kas neskopojas ar nacistu vārda piekarināšanu visiem, kas kaņojuši Hitlera SS kaņapulkos. Iedziļināšanās toreizējos apstākļos viņus neinteresē. Neaizmirsīsim, ka toreizējā Pašpārvalde nebija tautas vēlēta, bet vācieša izraudzīta. Ar šo laiku saistīti Bīķernieku un Salaspils vietvārdi, un latviešu nacionālistiem Rīgas cietumos tolaik klājās pat grūtāk par tiem "biedrīšiem", kas nepaspēja aizmukt uz "mātušku".

1988. gada vasarā dzimtenē tikos ar sen neredzētu draugu un skolas biedru - Kurzemē kapitulējušu un Sibīriju izstaigājušu bijušo leģiona leitnantu, dzelzskrustnieku. Uz Rīgu viņš bija atbraucis nonēsātās zandālēs, tāpēc ieliku somiņā Toronto latviešu avīzē "iesaiņotas" kurpes. Abi aizbraucām uz Meža kapiem, parasto atmiņu pārcilāšanas vietu. Kamēr pats apstaigāju radu kapu vietas, draugs bija paspējis uzlaikot kurpes un izlasīt rakstu par dzelzskrustniekiem, cīņas garu, stingro stāju un "sarkanās kartītes nēsātāju atmakošanu".

"Ko jūs tur māžojaties?" sadrūmis teica gan universitātē, gan dzīves skolā izglītotais, sirmais vīrs.

"Bet mēs taču cīnījamies par Latvijas brīvību un neatkarību," mēģināju iebilst.

"Dienžēl nē, bijām tikai "lielgabalu gaļa" jeb kaņakalpi sveša diktatora kaņapulkos."

Sirmajam kaņavīram zandālēs bija taisnība - Hitlera uzvaras gadījumā dzīvi palikušajiem kaņakalpiem pat vairodziņš no vācu mundieņa piedurknes būtu tūlī jānoārda, jo jau 1941. gada 16. jūlijā "firers" bija izlēmis, ka "Baltijas zemēs" pēc kaņas būs Lielvācijas "guberņas" ar vācieti kā gubernātoru! Šis lēmums, kas bijis zināms tikai visuzticamākiem cilvēkiem, nekad nav ticis atcelts, nedz grozīts. Arī pēc Potsdamas "teātņa" nē!

Arzemnieku nacionālās nozīmes pie vācu mundieņiem kalpoja diviem kaņakungu nolūkiem - kā "ēsmā" brīvības salkušajiem, lai tie aizpildītu robus vācu kaņapulkos, un, otrkārt, lai atšķirtu kaņakalpus no savējiem. Pats es Pleskavā, 1944. g. pavasarī pieredzēju, ka kapteinis ar latviešu vairodziņu no laipas nokāpa dubļos, lai dotu ceļu un nosveicinātu pretimnākošo vācu seržantu. Tagad par to varētu pasmaidīt, ja šis "vācu laiks" latviešu tautai nebūtu tik ļoti traģisks - Krievzemes purvos, Kurzemē, Polijā un Austrumvācijā, Salaspilī, Štuthofā un cietumos apgūlēs, pasaulē izklīda un dzimtenei uz visiem laikiem zuda pāri par 300.000 jaunākie un spējīgākie tautas locekļi. Par kaņošanu vācu pusē Latvijā palikušajiem vai gūstā kritušajiem smagi atriebās Staļins. Lai glābtu tautu no pilnīgas iznīcības, latviešu sievieteļ savā dzimtenē nācās spert izmisuma soli - precēt atstāto tukšumu aizpildītājus - sveštautiešus. No viņu pēctečiem - dzimteniešiem ar tipiskiem krievu uzvārdiem, bet tikpat tipiskiem latviskiem vārdiem, tagad ir atkarīga Latvijas nākotne.

"Saudzējiet latviešu dzīvo spēku - mazām tautām ir dārga ikviens cilvēka dzīvība!" teicis Ulmanis, savu Gulgātas ceļu uzsākot. Dienžēl šo mazo tautu izdzīvošanas pamatlikumu ir sapratuši un ievērojuši tikai lietuvji - viņu "leģions" ar ģenerāli priekšgalā iesoļoja mežā, un šodien Gorbačeva draudi ar plebiscitu brāļu tautu nebaida. Igaunijem leģions bija, ne tik iztapīgs kā mūsu, un viens viņu pulks pat aizkuļoja uz Somiju.

Hitleram, kuļš Latviju bija izandelējis Staļinam un kas "draugam" atkaņotos apgabalus atklāti deklarēja par savu kaņas laupījumu, Latvijas valsts nebija, bija tikai kaņas laikā izmantojamā latviešu tautiņa.

Abu okupantu kaņapulkos noasiņoja mūsu vīri un jaunekļi, novedot tautas eksistences izredzes bezdibēna malā. Taču vēl joprojām ir trimdotāji, kas glorificē šo laiku, kā arī kaņas veterāni, kas lepojas ar Staļina piecstaru zvaigzņu ordeņiem. Dīvaini - abas šīs grupas kritizē ievēlētos Latvijas valdības locekļus, metot ceļā sprunguļus viņu cīņai par Latvijas brīvību un neatkarību, respektīvi, latviešu tautas būt vai nebūt.

Arv. Zaķis, Stouffville, Ont.

Šī gada National Geographic" žurnāla marta "Foruma" nodaļā ir trīs baltiešiem labvēlīgas vēstules, kuļu autori atbalsta Lietuvas un vispār baltiešu cenšanos atgūt neatkarību. Ir arī pretēja uzskata paudēji. O. F. Nandico raksta, ka pirms II pasaules kaņas Baltijas valstīs valdījusi diktatūra un ka tās neesot bijušas ceļā uz moderno ekonomiju un demokrātiju. Tagad krievus Baltijas valstīs mēģinot iekļaut baltiešu kultūras ielokā un nedodot viņiem tiesības balsot. Tā neesot tolerance, kāda vajadzīga Eiropas kopībai. M. Firestone atzīmē, ka Baltijas valstīs bijušas koncentrācijas nometnes, kuļās iznīcināti žīdi, ieskaitot viņa ģimenes piederīgos. Tāpēc viņam maz simpātiju Baltijas valšļu neatkarības centieniem. Vēstules atsauca uz rakstu, kas bija ievietots izdevuma 1990. gada novembra numurā.

Z. Z.

Sēras, dusmas, apņēmība

Padomju armijas bandītiskie elementi Rīgā un Viļņā savā varasdarbu kontā ierakstījuši jaunus noziegumus. Mēs pieminām latviešu un lietuviešu upurus. Maskavā Gorbačovs, Jazovs, Krjučkovs, Pugo un Alksnis televīzijā pliki melo, ka 'nav nekādus rīkojumus devuši'—un mēs nevaram ticēt, ka tādām kolektīvam, jaunprātīgam stubbumam ļauj pastāvēt. Ir nomesta 'pārmaiņu' maska, izkūp ilūzija, ka 'vienotā Eiropā' viscauri valdīs 'jauna (resp., demokrātiska) kārtība'—un mums atkal jāsasmeļ apņēmība neatkāpties.

Tur nu viņš ir: Nobeļa Miera prēmijas laureāts, prezidenta posteni pašiecelts, sagrābis vairāk varas, kā Staļins, pārāk aizņemts, lai atbildētu izmisīgiem telefona zvaniem no Viļņas kamēr viņa aģenti ar tankiem sabrauc civilistus un cenšas noārdīt demokrātiski ievēlētās valdības. Veselas divas dienas—nav neko par to 'zinājis'. Nav zinājis, ka Rīgā tāpat rīkojas. Bet notikušais, re, 'nepaklausīgo nacionalistu, kārtības grāvēju' vaina—cietēji savu likteni pelnījuši. Taču bija jāpalīdz 'nacionālām glābšanas komitejām' (ngk)—kompartijas un militaristu klikēm—uz vietas vēl kaut kā turēties. Taktika atgādina 'vecās, sliktās dienas' ('Time', 28. janvāri), bēdīgi slavenos Budapeštas un Prāgas scenārijus.

'Pārbūve', liekas, līdz domāšanai nav tikusi...

Bet laureāts tomēr notikušo 'izmeklēšot'. Nu, pavīpsnāsim. Civilizētā sabiedrībā apsūdzētais pats savu grēku neizmeklē—to dara kompetenta, neatkarīga autoritāte. Un liecību jau ir daudz. UPI aģentūra ziņo, ka pie Viļņas TV torņa nošauts čekas slepenā septītā direktorāta aģents Viktors Šakskičs, vēlāk Maskavā apbedīts. Bet septītā direktorāta aģentus—provokatorus—pat čekas vadonis Krjučkovs nedrīkst sūtīt uz 'projektiem' bez 'augstākās atļaujas'. Ieradies Viļņā kā izmeklētājs, PSRS deputāts Stefāns Šulaskins parlamentāriešiem: "Pēc divām dienām (šeit), esmu gatavs liecināt, ka Lietuvā izved labi plānotu akciju, koordinētu un vadītu nevis uz vietas, bet no centra Maskavā." Rīgā melnā berete Germans Glazevs liecinājis Augstākai padomei, ka 'prēmijas' šiem bandītiem maksā (tātad, rīkojumus dod) Rubika vadītā kompartijas frakcija—kura, protams, bez Alkšņa, Pugo, Jazova un Baltijas kara apgabala virspavēlnieka Kuzmina 'mājiena' ne pirkstiņu nevar pacelt, kur nu vēl demonstrantiem no helikopteriem uznest Interfrontes lapiņas! Latvijas Iekšlietu minists Vaznis atklāti teicis, ka militaristu mērķis—Baltijas republiku valdību destabilizēšana.

Gorbačovs un viņa ieceltie 'jaunie draugi' labi zin, ko dara: par katru cenu glābj atlikušo padomju impēriju. Vienaļga—kā tas 'izskatās'. Ševardnadze to zināja, kad atteicās. Nu Alksnis apvaino Gorbačovu: esot sākumā 'svētījis' Lietuvas ngk-as darbu, bet tagad, "kā chirugs, kas pacientam iegriezis un aiziet", to nodevis. Kam 'patiesība'? Un kā tālāk?

Bet pie 'izskata' vienmēr jāpiestrādā. Nav brīnums, ka republikās pirmie uzbrukumi bijuši spiestuvēm un televīzijai/radio. 'Vremjai', 'Tass' un 'Novosti' likts strādāt 'objektīvāk'. Nostrostosta neatkarīgā 'Interfax' aģentūra. Nedrīkstētu, piem., izplatīties ziņas (no Krievu-Amerikāņu Apvienības, 'Novoje Ruskoje Slovo' avīzē), ka četras no uz Lietuvu sūtītām septiņām izpletņu lēcēju vienībām atteicās piedalīties demonstrantu apspiešanā, ka pulkvežleitnants Vladimirs Tarkhanovs Viļņas radio raidī-

jumā teicis—padomju zaldāta militārais zvērasts aizliedz šaut uz civilistiem. Nedrīkst spekulēt, ka bruņoto spēku un čekas rindas stipri plaiso—kā citādi pragmatists Jeltsins varētu atļauties doties uz Tallinnu parakstīt kopēju solidaritātes deklarāciju ar Baltijas valdībām un runāt par atsevišķu Krievu republikas armijas uzstādīšanu? Saniknots Gorbačovs par to: 'Nodevība!' Viņam arī nepatika 'Komsomolskajas Pravdas' asiņainais 'Lietuva 1991' virsraksts, tanka attēls un tam apakšā 'Viņi (brutalizētie lietuvieši) gaida paskaidrojumus'; tās pašas avīzes 'Tbilisi, Baku, Viļņa—un nākošais?' ar moto: 'Lietuvas traģēdija ir mūsu traģēdija' un nežēlīgu kritiku par televīzijas meliem; Maskavas 'Ziņu' ievadraksts 'Režīma, kas negrib noiet no skatuves, noziegums' (kuru parakstījis arī pilsētas mērs Gavriils Popovs). Neparasti atklāti bija divi uzsaukumi 'Literaturnaja Gazeta' (LG). Autors Jurijs Rosts:

"Viļņā viņi šauj uz Jums, lasītāji. Jūs bijāt tie nogalinātie Tbilisi un Baku. Un Čehoslovākijā. Un Afganistānā un Ungārijā. Un ja viņi Jūs vēl nav nogalinājuši, tad tas nav tāpēc, ka esiet pasargāti. Tikai—Jūsu kārtā rindā vēl nav pienākusi. Varbūt viņi vēl nav izsaukuši Jūsu kaimiņu mazbērnus Jūs nobeigt, vai Jūsu dēlu, lai lietu kaimiņu asinis. Bet viņi to darīs.

Kas deva rīkojumu Tbilisi slaktiņam? Kas pavēlēja liet asinis Baku, Prāgā un Budapeštā?

Neviens! Neviena nav sarīkojis asiņošanu Viļņā vienā janvāra vakarā...

Arvien vairāk mūsu bērnus ievilks šajā šausmu aplī. Personīgi neiesaistītu cilvēku desmit un pat simts tūkstošiem pavēlēs ieņemt pozīcijas.

Apstādiniet šo līdzpilsoņu represēšanu. Ejiēt ārā no Lietuvas un nenākiēt iekšā Maskavā, Ļeningradā un Kijevā. Mums nav jāmirst, nedz arī jāizvērsas par krimināliem. Augsim reiz kā godīga paaudze, lai viņi dara, ko vēlas. Katrs pie savējiem."

LG 95 darbinieku parakstītais:

"Smagi sērojot par Viļņas notikumu upuriem, mēs kategoriski nosodām agresijas karu pret suverēno Lietuvas republiku un pieprasām tūlītēju kara spēka izvākšanu no Baltijas un šīs soda ekspedīcijas izbeigšanu.

Mēs pieprasām automatisku sodu tiem, kas parādījuši nevarību situācijas savaldīšanā. Esam arī apsvēruši, ka atbildīgie ir valdība un Prezidents.

Armija, kura dibināta—tā saka PSRS konstitūcija—lai tautu aizstāvētu pret ārējiem ienaidniekiem, ir uzbrukusi tautai, un tās pavēlnieki ir pārkāpuši pilnvaras.

Kara akcija Viļņā liecina par nāves briesmām, kas draud ne tikai perestroikai, bet visiem mūsu pilsoņiem.

Mūsu zemei klāt izšķirīga stunda. Mēs aicinām visus, kam demokrātiskas tiesības rūp pacelt balsis patiesības un cilvēcības vārdā."

Sekoja Starptautiskās žurnalistu apvienības prezidenta Mi Dornerta protests tieši Gorbačovam 175.000 biedru vārdā un solidaritātes telegramma Lietuvas kolēģām. Gandrīz—pasaules strādnieki, apvienojoties un noņemot važas... Laureāts, dabīgi, bijis līdz pamatiem satricināts un tūlīt pieprasījis jaunu cenzūras likumu—kuru patlaban 'studē'. Starplaikā, lai gan stipri aizņemti ar Irakas karu, drusku pamodušies arī rietumi.

Kanāda kā pirmā, pēc ārkārtas debatēm Parlamentā, nosodīja padomju rīcību, iesaldēja \$150m kredītu un apturēja tehnisko palīdzību. Eiropas parlaments Strasburgā nolēma iesaldēt \$1.5 milj. palīdzības programmu un ar 250 balsīm pret 9 (4 atturoties)—Baltijas krīzi ietilpināt septembra CSCE sanāksmes dienas kārtībā, Maskavā.

ASV-tu Kongress padomju rīcību uztvēris asāk, kā raudulīgā valdība vēlētos—tomēr svarīgais nebūs vārdi, bet Prezidenta Buša rezolūciju akcepts, vai noraidījums: tās paredz smagas ekonomiskas sankcijas. ASV-tu lietuvieši jau sākuši kampaņu ar moto: vai mūsu (ar nodokļiem stutētie) kviešu lādiņi ilgi vēl baros Viļņas šāvējus? Līdzīgi 'ierobežošanās' gājieni birst Anglijas Parlamentā. Amnesty International aicina sniegt ziņas par visiem zināmiem nelegāli arestētiem. Polijas Saemas pārstāvji katru dienu apmeklē Viļņu (lai gan čeka pastiprinājusi robežas 'uzraudzību'). Islandes Ārlietu ministrs Hanibalsons Viļņā teicis, ka Reikjavīka nopietni apsver pilna mēra diplomātiskus kontaktus ar Lietuvu—t.t., tās valdības atzišanu. Ļeningradas pilsētas valde sūtījusi solidaritātes delegāciju uz Baltiju zem lozunga 'Par mūsu un Jūsu brīvību', arī protestējusi Gorbačovam. Valde apsver pilsētas nosaukuma maiņu atpakaļ uz 'Petrogradu'—bet projekts mazliet iestidzis: nav naudas jaunām izkārtēm. Šobrīd vēl paredzētā Buša-Gorbija tikšanās Maskavā 'karājas gaisā' (bet nedrīkst jau teikt—Baltijas dēļ).

Un tā—vārās. Pēc Viļņas un Rīgas mežonībām rietumu prese un televīzija, ar visu karu Arābijā, Baltijas krīzei pievērusi plašu, pozitīvu uzmanību (skat. jau minēto 'Time' numuru, daudz dzelīgu karikatūru—piem., ap diviem kārtības sargiem 'Latvijas', 'Lietuvas' un 'Igaunijas' līķi, viens saka: 'Dīvaini, kāds te pametis Nobela medaļu'—ievadraksti gandrīz vai visur, utt.). 25. janvārī Barbara Walters intervēja Jeltsinu ABC tikla '20/20' programmā—zīmīgi. Uz tiešu jautājumu 'Vai Baltijai vajadzētu būt neatkarīgai?' viņš atbildēja 'Kāpēc ne, ja viņi to vēlas?' Kādas tad būs attiecības? Mierīgi salīgtas—tirdzniecības. Kāda būs PSRS? Brīvprātīga savienība—sākot ar Krieviju, Ukrainu, Baltkrieviju, Kazahstanu. Jeltsins runāja par nomenklatūras privēlģijām, uzbrukumiem viņa personai, utt.—bet visumā atstāja daudz prātīgāku iespaidu, kā patreizējā kremļa kliķe. Gandrīz laizīga līdz šim bijusi preses potētā amerikāņu pieķeršanās Gorbačovam kā 'vienīgai izredzei'—vai nu pagrieziena, jauna ikona meklēšana? Starplaikā—armijas patruļas ielās, valsts 50 un 100 rubļu zīmju zagšana.

Jeltsins ir populārs, Krievijas republikas prezidenta amatā ievēlēts (viegli pieveicot Gorbačova virzītu kandidātu), nerunā par 'socialismu', proponē brīvu tirgu, privātīpašumu—vienkārši, amerikāņiem saprotami pieturas punkti salīdzinājumā ar bizantīno kremļa 'reformu' lūkumdeju. Liekas, ka bijušais čeka ģenerālis Kalugins varētu būt Jeltsina sabiedrotais, tāpat pāris spēcīgas arodbiedrības. Viņš veido, kā mēs teiktu, plašu politisku bazi, un tai maz saku ar parasto birokratiju. Igaunij, it īpaši, domā, ka Jeltsins varētu būt 'draugs' Baltijai, pieminam viņa aicinājumu krievu kareivjiem Viļņā nelietot ieročus—bet šobrīd īsti zinām tikai, ka viņš ir praktisks un veikls krievs, kuram visādi jāaprēķina iespējas sacensībā ar 'vecu režīmu', pat līdz pilsoņu kara priekšvakaram.

Gaišās padomijas dzirnākmeņi, protams, arvien maļ un maļ. Tā Lietuvā šonedēļ atkal notikušas apšaudes, tvarstīti jaunieši, armija ieņēmusi kādu papīra noliktavu. Tallinnā netālu no Viru viesnīcas atrasti divi nogalināti zviedru arodbiedrību pārstāvji, būvstrādnieku Bertils Vinbergs un kokstrādnieku Ove Fredriksons. Laikam īsta strādnieku 'organizēšana' nav bijusi vēlama... 'Nacionālās glābšanas komitejas' bļautās un musina krievu migrantus. Barikādes: cik nenormāli, ka demokrātiski ievēlētam valdībām jābaidās no bruņotām okupantu bandām. Un apņēmība: šoreiz ne bez cīņas.

Šie ir smagi laiki mums visiem, un ir patīkami redzēt kā mūsu sabiedrība šeit atsaucas un strādā. Organizācijas un indivīdi veic efektīvu informācijas

darbu—katra vēstule redaktoram un ievēlētam pārstāvim kaut ko panāk, katra reportāža televīzijā ienes kaut ko jaunu. Tiklotāji tiklo. Ziņneši ziņo. Uzdevums ir tas pats: atgādināt, mudināt, pieprasīt. Neapstāties!

Tieši tagad nedrīkstam atslābt. No austrumiem nāk pastiprināta, labi organizēta dezinformācijas kampaņa—re, šie 'separatisti' ir nepateicīgi, draud sagraut 'perestroiku' un 'stabilitāti', neievēro 'cilvēku (t.i., migrantu) tiesības', utml dz. Klasisks 'lielo melu' gājiena: balts ir melns. Tās aizsegā Baltijā ievēlās jaunas armijas vienības. Bīstamākais tas, ka šīs sirēnu dziesmas pārņem vietēji dziedoņi un (lielākoties neapjēdzot) turpina čekas darbu savā melnīnā. Tā televīzijā arvien parādās 'eksperti', kas liecina, ka Gorbijš tomēr ir 'labākā izredze'—par citām iespējām 'nav ko', intervētāji arī necenšas paurbt. Atkārtoti—un tā arī paliek. Dzirdēti arī galīgi naīvie—piem., Džefrijs Pīrsons par okupantu kareivju un ģimeņu 'tiesībam' Baltijā, citi ar kvasirasisku 'vēsturisku tvērienu': sak, tur jau nekādu demokrātisku tradīciju nav, rajons gandrīz visu laiku bijis krievu province. Pa vidu maisās 'teorētīķi', galvenais visādi politzinātņu profesori un institūtu prātotāji, ar 'nu, gan jau katrai pusei būs sava taisnība' (!). Mūsu pienākums, it īpaši tagad: katru maldīgu ievadrakstu atspēkot; noskaidrot katra raidījuma atbildīgos un likt viņiem manīt, ka tādi 'eksperti' nav vēlami, lai meklē citus; kontaktēt skolu, vai institūtu un pavaicāt—nu, kā ar principiem? Atzīmējiet vārdus un zvāniet. Rakstiet stacijai, tīklam, skolai, institūtam. Ja tas bijis CBC raidījums, kā pilsoņi un rēķinu maksātāji piesakiet nepatīku tieši: Gerard Veilleux, President, CBC Head Office, 1500 Bronson Avenue, Ottawa, Ontario K1G 3J5. Tikai lūdzu, lūdzu—netērējiet laiku un papīru ar dusmu pilnām vēstulēm mūsu pašu avīzēm un biļeteniem. Mums nav vairs vienam otru 'jāietekmē', nedz arī jāpierāda cik gudri esam. Darbs gaida tur, 'ārpusē', kur viegli var mums kaitēt, vai palīdzēt.

Informāciju, informāciju, informāciju!

Lai tas nebūtu atkal 'vienas reizes' notikums—ir jāorganizējas. Katrā pilsētā var sastādīt ievēlēto pārstāvju sarakstu, adreses, telefona numurus. Un tad—kā būtu ar pāris pensionāru 'vēstulju rakstīšanas pēcpusdienām'? Ar vēstulēm no latviešu skolām—vietējām skolām? Vai Latvijas pilsētu 'dviņu pilsētas' šeit mudinātas izteikt solidaritāti? Mēs gandrīz katrs sastāvam kādā vietējā profesijas organizācijā, arodbiedrībā, utt.—vai esam tās veduši uz kontaktiem ar Latvijas (ne padomijas) opozītiem? Ja nodarbojamies ar ekoloģiju—vai mūsu kointeresenti šeit nevēlētos palīdzēt VAK-am? Ar vārdu sakot, nav runa tikai par 'tīri politisko'—jo, galu galā, viss kur satiekas un sadarbojas cilvēki ir lielākā, vai mazākā mērā 'polītisks'. Izmantosim to. Neviena ideja nav pārāk sīka. Katra roka—gaidīta. Lauzīta latviešu valoda tādā darbā nav svarīga—bet gluda vietējā ir nepieciešama. Par Latviju jārūpējas valstsvīriem, skaidrs, bet pilsoņu un 'ietekmētāju' mobilizēšana ir mūsu pienākums.

Latvieši vienmēr ir bijuši cīnītāji, bet šoreiz ir jācīnās ar gudriem vārdiem. Ar telefonu. Ar rokas spiedienu. Disciplinēti. Piek'ājīgi. Noteikti.

No sērām un dūsmām—uz apņēmību.

Juris Mazutis

Neliešus un meļus meklējot

Pietiks svētu dusmu pilnu vēstuļu pašu avīzēm. Reiz saņematies un rakstiet (zvaniet, izkūpiniet faksus) tieši varmākām un melotājiem! Sākiat ar galveno:

President Mikhail S. Gorbachev
Council of Ministers of the USSR
The Kremlin, Moscow
USSR
Tel: 925 90 51

The Minister of Foreign Affairs
Alexander Bessmertnykh
Smolenskaya—Sennaya plosh. 92/94
Moscow 121200
Tel: 244 16 06
Telex: 411458 OFMID

Director, Ministry of Foreign Affairs
Information Administration
Tel: 244 41 12, 244 41 19

Director, Europe Institute
ul. Krasikova 27
Moscow 117218

Chairman,
Soviet Committee for the Defence of Peace (I)
Krothinskaya ul. 3
Moscow 121019

Minister of Justice (I)
ul. Obukhova 4
Moscow 129028

Chairman, Supreme Court of the USSR
ul. Vorovskogo 15
Moscow 121260

Procurator General
Pushkinskaya ul. 15a
Moscow 109009

Chairman, Soviet Barrister Association
Inyurkollegiya PO Box 954
Moscow 109009

Chairman, KGB (Kryuchkov)
Lubyanka
2 Dzerzhinsky pl.
Moscow

Commander, Baltic KGB-VPO
Ministry of Internal Affairs
ul. Ogareva 6
Moscow 109009
Tel: 222 68 20

Minister of Defense (Yazov)
ul. Kirova 97
Moscow 109160

Neaizmirsīsim arī režīma pārstāvjus ārzemēs:

Representative Yuli Vorontsov
Mission of the USSR to the UN
136 E. 67th St.
New York, NY 10021, USA
Tel: 212/861-4900

Ambassador Dubinin
Soviet Embassy
1125 16th St. NW
Washington, DC 20036, USA
Tel: 202/628-8548, 202/628-7551

Izvestia
Washington: 301/656-5864
New York: 212/265-9322
Fax: 212/489-6473

Moscow News (New York)
Tel: 212/362-4762
Fax: 212/877-2557

Novosti (New York)
Tel: 212/586-8360

Pravda
Washington: 301/656-4599
New York: 212/288-7695 (also for fax)

Soviet Life (Washington)
Tel: 202/328-3237
Fax: 202/328-0137

Tass (Washington) Tel: 202/662-7080
Fax: 202/393-6495
(New York) Tel: 212/245-4250
Fax: 212/245-4258

USSR (Gostel) Radio&TV (Washington)
Tel: 301/587-3540

USSR Embassy
285 Charlotte Street
Ottawa, Ontario
Canada
Tel: 613/235-4341

USSR Radio and TV
911-151 Bay, Ottawa
Tel: 613/238-4105
Vadim Potinov
Alexei Melnikov
2503-400 Stewart, Ottawa
Tel: 613/237-3288
Yury Julev

TASS
1305-200 Rideau Terrace, Ottawa
Valentin Vasilets
Tel: 613/745-4310

Novosti
2412-400 Stewart, Ottawa
Igor Dorofeev
Sergei Dukhanov
Tel: 613/594-9542

Pravda
Tel: 613/741-0298

Tātad—pabļaujiet ne tikai mūsu izdevumos, ne tikai vietējās avīzēs...bet arī 'tieši'. Tālāk—'mūsējie':

The White House Tel: 202/456-7639

White House Comments Office Tel: 202/456-2326

Foreign Secretary James Baker Tel: 202/647-4910

National Security Council Tel: 202/456-2255

CSCE Committee Tel: 202/225-1901

US Congress (Senate and House of Representatives)
Tel: 202/224-3121

Prime Minister Brian Mulroney
Secretary of State for External Affairs Joe Clark
House of Commons
Ottawa, Ontario
Canada

Prime Minister's Office (PMO) Tel: 613/992-4211
House of Commons Tel: 613/992-4793

Department of External Affairs
125 Sussex Drive
Ottawa, Ontario
Tel: 613/996-9134
Foreign Policy: 613/996-3709
Media Relations: 613/995-1874

Institute for Research on Public Policy
275 Slater
Ottawa, Ontario
Tel: 613/238-2296

International Centre for Human Rights
& Democratic Development
440-250 Albert
Ottawa, Ontario
Tel: 613/567-0034

Un, protams, katra pilsoņa ievēlētie pārstāvji.

Juris Mazutis

KUR un KĀ TĀLĀK?

Par spīti draudiem, Lietuvas iedzīvotāji (ar iesniegto mandātu 90.47%, 76.46% ja skaita visus balstiesīgos) devuši nepārprotami pozitīvu atbildi jautājumam: 'Vai pieņemi, ka Lietuvai jābūt neatkarīgai, demokrātiskai republikai?' Kremļis, protams, tādu pakļautības nokratīšanas izpausmi deklarējis 'nelegālu', izsludinājis 'provīncēs' okupācijas armijas manevrus. Islande kā pirmā rietumvalsts diplomātiski atzīs pašreizējo Lietuvas valdību—neatkarīgās Lietuvas atjaunotāju. Kremļis, dabīgi, gājienu nolamājis, saucis sūtni mājās. Dānija vada stingru pro-Baltijas kampaņu Eiropas koptirgū un Parlamentā, bet PSRS sola frančiem 'speciālu ievēribu' (kā reiz gaulistu režīmiem pirms diviem gadu desmitiem), ja tikai tie 'nevēlamas tendences' palīdzētu nobīdīt malā, 'lai nebūtu apdraudēta stabilitāte'. Vācija mudinājusi Kremli ievērot pašnoteikšanas tiesības Baltijā, bet republiku valdības diplomātiski vēl neatzīs—lai tik PSRS Vācijas apvienošanas (t.s. 4+2) līgumu neizčakarē. Amerikāņi (beidzot!) apsver ne tikai medi-kamentu un tehniskas palīdzības sniegšanu tieši Baltijas valstīm, bet arī tajās informācijas biroju atklāšanu kā pastiprinātu 'signālu'. Līdz šim ārlietu sekretārs Beikers runājis tikai par 'pašnoteikšanas atbalstīšanu' Baltijā, bet pag. svētdienas televīzijas intervijā teica: "Esam skaidri likuši manīt, ka gribam redzēt Baltijas tautu neatkarības tieksmju piepildīšanu." Kurš maiņa. Tāpat—Skandināvijas valstis ar delegāciju izvietošānu Baltijā un neatlaidīgu uzmanību presē. Pat nodevīgie zviedri no kautkurienes izvilkuši drosmes kripatiņu.

Tātad diplomātiskā frontē PSRS patlaban smaga kuģošana. 'Iekšēja lieta' Baltija sen vairs nav, tikai pēdējais reakcionārs pretendēs citādi. Praktiskā jomā stāvoklis vēl smagāks—un bīstams.

Poļi nēlaiž cauri padarmijas ešelonus, kas atkāpjas no Vācijas, arī ne no turienes sūtītos šniceju vilcienus—jo nav nolīgta tās pašas armijas daļu izvākšana no Polijas, samaksa par transitu. Poļi: šogad! Krievi: 1994. Tik tālu par 'neatkarību' un okupantu ietiepību, bet nekas par to, ka Varšavas pakts likvidējas. Arī nekas, ka padarmijas akcija aiztur kāri gaidīta ēdiena ierašanos PSRS iekšienē. Starplaikā čehi izvietojusi uz padomijas robežas 20,000 zaldātus—lai bloķētu 'strādnieku paradīzes' bēgļus.

Kāpēc lai viņi nebēgtu? Padomijā iztika, ziepes, pat zeķes—uz kuponiem. Maskavas rajonā ir fabrikas, kas visu ražu pie vārtiem iemaina pret ēdienu un to izdala strādniekiem, jo veikali sen tukši. Tāpēc arī ražotu mantu nav. Tās iepirkt rietumos? Sakarā ar represiju Baltijā, liela daļa kredītu iesaldēta. Labākā valūtas ienesēja—eļļas—raža gada laikā kritusies 10%, padomju ekonomisti brīdina, ka PSRS būs eļļas importētāja jau 1993. gadā, tehnika tik veca un piesārņojoša, ka pat pieejamās rezerves nevar pilnīgi izmantot un birokrātija noraida jaunus projektus (piem., Francijas Pešīnē Armēnijā) ar moto: 'kāda velna dēļ, ja rajons varbūt nebūs daļa no PSRS 5. gadu laikā?'. Haoss. Parādus PSRS atmaksā arvien lēnāk, jauni aizdevumi kavējas. 'Business Week' raksturo šejienes ieguldītāju pieeju: 'From Gung-Ho to Uh-Oh'.

Instruktīva ir reiz daudzīnātā 'reformu' režīma reakcija. Īstu reformu, protams, nav—nav tirgus, privātīpašums. Ir tikai centrāli plānotais bankrots—tas, kuļa 'ražojumus' un pārpalikumus Austrumeiropā

šodien pārdod par 50 uz 51. 'Socialisms' ir tik nabags palicis, ka nespēj savus koloniālos zaldātus uzņemt atpakaļ mājās—tiem nav kur dzīvot, un 'miera ekonomijā' viņi būtu bezdarbnieki (tiem arī nav ko dot). Tāpēc militaristu uzpūtība: nevar jau atzīt, ka visu laiku plāns bija, ka vasaļiem mūžīgi vagariem jāgādā mājās. Un vai par eļļu Gorbijš arī 'nezināja'? Viens labs aprēķins galvo: padomija smagi bruņoja Iraku un musināja uz karu tikai tāpēc, ka augstākas eļļas cenas ienestu vairāk valūtas. Un nu? Nespēj pat saražot. Nekas, izmisīga valsts var vēl aplaupīt pilsoņus—tiem atņemot 50 un 100 rubļu zīmes. 'Vainīgie', dabīgi, nav vis šī haosa 'plānotāji' un izriko-tāji (ar čekas 'ekonomisko kontroli'), bet 'rietumu bankas, kas tiecās padomijā iepludināt 50 un 100 rubļu zīmes, tā apdraudot režīmu' (jaunais aparāču ministru prezidents Pavlovs īsti absurdā pavloviskā murgojumā). Vai kāds tādiem pekstiņiem vairs tic? Tas ir patētiski un skumji, un viss, ka lielas valsts vadībā grozās tādi vājprātīgi klauni, blendukos nokalti militaristi—un pārstāv tikai savas trulās intereses. Tā ir opozīcija, nevis valdība. Šim aprindām izejas nav, nākotnes nav—tāpēc jāradā dūre, jānožņaudz ziņu avoti, jāieved cenzūra, jāmelno, jālaiž armijas patruļas ielās, jādreb un jābaidās un jārēķina par katru cenu...kā vien varētu četrpāpus turēties pie varas un teikšanas?

Nekompetento tieksme vienmēr ir—meklēt vainu citur, tikai pie sevis ne. Cik ilgi vēl krievu tauta mierīgi gremos melus? Vai nākošā 'revolūcija' sāksies ar apšaudi pie maizes veikala?

Latvija un Igaunija izies referendumos 3. martā—un mēs ceram, ka rezultāti arī būs pozitīvi, lai gan nevaram sagaidīt Lietuvas 'Jā!' proporcijas. Kāpēc par šīm sondāžām šeit bija jāstrīdās? Vai mēs par Latvijā iespējamo un vēlamo protam gudrāk lemt, kā krīzē no jauna saliedēta tauta un tās ievēlētie pārstāvji? Tas liekas mazliet absurdi.

17. martā sekos Gorbija jautājums: "Vai pieņemi, ka ir nepieciešams pasargāt PSRS kā atjaunotu, vienlīdzīgu suverēnu republiku federāciju, kuļā katras nacionalitātes cilvēku brīvība un tiesības būs pilnīgi garantētas?" Diezgan āķīgs—un riskants. Kas notiks, ja vairākums saka—nē, paldies?! Šeit tas būtu graužošs valdības (+ vadoņa) politikas noraidījums. Tāpēc—milzu propagandas kampaņa. Tāpēc iebaidīšana, draudi, gatavošanās šmaukt līdz acīm. Tāpēc cenzūra, 'opozīcijas' nomākšana tieši 'izvēles' brīdī. Nedrīkst pasaules priekšā atkal izgāzties.

Un tāpēc demokrātiskām republikām bija publiski jāatbild pirmām—nē, mēs absolūti gribam nolaupīto neatkarību! Neesam daļa no šī glūnā imperiālā procesa. Absurdi 'atjaunot' lietu, kurā ar varu esam iekļauti, it īpaši ja forma iepriekš noteikta, lējēji tie paši. Lai brīvi un bez priekšnoteikumiem biedrojas tie, kas vēlas. Neticam tanku, melno berešu atnestām 'garantijām'. Re, mūsu jautājums ir pavisam citāds un gluži vienkāršs, un izriet no pieņēmuma, ka neesam nekādi 'padomju cilvēki', un par tādiem mūs arī vairs nevar pataisīt.

Forma—vai saturs? Skaidrs, ka formas pusē stājas kompartijas atliekas un militaristi. Tiem saturs nav nekad bijis svarīgs. Bet saturs pusē stājas tautas—iespējams arī daļa krievu—kurām tukši 'rikojumi no augšas' apnikuši. 'Kur un kā tālāk?' Gaida atbildi.

Otrdien medikamentu kuļis devās ceļā uz Baltiju un kuļa nosaukums ir 'Cerība'. Mūs cerības iet tam līdz.

Juris Mazutis

1991.g. 15. februārī

IN COMMEMORATION OF THE DE JURE RECOGNITION OF
LATVIA AND IN EULOGY FOR ANDRIS SLAPINS AND THE
OTHER LATVIAN VICTIMS OF JANUARY 20, 1991

St. Andrew's Lutheran Church, Toronto,
January 26th, 1991

by
Vaira Vīķis-Freibergs, Montreal.

My fellow Canadians, my fellow Latvians:

We are gathered here in commemoration of the recognition de jure of the independent Republic of Latvia 70 years ago. This historic event established Latvia as a sovereign state in the eyes of international law. This is an inalienable and an indissoluble right. It is a right which can never lose its foundation in law, even if it be lost in fact to military occupation and brutally violent oppression.

For five long decades the Latvian people have had their rights trampled upon. Latvia was annexed by the Soviet Union under Stalin just as Kuwait was annexed by Iraq under Saddam Hussein. And just as Iraq has no legitimate right to Kuwait in international law, just so does the Soviet Union have no right to Latvia, Lithuania or Estonia in international law.

After a long reign of darkness in the whole of Eastern Europe, a new era of freedom and openness seemed to have dawned. The Berlin wall has crumbled. The Iron Curtain has lifted. But in the Baltic countries a backward trend towards oppression has set in.

Mr. Gorbachov, as leader of the Soviet Union, has been like the captains of a pirate ship which has started to founder, because its structures have rotten through and through. One after another he has jettisoned nations that had been long held captive, but were now allowed at last to swim free, dropped overboard like so much loose ballast. Only the Baltic countries, locked away in the deepest folds, were not to be allowed out. Chained to the benches of a fast sinking vessel, they were to be kept rowing like galley-slaves, just as they had done for the past 50 years. And when they raised their voices and shouted that they too wanted out, they were answered with scorn and with threats of whips and scourges.

In January of this year, with the eyes of the world fixed on the war in the Gulf, unprovoked armed attacks in Lithuania and in Latvia have been but the first steps in a transparent scenario to seize power there by the military force. So far, the blood of the victims in Vilnius and in Riga has bought a reprieve. The firm and steadfast condemnation of the Western world has helped in preventing the cynical charade from being played to its end. The withholding of Western aid is a powerful weapon. To this end we must all work as never before to see that the West does not falter. We must not allow willful murder to be rewarded by aid from those countries in which, we, as citizens, reside.

Today, we have gathered here also to grieve for our dead and to pray for the survival of our native country. There were five persons killed in Riga. One of them, Andris Slapins, was my friend.

He was not a professional newsman. He was a maker of documentary films, an art photographer. But on that fateful day he was filming the events, even as the bullets flew. He was armed only with a camera. He was recording a testimony as to what really happened. He was there to bear witness. He died doing so.

Andris Slapins was a good, kind, gentle man, a dreamer, a poet, a mystic. He had travelled the world making documentary films, his special love being for the Arctic - Siberia, Alaska, the Labrador. He was fascinated by the resilience of the

ANDRIS SLAPINS

circumpolar peoples in relation to their harsh but beautiful lands. He has filmed in Latvia, in India, in Nepal, in England, in Wales and in the Outer Hebrides. He made TV documentaries for British TV, for the European Community and for the Smithsonian Institution. He leaves behind a dearly beloved wife, who is an ethnic Russian, a small daughter, parents. He leaves behind a multitude of friends and colleagues of every conceivable nationality. He will be sorely missed.

Just a year ago, on the eve of the new year 1990, he published some photographs with his own text. The words he wrote then were tragically prophetic, almost as if he had written his own eulogy. These were his words:

"Today we have to rise up again. We have to take up our position. With our faces toward the North wind, with no arms but our song against danger. How long has it been thus? How much longer must it still be?..."

We have stood on this soil for centuries, generation after generation... We have to stand in the field of battle, again and again. In the battle against the dying of the sea and the rape of the rivers. Against the enslavement of Latvia. We all have to stand - together.

It is such a hard fate, this standing up, this standing against. We grow weary and tired of this constant sacrificing of self. Yet I don't believe those who say: just doing one's job, that is the heroism of everyday life. There is more. The spirit of the Latvian Rifleman lives on within you, and it urges you on as a familiar voice. The voice of those who once gained our freedom urges you on, unawares. It pushes you forward, right to the front, right into the line of fire... Hark, how the bell tolls, it tolls for thee. Hark to the dirge, how it leads us, into the final battle.

God, bless Latvia. And protect it from battle that would destroy it. Give us this day the grace of simple everyday rhythms, a chance to bless and be blessed. Allow us to celebrate in our manner the Silent Night of our Christmas and our pagan Midsummer night. Grant us to witness the storks returning to their native nests in the spring and grant us the grace to have hope. Grant us to watch winter rye sprouting in autumnal fields and grant us the grace to hope. Grant us to hope against hope. Lord, grant us hope.

This day that now comes shall find us, standing fast in the place that Fate has decreed to be ours. The strains of the ancient song shall be on our lips, the song that goes: "Sorrow, my great sorrow." Yet the song has a second line, which goes: "I shall overcome sorrow." Then we can sing again, and our children can play again. Another day shall have been fought and won."

Andris Slapins was hit by a bullet to the heart as he was filming the attack in Riga. With his last breath he said to the man next to him: "I have been hit in the heart. Take my camera and keep the film rolling. Keep on." And as his life-blood ran out onto the white of the winter snow, his body became one with those colors under which all Latvians stand.

Today the Latvian people mourn their fallen who have just been laid to their rest. But let no one believe that Latvians, Lithuanians or

Estonians will be stopped from demanding their freedom and their natural rights. We shall not be crushed by our sorrow, we shall not be intimidated by force, we shall not retreat in fear. No more. Even as we walk in this darkness of the Obscure Night, a New Dawn of freedom draws near. We shall pick up the torch from the hands of the fallen and we shall carry it forth. We shall proclaim Truth, we shall demand Justice, we shall regain Freedom. We shall regain and rebuild our land. Oppression will fall and tyranny will be swept away. Justice at last will prevail. We shall overcome.

GOING TOO FAR.

Lines written on November 11, after the Berlin Wall had fallen and after Dan Rather, at the Wall, broke in saying that Mr. Gorbachev had warned the Baltic Republics of Estonia, Latvia, and Lithuania not to go too far.

The ruler of the Soviet Union - the marked leader - says: "Don't go too far!"

But how far is too far, I wonder, and who are they who say now, when the Wall is down - "Don't go too far?" -

Was not the wall put there like an ugly dragon winding because the governments - both large and small - had gone too far? Much too far -

with swastikas, hammers and sickles; with barbed wires and dogs trained to bare their teeth at human beings?

They all had gone so far that truth in grief and shame was put in chains and locked in basest torture chambers - And lies dressed up in Truth's many-colored veils walked free in all the devastated lands until those veils congealed in hard cement - into a wall that closed the people in and out.

That was going far too far, it seems.

The people could then go no farther than that wall, those fenced checkpoints - cages with caged guards - boys patrolling the underground like rats...

That is going too far, I thought, riding the street car in East Berlin, watching a small, muzzled cockier spaniel sniff the closed air...

How far would that muzzled doggie run? Whom would it bite, poor frightened, chained creature?

Where were you, little doggie, when the Wall fell? Did your master take off the muzzle and let you bark one independent, un-muzzled honest-to-goodness real dog bark?

The news broke out again - FIGHTING IN MOLDAVIA - and again the same warning: "Don't go too far!"

I'm mad.

To treat people like lunatics and mad dogs for all those years is far too far to go.

I shout at the TV:

"Those steps the dictators took, those denials and executions and shots the Gestapo and NKVD aimed at people's foreheads and temples - without a trial - that was too far for civil men to go.

And those more recent shots the guards made from their towers at young people who swam the Spree to freedom: a Girl 18; a boy 17 - who jumped into the river as for a swim - the way boys and girls do...

The Spree is very narrow there, and freedom seemed not far at all (I measured the distance with one sad glance when I stood at the graves on the Berlin Wall.).

That was going too far... shooting children.

Also, to build a wall inside of people, a wall that cut souls and bodies permanently

That, too, is too far.

And, furthermore, to make those same people celebrate the genocide with flags and flowers, trumpets and the sound of drums

year after year

year after year

year after year

when all the Christmases are dark and silent and every birth a miracle

is going far, so far that the imagination lags behind...

And as for my people - the white ones - the Balts - my nation - who were warned not to go too far - so small, so helpless, holding hands, with nothing but their poetry and song and truth - standing in a hand chain across three little blood-soaked, polluted, sadly and lovingly re-constructed lands - silent, forgotten, and generally unknown - fallen between the cracks of the modern world and the super powers -

Well, how far could they, would they - dare they go?

Far, far away from home - as far as death in Siberia; As far as life in this my free, confused and glorious world.

Someone certainly went too far, and had they not, I would not hear today: "Don't go too far."

I think to cross the Wall, now that the Wall is down, is not far at all.

It's really such a narrow, crumbling line of lies, a child could throw a stone across it. Ho scotch...

The Spree is such a little river, and the Baltic Sea seems no bigger than lake Erie (although more polluted),

Hence, the once un-reachable side of freedom is not far at all -

Unless man goes again too far.

Nov. 11, 1989

ASTRIDA STAHNKE.

BE IT RESOLVED.

The following is the text of the resolution introduced by the Right Honourable Joe Clark, Secretary of State for External Affairs, in the House of Commons on Tuesday, January 15, 1991:

Right Hon. Joe Clark (Secretary of State for External Affairs): Mr. Speaker, there have been extensive consultations carried out principally by the member for Scarborough Centre, and I think you would find there is unanimous agreement in the House to adopt, without debate, the following resolution which I would propose to move, seconded by my colleagues from Parkdale-High Park and Winnipeg Transcona:

Be it resolved

That this House condemns the brutal and unacceptable Soviet crackdown in Lithuania, and calls upon President Gorbachev and U. S. S. R. authorities to refrain from using further violence against the people and democratically elected governments of Lithuania, Latvia and Estonia.

That this House appeals to the USSR to adhere to its obligations under the Helsinki Final Act and the Charter of Paris, and to seek solutions consistent with respect for Fundamental human rights and freedoms, and

That, recognizing the continuing Canadian Government policy not to recognize the de jure annexation of the Baltic States, this House recalls its Resolution of March 1990 and continues to support the right of the Baltic peoples to determine their own future.

doti Mūzikas nometnei Latvijas dalībnieku atbalstam, \$ 100 - Otavas Latviešu bibliotekai Latvijā izdoto grāmatu iegādei;

atlikums, \$ 836.- - Mūzikas krātuvei Austrālijā.

Jundas vairs nav. Palikušas tik atmiņas. Ar pāris dziesmām atvadījamies no savām kopējām dziesmotām gaitām... Sic transit gloria mundi...

E. RUPNERS.

JAUNI VĒJI DV MONTREALAS NODAĻAS PILNSAPULCĒ.

Nodaļas gada sapulce notika 23. februārī, Latviešu centrā, Lašīnā, un to atklāja nodaļas valdes priekšsēdis J. Norvels. Piedalījās 44 nodaļas biedri - vanagi un vanadzēs. Par sapulces vadītāju ievēlēja Kazimīru Deksnī, par sekretāru - A. Zariņu un par balsu skaitītājiem - A. Apīni un H. Ulmani.

Pieņemoties godināja divi aizsaulē aizsuktos nodaļas biedrus - vanadzi Emīliju Spuru un Jāni Ergli.

Ziņojumos J. Norvels norādīja, ka aizvadītā gadā biedru skaits nav mainījies un gads bijis aktīvs, kaut gan pāris valdes locekļu valdes darbībā piedalījušies ļoti maz. Tādēļ vēlēšanās izvirzīt kandidātus, kas gatavi pildīt savus pienākumus. Tas attiecoties sevišķi uz tiem, kas vēl nevalkājot pensionāru zābakus. Nodaļas valdes caurmēra vecums ir 68 gadi. Darba roku trūkums izjūtams Dzintaros, kur vietējie nodaļas biedri, vecuma spiesti, vairs nevar daudz palīdzēt. Īpašuma pārdošana, kas tika paredzēta pagājušā gadā, nesola neko laba nākotnē. Dzintaru uzturēšana arvien vēl prasa piemaksas. Abas aizvadītās ziedojumu akcijas devušas rekorda ienākumus, kopā saņemot \$ 8.500.-. Arī sarīkojumi devuši labus ienākumus, par ko pateicība vanadzēm, jo viņu gatavotās maizītes vien devušas ap \$ 250.- lielu atlikumu, ieskaitot Viestura Hūna vadītos bufetes ienākumus. Pieminēja valdes locekļu I. Skrastiņa, K. Čaka, E. Reveliņa, V. Hūna, J. Bilinska, O. Rozentāla, J. Leitena un viņa atvītotāja A. Zariņa veiksmīgo darbību. Dižākais no visiem nodaļas sarīkojumiem izrādījies 40 gadu atcere. Tikai, diemžēl, paši vanagi tam neesot piegriezuši pienācīgu vērību. Veiksmīga esot bijusi arī budžeta izpildīšanās.

Par vanadžu darbību ziņoja tās vadītāja Ērika Vītiņa, norādot, ka no 26 nodaļas dāņām tikai 12 esot aktīvas. Vanadzēs izved 2 patstāvīgus sarīkojumus - kafejnīcu un Ziemeļvētku tirdziņu. Piedevām - Ģimenes dienu ar māc. G. Hūna svētbrīdi.

Lielāko darbu vanadzēm sagādājis 40 gadu atceres sarīkojums, kurā bijis plašs dalībnieku skaits. Kalpaka un Lāčplēšu sarīkojumos vanadzēs gādā par ziediem un naktsmājām māksliniekiem un koristiem.

Ziemeļvētku laikā izdarīti slimo un veco ļaužu apciemojumi. Vanadzēs no saviem līdzekļiem ziedojušas pa \$ 200.- Bērzsainei, Kristus dārzam un jaunatnes mūzikas nometnei. Tērvetei - \$ 50.-. Regulāri tiek sūtīti saipi uz Latviju. Aizvadītā gadā iekasēti \$ 3.814.-, bet izdoti - \$ 1.550, dodot \$ 2.264.- lielu atlikumu.

Sekretārs I. Skrastiņš ziņoja, ka notikušas 6 valdes sēdes, izdarītas visas sarakstes un ziņojumi laikrakstiem par nodaļas darbību, kā arī izgatavotas programmas sarīkojumiem un nolasīti divi referāti. Izgatavots nodaļas 40 gadu darbības pārskats un Vadonis jubilejas sarīkojumam. Uzrakstīti ierosinājumi DV KV par pretcīņas pagēmiem mūsu jaunekļu nežēlīgai apstrādāšanai, dienot krievu armijā. Rakstītas vēstules kanadiešu laikrakstiem.

Biedrzinis J. Bilinskis ziņoja, ka nodaļā 91 vanags un 26 vanadzēs, kopā 117 biedri, no kuriem 24 vanagi un 2 vanadzēs ir mūža biedri. Aizvadītā gadā nodaļā uzņemti 8 jauni biedri, miruši 2. Biedru naudās iekasēti \$ 800.-.

Priekšnieka vietnieks E. Reveliņš ziņoja, ka

saticies ar Kvebekas valdības pārstāvjiem, lai panāktu nodokļu atlaides Dzintariem, bet lūgums esot noraidīts, jo Īpašums nekvalificējoties kā kulturāls centrs. Iesniedzis otru lūgumu - veikalnieciskā nodokļa atlaidei. Pēc ilgākas sarakstes un kontaktiem, šis nodoklis, sākot ar 1991. gadu, vairs nebūšot jāmaksā. Īpašuma pārdošanai pievērsīšoties nopietnāk šajā pavasarī, kad cer uz politiskā stāvokļa uzlabošanu.

Kasieris K. Čaks ziņoja, ka budžets izpildījies ar uzviņu. Aizvadītā gadā iekasēti \$ 17,588.43, bet izdoti \$ 15,022.41, dodot \$ 2,566.02 atlikumu. Tas izskaidrojams ar labo atsaucību ziedojumu vākšanas akcijās un teicamiem noguldījumu augļiem bankā. Lielākos izdevumus sastāda \$ 4,624.35 pārsūtījums DV KV. Aprūpei caur nodaļu izdoti \$ 2,705.97, pakām uz Latviju - \$ 743.58, bet ziedojumos citām organizācijām un fondiem \$ 625.-.

Par aprūpes darbu ziņoja nozares vadītājs J. Leitens, norādot, ka 3 mēnešus pavadījis Latvijā, kur ticis ar daudziem bijušiem karavīriem - leģionāriem, kas atrodas ļoti grūtos dzīves apstākļos. Ticis ar DV nodaļu vadītājiem Latvijā. Ieteic Smiltenes DV nodaļu uzņemti vanagu saimē par māsas vienību. Kopā ar E. Vītiņu, V. Hūnu un O. Rozentālu apbraukājis vecos un slimos Ziemeļvētku laikā. Abas ziedojumu vākšanas akcijas - 14. jūnijā un Ziemeļvētkos - izdevušas neticami labi, sasniedzot rekorda summu.

Sarīkojumu daļas vadītājs V. Hūns ziņoja, ka notikuši 3 sarīkojumi Dzintaros un 4 Montrealā, kur vairākus ar dievvārdiem kuplinājis māc. G. Hūns. Sevišķi labi apmeklēti bijis 40 gadu atceres sarīkojums.

Par revīzijas komisijas darbību ziņoja I. Laimīte. Valde un, it sevišķi, kasieris darbu veicis ļoti apzinīgi. Visa dokumentācija atrasta priekšzīmīgā kārtībā. Tas pats sakāms par vanadžu kases grāmatām un norēķiniem.

Rotācijas kārtībā pārvēlamo 4 nodaļas valdes locekļu vietā ievēlēja 3 līdzšinējos - priekšnieku J. Norveli, viņa vietnieku E. Reveliņu un O. Rozentālu. Vairs nekandidēja V. Frīde. No jauna valdē ievēlēja divi Pēterus - Kupci un Casno.

Revīzijas komisijā aizejošo A. Krieva un I. Laimītes (iecerējis pārcelties uz citu provinci) vietā ievēlēja V. Paegli un A. Zariņu.

Par delegātiem DV delegātu sanāksmei Toronto ievēlēja J. Norveli un E. Vītiņu (no vanadzēm), bet kā vietnieku - J. Bilinski.

Budžetu 1991. gadam pieņēma iepriekšēja gada apmēros, to sabalansējot uz \$ 13,240.-.

Notikumiem dzimtenē un to izvērtēšanai pieskārs I. Skrastiņš. Iepriekšējā gada pilnsapulces atvēlētā summa (\$ 5.000.-) jau samazinājusies par \$ 3.000.-, kas caur DV KV kasieri nosūtīta LNAK Brīvības sardzes kontam. Viņš ieteica šo neparedzētiem gadījumiem paredzēto summu atjaunot vai arī palielināt. Tas valdei dod tiesības bez sevišķa pilnsapulces lēmuma to izlietot Latvijas vajadzībām. Šo nepieciešamību tuvāk raksturoja redaktors M. Štauers, kas tikko iestājies DV Montrealas nodaļā un uzskatāms kā liels un spēcīgs atbalsts. Sapulce atvēlēja vēl otru \$ 5.000.-, kas speciālo gadījumu summu paceļ uz \$ 7.000.-. Uz vairākām sapulcē paceltām balsīm par atbalstu Abrenes pilij Francijā, pilnsapulce vienprātīgi pieņēma lēmumu par otras pajas iegādi (\$ 600.-), jo viena nodaļai jau ir. M. Štauers tuvāk aprakstīja Abrenes patreizējo stāvokli un norādīja, ka šis Īpašums būtu jānotur latviešu rokās. Abrene ar savām dzimtenes un trimdas latviešu aktivitātēm un labo novietojumu, Francijas valdības izteiktām simpātijām par latviešiem vispār, ir svarīgs pusceļa pieturas punkts ceļā no Latvijas uz brīvo pasauli un otrādi. Ar visu kopējo atbalstu mēs pārkāpsim arī astei, jo pats suns ir jau pārkāpts.

Latviešu skolas Montrealā vadītājas Ināras Gales vārdā I. Steprāns ieteica nodaļai pateicību par ziedotiem \$ 500.-. Pārrunāja dažādu grāmatu pārsūtīšanas veidus un pieprasījumus no Latvijās.

Sapulce ilga divi ar pusi stundas. Vadība bija lietišķa, un svarīgākais - bija jūtama jaunu vēju dvesma, kas, cerams, ienesīs svaigāku gaisu Montrealas nodalī.

Pēc sapulces dalībnieki pārrunās un zīlējamos par Latvijas rītdienu pakavējās pie čaklo vānādžu klātiem maizīšu, cepumu un kafijas galdiem.

SKRASTIŅU INDULIS.

AUDZES IEAUŽAS PAAUDZĒS IZSTĀDĒ.

Veselu mēnesi Kultūras centrā Henri-Lemieux, Lasallē, Montrealas priekšpilsētā, notika Vitas PLŪMES un Almas un Pēteņa AGRUMU darbu skate, kurai bija dots nosaukums "Audzes ieaugas paaudzēs".

Gaumīgajās izstādes telpās (ar labu apgaismojumu) redzējām 8 Vitas Plūmes audumu darbus, ap 80 abu Agrumu darinātas celaines un prievītes, P. Agruma kokgriezumus un mazās stellītes, kā arī Latvju rakstu grāmatas ar īpaši uzšķirtām vietām.

Abi Agrumi nu jau pievienojušies aizsaules ceļinieku saimei. Nav vairs mūsu vidū. Vita Plūme tagad dzīvo Halifaksā, Jaunskotijā.

Par visiem trīs audumu veidošanas māksliniekiem bija konspektīvi dzīves un panākumu apraksti - franciski un angļiski - kas ne tikai iepazīstināja viņus ar svešiniekiem, bet reizē deva vienu otru jaunu ziņu viņu paziņām Montrealā, kur tie bijuši aktīvi sabiedrības locekļi.

Agrumu sniegtā vienkāršības un latviskuma elementi. Redzējām arī Almas rokrakstā iecerētās grāmatas par latviskiem rakstiem lappusi.

Pilnīgā pretstatā ir Vitas Plūmes profesionāli veidotie latvju raksti dažāda lieluma, motīvu un sakārtojuma jostās, kurās blakus folkloras elementiem izjūtami mākslinieces psihes pārdzīvojumi. Tie gūst spēcīgu izpausmi, sevišķi izmantojot melno krāsu un dzelodrātis.

Acīmredzot, Vitu Plūmi šobrīd nodarbina latvju tautas nemitīgās ciešanas, un viņa tās cenšas pacelt augstākā, it kā garīgā plāksnē, kur tās savijas "no paaudzes paaudzē" mūžīgajā laika plūsmā, kas nav izmērojama pat ar garajām tēva jostām.

Izstādes telpā ieejot, tūdaļ varēja just visus šos elementus, kas piedeva skatei tās vienreizību. To apliecināja ieraksti viesu grāmatā, kurā bez latviešiem bija parakstījušies daudzi sveštautieši un kas rādīja, ka skate bijusi labi apmeklēta, jo ierados tajā vienā no pēdējām dienām. Skates sakārtošanā piedalījušies 15 palīgi, kas paveikuši teicamu darbu.

Vita Plūme pie savām stellēm.

Pieci Vitas Plūmes darbi - Adatiņa, maza sieva, Tēva josta, Otrā paaudze, Trīstūris un Raksti - redzēti citās skatēs vai kur citur agrāk, daži nāk no privātām kolekcijām. Pavisam jauni, šķiet, ir trīs darbi (vismaz nav agrāk citur pamanīti, un par to liecina arī pievienotie gadacipari, kā 1990 un 1991): Lielvārdes josta, kurās 8 varianti caurvīti un savienoti dzelodrātīm; A Foreign Anguish, melna krusta josta, pār kuru no slīdīšu aparāta pārmaiņus zibsnī Brīvības pieminekļa, Brāļu kapu un latvju rakstu foto uzņēmumi; Continuum, pats jaunākais, kurā savienotas piecas jostas, kuru "zemes galā" smagi dzelodrāšu ruļļi, tautas verdzības nasta, no kurās šobrīd tās dzīvās paaudzes mēģina atbrīvoties.

Vitai Plūmei ir talants, ko tā rūpīgi izkopusi un kam patlaban ir sava īpatna izpausme. Jāgaida citi izpausmes veidi un meklējumi, kas, droši vien, nāks, jo viņa ir meklētāja. Audumu veidošanas mākslā tādu mums nav daudz, tādēļ gaidīsim nākamās veikumus ar nepacietību.

Jāteic paldies par skati, kas ierosināja vienreizēju pārdzīvojumu, ko var baudīt tikai, iepazīstos ar darbiem tieši. To vārdos pateikt nenākas viegli. Un jāvēl vislabākās sekmes nākotnē, jo Vitai Plūmei ir ko teikt.

M. ŠTAUVERS.

KĀ CENTRS PULSĒ?

Viesturs Hūns pēdējā valdes sēdē informēja, ka Centra telpu uzkopšanai pieteikušies divi palīgi, kuri pārmaiņus varēs izpildīt nepieciešamos apkopšanas darbus.

Jānis Tērauds pastāstīja, ka uzrakstījis un nosūtījis pateicības vēstuli Montrealas lielākajam laikrakstam "The Gazette" par 12. februārī ievietoto ievadrakstu, kurā apskatīts baltiešu stāvoklis un neatkarības vēlēšanu iznākums Lietuvā, kur 90% pieprasa neatkarību, ko Gorbačevam nevajadzētu liegt.

Saņemts no K. Ulmaņa piemiņas fonda lūgums atbalstīt papīra iegādi viņa grāmatas "Degsme" izdošanai Latvijā, Centra valde šo lūgumu uzskatīja kā politisku palīdzību un piešķīra no IZTURĪBAS FONDA \$ 100.--.

Centra atbalstītāju pilnsapulce notiks šī gada 17. martā, plkst. 15:30, Centrā. Pēc sapulces kopīgas vakariņas.

Centra priekštelpā pieejamas dažādas skrejlapas, kurās interesenti var paņemt tālākai informācijai. Ieteicams ieskatīties arī Centra Ziņu dēlī, kur atrodama informācija par dažādiem notikumiem latviešu sabiedrībā.

Nākošā Centra valdes sēde notiks 13. martā, plkst. 19:30, Centrā.

L. KALNIŅŠ.

KVALITĀTES DARBS.

Par lietotām avīzēm.

Kanadā mums vairāk kā skaidrs, ka nākotnē varēsim ko panākt tikai ar kvalitātes darbu. Kur tas netiek ievērojami uzlabots, tur viens, divi pārņem japāņu vācu jeb kādas citas attīstītākas zemes darbs. Un kur tad nu vēl nabaga padomju prece - to šeit neņem pretī pat kā brāķi! Ja nu mēs visi tam piekrītam un ja pamācam savus tautas brāļus, kas mīt dzimtenē, ka ļoti jāpaaugstina darba kvalitāte, ja viņi grib konkurēt ar saviem produktiem rietumos, vai tomēr drīstam citus tā mācīt? Vai mēs tiešām paši piekopjam to, ko mēs sludinām?

Te nu man jāmin piemērs, ar ko gandrīz kauns publicēties "internacionālā" presē. Pietiktu tikai paskaidrot kādā Centra sanāksmē jeb vienkārši pielikt pie dēļa Centrā. Bet ar to nav pieticis. Runa ir par lietoto avīžu pakojumiem.

Gada laikā esam attīstījuši divi noņēmējus, kas ar katru sūtījumu paliek īgnāki un kas pat par dažiem saņiem atsakās pat maksāt, jo mūsu

darba kvalitāte slīd uz leju, kamēr mūsu konkurence uzlabojas. Ja tā turpināsies, mums šī aktivitāte būs jāizbeidz! Es vēl negribu mest plinti krūmos. Vēlreiz mēģināšu izskaidrot, kas darāms. Šī nodarbība ne tikai ienes Centram ap \$ 1.000.- gadā, bet reizē saudzē prāvu puduri egļu un mūs pavedina dzīvot mazliet taupīgāk. Vai tas tik slikti?

Avīzes, kuņas nododam tālāk, nav atkritumi, nedz lietots papīrs pārstrādāšanai. Tās lieto kā ietināmo papīru dažādām patērētāju precēm. Lietotāji ir fabrikas, kas tās ražo un un kuņu precēm ir arvienu lielāka kvalitatīva darba prasība. Strādnieki atsakās lietot ietināmo papīru, kas ir netīrs, dažādu lielumu, sajaukts ar krāsainām reklāmu lapām un pat personīgu saraksti. Strādnieki, kam jāparvieto saņojumi, ja tie izjūk, ja tūtes nav izturīgas jeb ruļļi nosieti tikai ar vienu smalku diegu jeb salīmēti ar kādu lipekli. Pārsaiņojot raibo papīru kalnu Centrā, esmu iepazīsies ar lielāko tiesu ruļļu, kam kvalitāte vēl nav pirmā vietā. Tie nekārtīgākie atstāj savos papīru atkritumos arī aploksnes, vēstules, kur ne tikai vārdi, bet arī adreses ir pavisam skaidri salasāmas. Daži pat savam meistardarbam ārpusē uzraksta savu vārdu.

RULLĀS avīžu lapām jābūt visām pilnīgi atklātām, un 5 cm biezais slānis ir stingri jāsarullē un jānosien cik blīvi vien ir iespējams.

TŪTES vislabāk ir dubultās (papīra) no pārtikas veikaliem, kuņas, divreiz locīta, ir sapakota, cik blīvi iespējams.

Ja tā lieta vēl nav skaidra, papētiet instrukcijas uz Centra dēļa jeb paprasiet man. Kopā mēs varētu mēģināt atgūt mūsu senču labo darba slavu, un, varbūt, atkal apmierināt mūsu lietoto avīžu nopemējus.

Brīvā tirgus sacensībā izturēs tikai KVALITĀTES DARBS.

JĀNIS TĒRAUDS.

LATVIEŠU SKOLĀ MONTREALĀ.

"Paskat, kas Jancim par režiju!
Pat Smilģis neizdomātu labāk."

Ed. Keiša humors.

Paziņojiet savas adresi maiņas nekavējoties!

Ar šo nosūtu LNAK Polītiskās nozares
BRĪVĪBAS SARDZES kontam \$ _____

1991. gadā vēl piesaku \$ _____

Čeki rakstāmi uz LNAK BRĪVĪBAS

SARDZE un nosūtāmi LNAK, 4 Credit

Union Drive, Toronto, Ontario, Canada

M4A 2N8

Devēja vārds, uzvārds, adrese un tālruna numurs.

Šodien ir mūsu reize. Stāsimies BRĪVĪBAS SARDZĒ, lai palīdzētu latviešu tautai un neatkarīgai Latvijai. Nevaram vairs to atlikt uz citu dienu.

M. ŠTAUVERS,
LNAK Polītiskās
nozares vadītājs.

PAKALPOJUMI LATVIJĀ.

1. Izdevīgi mainām dolārus pret rubļiem.
2. Ziņas par bijušo īpašumu juridisko stāvokli un māju iegādi.
3. Piegādājam ziedus.
4. Pasūtīnām pieminekļus, kopjam kapus.
5. Sagatavojam oficiālus iesniegumus viesiem no Latvijas.

Atgādinājums: Līdz 1991. gada 20. jūnijam ir jāizdara bijušo īpašumu reģistrācija.

LATVIEŠU UZŅĒMUMS - AMBER SERVICES LTD.

35 Church St., Suite 602,
Toronto, Ontario M5E 1T3
Tel. 416-594-3906.

PANKŪKAS.

Lai gūtu līdzekļus palīdzības darbam Latvijā, Kanadas vanadzies iecerējušas jaunu projektu - 1991. gadā a p s a i m n i e k o t S I D R A B E N E S k a f e j n i c u.

Mūsu Montrealas kopa lielā ceļa attāluma dēļ nevarēs ņemt kopēju dalību.

Lai pieliktu roku kopējam mērķim, mūsu kopa rīko

sestdien, 16. m a r t ā,
no plkst. 12 - 17,
Latviešu Centrā, 3955 Pro-
vost ielā, Lašīnā,

PANKŪKU PĒCPUSDIENU.

Varēsīt baudīt dažāda veida pankūkas, tēju, kafiju vai glāzi vīna.

ATLIKUMS paredzēts kopējam mērķim.

Laipni ielūdz

DV MONTREALAS NODAĻAS
Vanadžu kopa.

PRIECĪGAS LIELDIENAS

visiem līdzstrādniekiem un lasītājiem
vēl

Redaktors un redakcija.

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME

izveidojusi

LATVIJAS ATBALSTA CENTRU MONTREALĀ.

Tas pagaidām darbosies o t r d i e n a s vakaros, laikā no plkst. 18:00 - 21:00, Latviešu Centrā, 3955 Provosta ielā, Latvijā.

Telefons 514-634-4082.

LA CENTRS darbību uzsāks 12. m a r t ā.

Tajā varēs iegūt vispārēju informāciju un noskatīties jaunākās video lentas par notikumiem Latvijā un par ziņojumiem Kanadas televīzijā.

Ikviens Montrealas latvietis/e var kļūt par šī centra aktīvu darbinieku, var iesniegt tam materiālus.

Centra koordinācijas darbu uzņēmis Roberts Vītīšs. Pie viņa pieejama plašāka informācija un jāpiesakās tiem, kas vēlētos piedalīties dažādos darbos un pienākumos. Tel. 514-484-9734.

PADOME.

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOMES

P A Z I Ņ O J U M I.

1. JAUNIEŠIEM, kas vēlētos saņemt STIPENDIJAS latviskās izglītības turpināšanai 1991. gadā, jāiesniedz padomei rakstisks LŪGUMS līdz šī gada 1. maijam.

Lūgumraksts adresējams padomei un nosūtāms padomes loceklim J. NORVELAM, 9860 Gouin Blvd., Apt. 202, PIERREFONDS, Québec, H8X 3H2, telefons 683-3342.

2. Padomes STIPENDIJU FONDA līdzekļus iegūst no savām dalībniecēm - draudzēm un organizācijām, kā arī no atsevišķiem STIPENDIJU FONDA labvēļiem. Stipendijas izmaksā tekošā gadā ienākušos līdzekļus.

Padome laipni lūdz draudzes, organizācijas un labvēļus savus šī gada atvēlējumus iemaksāt padomes kasē līdz šī gada 1. maijam.

Esat atsaucīgi, jo vajadzības katru gadu bijušas lielas. Līdz šim esam varējuši tās apmierināt tikai daļēji.

3. Padomes dalībnieces - draudzes un organizācijas aicinātas nokārtot savas gadskārtējās dalības maksas, kas ir \$ 25.- gadā.

Čeki rakstāmi uz COUNCIL OF MONTREAL LATVIAN ORGANIZATIONS vārda un nosūtāmi padomes kasierim M. Stauveram, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., H9X 2R2, tel. 457-9832.

4. Bez STIPENDIJU FONDA padome vēl kopā ar Baltiešu Federācijas Kanadā Montrealas nodaļu rīko Aisvesto piemiņas sarīkojumu, ir atbildīgā Latvijas valsts svētku svinību rīkotāja Montrealā un tikko izveidojusi Latvijas atbalsta centru Montrealā, par ko lasiet iepriekšējā paziņojumā un kam telpas atvēlējās Latviešu sabiedriskais centrs Montrealā

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME gaida savu dalībnieču un vispārējās sabiedrības atbalstu. Nāciet tai talkā!

Pateicībā,

PADOMES VADĪBA.

MLB ZIŅOTĀJA KARTOTEKA

1990. gadā.

Reģistrētās pārmaiņas demografiskos datos MLB ZIŅOTĀJA kartotekā 1990. gadā ir sekojošas:

	1989. g.	1990. g.	±
Kopskaits gada sākumā...	950	953	+ 3
Dzimuši	5	5	-
Iebraukuši	1	8	+ 7
No jauna reģistrēti	16	19	+ 3
Aizceļojuši	2	8	+ 6
Miruši	17	24	+ 7
Kopskaits gada beigās ..	953	953	-

Pēdējo 12 gadu laikā kartotekā reģistrēti 40 dzimušie un 183 mirušie, dodot sabiedrības dabisko sarukumu par 143 personām. Tas ir ievērojams cipars. Un šie patlaban nav nekādu cerību uz uzlabojumu, jo 1991. gada sākumā jau reģistrēti 6 mirušie, bet dzimušo nav. Apstājusies kopskaita samazināšanās uz citām Kanadas provincēm devušos rēķina. Arvien vēl reģistrējam personas, kas mūsu sarakstos līdz šim nav bijušas, bet Kvebekā (Montrealas apkārtnē) dzīvojušas ilgu gadus. Tās parasti ir neapzinātās ģimenes vai apzināto ģimeņu neapzinātie locekļi.

Demografisko ziņu sakopošana ir pavisam nepateicīgs uzdevums, kas prasa daudz pūļu un uzmanības.

Sabiedrības locekļi KARTOTEKAI varētu ļoti daudz palīdzēt, paziņojot pārmaiņas savu, radu un paziņu ģimeņu sastāvos. Lai to paveiktu, būtu jāuzraksta tikai dažas rindas vai jālieto tālrunis.

Līdzu zvaniet 457-9832!

Visas saņemtās ziņas ir konfidenciālas. Kartoteka savos ziņojumos izlieto tikai tekošā gadā saņemto datu summējumu, kādu lasiet augšējā tabulā.

Jākonstatē, ka esam kūtri šo vitāli svarīgo ziņu iesniedzēji. Kartotekas vadība cer, ka šogad būsit atsaucīgāki un rezultātā nākamā gada ziņojums būs pilnīgāks.

Palīdziet uzturēt mūsu kartoteku iespējami aktuālu. Par to Jums iepriekšējs paldies!

KARTOTEKAS VADĪBA.

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

r ī k o

Svētdien, 10. martā, plkst. 10:00,

Ģētes institūta telpās, 418 Sherbrooke ielā E (St. Denis ielas krustojumā), nokļūšana ar 2. līnijas pazemi līdz SHERBROOKE ielas stacijai vai 24. pil-sētas autobusu

Latvijas Filmu Studijas "LATVIJAS KINO"

mākslas filmas

"VILKAČU MANTINIECE"

kas veidota pēc Ilonas Leimanes romāna "Vilkaču mantinieci"

I Z R Ā D I.

Pēc izrādes tikšanās ar filmas režisoru un galvenās lomas tēlotāju Gunāru CILINSKI.

IEEJA: sākot ar \$ 8.- ziedojumu.

Filma uzņemta 1990. gada vasarā. Tajā skati no skaistās Česu apkārtnes pie Kaupēnu ezera un Valkas rajona "Vijciema", kur tapa filma "Pūt, vējiņi".

Apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

FREE ESTIMATES

On ALL kinds of TV's, CD's, VCR's, STEREO SYSTEMS, WALKMAN, small electrical appliances, telephone systems, Vacuum cleaners and Radio control systems.

Anything Electronic or Electrical-

WE REPAIR IT.

R/C LEON SERVICE

5887 Sherbrooke St.
West,
Montreal, Québec

488-3363

FAST SERVICE. REASONABLE RATES.
PICK UP & DELIVERY.

VIDEO EQUIPMENT FOR LATVIA

VCR's from \$ 329.00
VIDEO CAMERAS from \$ 1.299.00
DOUBLE CASSETTE RADIOS from \$ 99.00
COMPUTERS (IBM compt.) from \$ 799.00
220V, 50 Hz
ELECTRICAL APPLIANCES 210V/50 Hz

ALL JAPANESE BRAND NAMES.

→ WE SHIP TO LATVIA AND ALL OTHER
REPUBLICS

VIDEO TRANSFERS: PAL - SECAM - NTSC
(To be able to watch a video tape from Latvia
or to send a video tape to Latvia)

R/C LEON SALES

5887 Sherbrooke Street W.
NDG, Montreal, Québec

MONTREAL - **514-488-3363**

TORONTO - **416-886-7659**

NOTIKUMI MONTREALĀ.

26. janvārī, Latviešu centrā, Montrealas latviešu biedrība atzīmēja savu 43 gadu pastāvēšanu (dibināta 1948. gada 4. janvārī). Sarīkojumu vadīja Elga Čops. Tajā referēja Imants STEPRANS (referāts zem virsraksta "Šķeltā mēle" iespiests MLB Zīpotāja Nr. 2./503.). Tas izraisīja plašākas debātes.

Dzimšanas dienas klinģeri bija dāvinājusi Anna Fromholda. Daudz sarīkojumā palīdzēja Gita un Jānis Lukstiņi un citas palīdzes un palīgi.

Ap 60 apmeklētāju vakarā jutās sevišķi omulīgi un kā vienas lielas ģimenes saimē.

3. februārī, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu organizāciju padome rīkoja Tpašu piemīgas dievkalpojumu š. g. 20. janvārī, pie Iekšlietu ministrijas nama, RTgā, melno bēru noslepkaotajiem latviešiem.

Dievkalpojums bija pulcinājies ap 500 dievlūdēju (pēc kanadiešu žurnālistu rēķina), kušu vidū bez latviešiem bija igauņi, lietuvieši un Kanadas politiķi (viņu vidū liberāļu partijas deputāts Paul Martin, kas zaudēja Z. Cretien partijas vadītāja amata vēlēšanās). Spredīkoja māc. C. Hūns.

Dievkalpojuma ainas pārraidīja CBC un CTV televīzijas raidītāji, pievienojot vienu otru interviju un komentāru. Par to rakstīja Le Journal de Montreal (Les Lettons pour leurs congénères), angļu valodas laikraksts Gazette (Centrepiece "Independent Spirit" - 500 mourn Latvians slain by Soviet troops.).

Tik plašas un vispusīgas reportāžas šejienes vidē līdz šim nebijām piedzīvojuši. Šoreiz dievkalpojums panāca vairāk kā dažkārt politiska rakstura demonstrācijas.

14. februārī, Royal Orr vadītā Pārrunu stundā, kas ļoti iecienīta, CJAD radio raidītājā (800 vilnis) vien no dalībniekiem bija Uldis GAILIS, kas janvāra mēnesi bija pavadījis Latvijā. Viņš pastāstīja par saviem piedzīvojumiem un atbildēja uz jautājumiem. Bija uzskatos, ka saimnieciski darījumi patlaban vēl arvien esot riskanti. Jāsaka sirsnīgs paldies par piedalīšanos informācijas darbā.

"SUZANNE LIVE" televīzijas interviju programmā, ko plkst. 11:00 darbdienās pārraida CTV raidītājs, februāra vidū Suzanne intervēja Montrealas lietuvju biedrības priekšnieku Arunas Staskevičius, kas deva ļoti lietišķas atbildes par stāvokli Lietuvā. Uz interviju atsaucās 8 skatītāji, iezvanot savus ieskus. Īsu komentāru programmas ietvaros sniedza Jānis Tērauds.

Se varam piezīmēt, ka šobrīd teicami dar-

bojas Centra un privātie tālruna sazināšanās centri, ar kušu palīdzību uzzinām šo notikumu laikus un vietu, jo par tiem ziņas iegūstam, parasti, pašā pēdējā brīdī. Nevaram tos citādi publiski izziņot.

Aicinām ikvienu sabiedrības locekli šajā darbā, lai pēc iespējas vairāk interesentu varētu noklausīties radio un televīzijas raidījumus par notikumiem Baltijas valstīs. Un ziņojiet par tiem Latvijas atbalsta centram, kas ar 12. martu darbosies Latviešu centrā laikā no plkst. 18:00 - 21:00. Tel. 514-634-4082.

Vairākos telefona sarunu radio un TV raidījumos savas domas iezvanījuši Montrealas latvieši. Visi šie zvanītāji konspektīvos savu domu izklāstos palīdzējuši svarīgajā informācijas darbā. Par to viņiem visiem pienākas paldies. Būtu interesanti sastādīt statistiku par šādiem zvanījumiem. MLB Zīpotāja redakcijas darbinieki februārī uztvēruši vismaz 15 šādas zvanījumus. Piesakiet savus panākumus Montrealas latviešu organizāciju padomes Latvijas atbalsta centram.

Montrealas latviešu organizāciju padomes kārtējā darba sēde notika 19. februārī, nevis 12., kā bija iepriekš izziņots.

Tajā vienotās izveidot Latvijas atbalsta centru Montrealā, kam telpas atvēlēja Latviešu sabiedriskais centrs Montrealā (Skatiet paziņojumu 27. lpp. - red.).

Padomes darbu arī turpmāk vadīs līdzšinējais priekšsēdis Andris SPURA (ev.-lut. Trīsvienības draudzes priekšnieks). Kasieņa pienākumus turpinās M. Stauvers. Patlaban vajadzīgs sekretārs. Nākamā padomes sēde notiks otrdien, 12. martā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, kur plkst. 18:00 sāks darboties Latvijas atbalsta centrs Montrealā.

Savā 21. februāra sanāksmē Baltiešu pastmarku klubs Montrealā izstrādāja savas pirmās izstādes (16. martā, plkst. 12:00 - 18:00, Latviešu Centrā. Skatiet paziņojumu . lpp. -red.) kārtību.

Skate solās būt sevišķi interesanta. Tajā paredzēti šādi klāsti -

Latvijas pastmarku kolekciju rādīs Andris Palejs; Lietuvas - Jāzeps Greizis, Igaunijas - J. Raudsepp, Ex Libris un pastkartes par dzintaru - Oskars Vīndedzis; Latvijas pirmās pastmarkas variācijas - Orests Kreišmanis; dažādas pirmās dienas aploknes un Igaunijas naudas zīmes - P. Ramus, Latvijas naudu un žurnālu Krājējs komplektu - Elmārs Bārdiņš, dažādus pastmarku krāšanas speciālizēšanas paveidus - M. Stauvers.

Skati pusdienas laikā atklās Centra valdes priekšsēdis Jānis Tērauds. Tā notiks Kamīna zālē. Interesenti aicināti to apmeklēt.

27. februārī, Montrealas ostas 98. piestātnē kravu uzņēma zem Ķīpras karoga reģistrētais tirdzniecības kuģis I. Pīrvjevs, kas parasti pārvadā dažādas ķīmikālijas starp Ventpili, Somiju, Franciju un Spāniju. Šoreiz tankkuģis vedīs ķīmikālijas no Kanadas uz Maroku, Āfriku.

Kuģa 21 vīru apkalpes vidū ir 3 latvieši - bocmanis Andrejs Kursīts, elektrikā Andrejs Ozstrovskis un matrozis Jānis Elerts. Vairāki citi apkalpes vīri iemācījušies runāt latviski.

Gadās satikties ar matrozi Jāni Elertu, kam vēl jānoliek gala eksāmens Ļeņingradas jūrniecības skolā. Viņš pastāsta par savām jūrnieka gaitām un atstāj kā īpašu velti Latvijas jūrniecības Savienības informatīvā biļetena "LATVIJAS JŪRNIEKS" pirmā numura eksemplāru, kas iznācis 1990. gada decembrī. Otrais esot sagatavošanā.

Iepriecina 28 gadus vecā matroža latviskā stāja. Viņš ir pārliecināts latvietis, kas saredz nākotni Latvijas jūrniecībai.

Jācer, ka šī nebūs pēdējā šī kuģa iegriešanās Montrealā.

1. martā, CBC Radio Canada 2. kanāla franču TV raidītājā, "Plus" ziņās 10 minūtes bija veltītas Baltijas valstīm. Rādīja dažādas vēsturiskas ainas, sākot ar II pasaules kara laiku un beidzot ar nesensajiem tiranniskajiem armijas uzbrukumiem Lietuvā un Latvijā. Intervēja visu trīs tautību pārstāvjus, kas visi atzina, ka vienādi vai otrādi, Baltijas valstis atgūšot savu neatkarību. Latviešus raidījumā veiksmīgi pārstāvēja Dr. Vaira Vīķis-Freiberga, lietuviešus - Alain Stahnke, bet igauņus - Tomas Pasuke.

Ziņojumi un reportāžas par Baltijas valstīm vietējā franču presē, radio un televīzijā pēdējā laikā atraduši ievērojamu vietu. Par to varam tikai priecāties.

FILMA "VILKAČU MANTINIECE" MONTREALĀ.

Par šī darba izvēli režisors Gunārs Cilinskis izsakās: "Šī grāmata ir latviska. To lasot, es jūtu, ka nāku no tālu senču zemes. No siltām, tīrām vectēvu mājām. Un ka šis pavediens cauri zemei un paaudzēm nav pārtrūcis, bet ir dzīvs. Grāmata saista arī ar dziļi izjustām cilvēku attiecībām..." "Būtībā, un grāmatā to jūtam, aiz mūsu ziemeļnieciskā vēsuma dvēseles dziļumos jaušama stipra, atdevīga sirds. Kas spēj uzplaukt noturīgā, tīrā mīlestībā..." "Tas ir kā "Romeo un Džuljetas" ziemeļu variants par divu kaimiņmāju naidu un šo ģimeņu jauniešu mīlestību, kuģu vēl krietni saintriģē misticisma un burvestību apvītais meitenes tēls..." "Tieši šodienas politizētajā atmosfērā man gribējās radīt darbu par tīru, skaistu mīlestību" - saka Gunārs Cilinskis.

Šīnī filmā mēs redzēsim daudzus Latvijā pazīstamus aktierus un aktrises, kā Zani Jančevsku, Daci Eversu, Ēvaldu Valteru, Margu Teteri, Juri Strengu, Ilzi Vazdiku, Jāni Paukštello, Artūru Liedskalniņu, Līgu Videnieci un daudzus citus. No Igaunijas nāk jaunais, apdāvinātais aktieris Andres Dvinjaninovs. Filmā, bez režisora pienākumiem, Dievlodziņu saimnieka lomu tēlo Gunārs Cilinskis.

Cilinskis dzimis 1931. gadā. Beidzis LVK teātra fakultāti un iesaistījies darbā Drāmas teātrī. Kā aktieris jau kopš 1958. gada piedalījies daudzās filmās. Dažas no piemināmām būtu "Mērnīku laiki" (1968, Kaspars), "Nāves ēnā" (1971, Birkenbaums), "Ceplī" (1977, Nagainis), "Melnā vēža spilēs" (1975, Hercogs) un "Ezera Sonāta" (1976, Rūdolfs). Par vairākām saņēmis izcilus cildinājumus un ieguvis atzinību starptautiskā mērogā.

Pārlasot G. Cilinska sniegtā intervijas Latvijas izdevumos, atklājas viņa dziļās jūtas un mī-

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA.

Aprīlis ar savu joku,
Aicinādams māj ar roku.

Gaidām Jūs kuplā skaitā
sestdien, 6. aprīlī, plkst. 17:00,
Latviešu Centrā, 3955 Provosta ielā,
Lašīnā,

lai kopā pavadītu
g a d s k ā r t ē j o

syol joks

VAKARU.

Piedalīsies pazīstamā, vairāku grāmatu autore **I n d r a G U B I Ņ A** ar saviem darbu lasījumiem

un

pašu mājinieki ar dziesmām, poēziju un prozu.

SILTAS VAKARIŅAS \$ 10.00

GARŠIGAS TORTES \$ 2.00

Kafija un speciālu viesmīļu apkalpošana par b r ī v u !

IEEJA: Pret labprātīgiem ziedojumiem par labu **MLB ZIŅOTĀJAM.**

Galdiņu rezervācija:

A. Porierte-Bedard, tel. 697-6624.

Apmeklēt aicina

MLB valde.

P Ā R D O D A M A

2 guļamistabu

VASARAS MĀJIŅA

TĒRVETĒ.

Līdzam zvanīt Arvīdam Krauklim,

tel. 514-747-7425

AK

lestība pret savu tautu. "Tev sava tauta ir jāmīlē un tikai svešais var nesaprast, kā var raudāt savas tēvzemes karoga priekšā - domājot par savu senču mājvietu, savu tautu." Viņš nesaredz tanī tikai varoņus un neliešus, bet redz tās smagi iedragāto dvēseli, ko ar viltu un varu postījusi sveša vara. Tagad nedrīkstam apstāties, kur esam, bet mums atkal jāklūst garīgi pilnīgākiem un morāli tikumīgākiem, tad rētas dzīvs un cilvēks līdz ar tautu sāks domāt par mūžīgajām dzīves vērtībām.

Pieskaņoties reliģijai, aicina lasīt Bībeli, lai redzam, kā Jēzus aicina mūs uz dvēseles skaidrību un gara lielumu. Bez dieniskās maizes mums visiem ir nepieciešama liela ideja, ticība un cerība, lai būtu pilnvērtīgi. Vispirms mums jāiegūst šī gaismā un ticībā savā dvēselē uz visu labo, tad tā dos spēku cīņā pret tumsu un ļaunumu, kas mūs mūs tautu.

ĀRIJS R. LIEPIŅŠ,

DV ASV Kultūras nozares vadītājs.

TURPMĀKIE SARĪKOJUMI:

MLB ZIŅAS:

10. martā, plkst. 10:00,
Ģešes institūta telpās,
418 Sherbrooke ielā E.,

St. Denis ielas krustojumā. Nokļūšana ar 2. līnijas pazemi līdz Sherbrooke stacijai un ar 24. pilsētas autobusu. Latvijas filmu studijas "Latvijas kino" mākslas filmas "VILKAČU MANTINIECE" izrāde. Pēc tam tikšanās ar filmas režisoru un galvenās lomas tēlotāju Gunāru CILINSKI. Leeja: pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot ar \$ 8.-. Skatiet īpašu paziņojumu 27. lpp.!

6. aprīlī, plkst. 17:00, Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā, MLB gadskārtējais APRĪLA JOKS sarīkojums par labu MLB Zīpotājam. Piedalās rakstniece Indra GUBINA un lokālie spēki. Būs arī L. Kalniņa rediģētais Moreālas Buloni nākamais numurs. Siltas vakariņas par \$10.-. Leeja: pret labprātīgiem ziedojumiem.

Skatiet īpašu paziņojumu 29. lappusē!

2. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, MLB gada sapulce. Īpašs paziņojums ar darba seku nākamajā MLB Zīpotāja numurā.

MLB ZĪNOTĀJA tehnisko izdevumu segšanai JANVĀRA mēnesī esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

Voldemārs Gerliņš, Reading, Pensilvānijā, ASV, \$ 3.28, Egons Rupners, Otavā, Ontario, \$ 20.00, Alfrēds Vikmanis \$ 10.00, Dzintra Osis, Highland, NY, ASV, \$ 3.62, Arnolds Spārniņš, Minneapolē, MN, ASV, \$ 4.34, Irma Zvaigzne, Mančesterā, CT, ASV, \$ 3.62, Ojārs Rozentāls \$ 5.00, Anna Sushko, Green Valley, Ont., \$ 10.00, Konstantīns Čaks \$ 10.00, Dr. Jānis Labsvīrs, Indianapolē, IN, ASV, \$ 54.48, Vera Ikaunieks, Gonanaque, Ontario, \$ 15.00, Rasma Leimane \$ 15.00, Herta Michelšone \$ 20.00, Valters Zirņītis, Rockford, Mičiganā, ASV, \$ 1.50.

Janvārī no 14 lasītājiem kopā \$ 175.84.

Februāra mēnesī:

Ādolfs Sprūdžs, Čikāgā, IL, ASV, \$ 3.67, Rita Bungay \$ 10.00, Orests Kreišmanis \$ 5.00, Līvija un Andrejs Meisteri, Vinipegā, Manitobā, \$ 25.00, Egons Jēkabsons, Otavā, Ontario, \$ 5.00, Mārtiņš Dzidrums, Rockwood, Ontario, \$ 60.00, Lotārs Belovs, Boonton, NJ, ASV, \$ 6.50, Jānis Birzgalis, Edmontonā, Albertā, \$ 25.00, Msgr. A. Goldikovskis, Klīvlendē, OH, ASV, \$ 3.56, Jānis Liepiņš, Spring Hill, FL, ASV, \$ 2.85, Alfrēds Puķīte, Floral Park, NY, ASV, \$ 2.85, Maija Hinkle, Ithaca, NY, ASV, \$ 3.56, Dr. A. Tiltiņa \$ 5.00, Kazimīrs Deksnis \$ 5.00, Ilze Sniķeris \$ 5.00, Aivars Ronis, Linkolnā, NB, ASV, \$ 7.00, V. Rītena, Jamaica, NY, ASV, \$ 3.50, Pauls Leviņš, Jamaica Plain, MA, ASV, \$ 3.50, Ārijs Liepiņš, Linkolnā, NB, ASV, \$ 5.20, Irma Klinklāvs, Park Ridge, IL, ASV, \$ 25.00, Jānis Odiņš \$ 20.00, Vera Upenieks, Ņujorkā, NY, ASV, \$ 8.90, Artūrs Norietis, Jamaica Plain, MA, ASV, \$ 3.00, Juris Jēkabsons, Toronto, Ontario, \$ 5.00, Tālvāldis Kraulis \$ 50.00, Egons Jurēvics, Vinipegā, Manitobā, \$ 25.00.

Februārī no 27 lasītājiem kopā \$ 324.09.

1990./1. darbības gadā no 195 lasītājiem pavisam kopā \$ 3.044.94.

Spiestuves mašīnu iegādei janvārī ziedojusi:

Jānis Spidāns, Toronto, Ontario, \$ 10.00, Alfrēds Vikmanis \$ 15.00, Ojārs Rozentāls \$ 5.00, Jānis Dindzāns, Hamiltonā, Ontario, \$ 10.00. Janvārī 4 lasītāji kopā \$ 40.00.

Februāra mēnesī:

Orests Kreišmanis \$ 5.00, Jānis Birzgalis, Edmontonā, Albertā, \$ 25.00, Ilze Sniķeris \$ 5.-, Jānis Odiņš \$ 10.00 un Tālvāldis Kraulis \$ 50.-. Februārī no 5 lasītājiem kopā \$ 95.00.

Abās kategorijās 1990./1. darbības gadā līdz šim kopā no 238 lasītājiem \$ 3.820.94.

MLB mērķu sekmēšanai ziedojuši:

Uldis Lūsis \$ 10.00, Ilgvars Tseris \$ 5.00, Dr. N. Kazdan \$ 25.00, Alfrēds Vanags, Pikeringā, Ontario, \$ 30.00, Orests Kreišmanis \$ 5.00, Dr. A. Tiltiņa \$ 5.-, Ilze Sniķeris \$ 10.00.

7 atbalstītāji pavisam kopā \$ 90.00.

1990./1. darbības gadā no 22 personām pavisam kopā \$ 417.50.

Kopējā Ziemsvētku un Jaungada APSVEIKUMĀ izlaistas Freibergu un Karlsonu ģimenes. Lūdzam par šo kļūmi ļoti atvainot. Izsmeltu ūdeni sasmelt vairs nevaram. Mēģināsim nākamo reizi būt vēl uzmanīgāki. Centīsimies šādas kļūmes novērst.

Vairāki šī sveiciens dalībnieki vēl nav paspējuši nokārtot savu piedalīšanās ziedojumu. Laipni lūdzam tos, ja Jūsu sūtījums vēl nav pastā, to izdarīt ar atbildes pastu. MLB kasiere būs ļoti pateicīga, jo viņai ir jānoslēdz rēķini par šo pasākumu.

Izsakām visiem MLB darba atbalstītājiem visirsnīgāko paldies! Bez Jūsu atsaucības mums būtu grūti īstenot veicamo darbu. Gaidām Jūsu atbalstu arī turpmāk.

MLB BIBLIOTEKAS ZIŅAS:

Laika tecējumā dažādi lasītāji paņēmuši lasīšanai dažādas grāmatas, kuņas nav atradušas ceļu atpakaļ uz bibliotēkas plauktiem. Varbūt, ka tās aizmirstas un nepamanītas guļ kādā grāmatu plauktā.

Še ir neatgriezto grāmatu numuri:

9, 31, 73, 74, 132, 133, 156, 169, 211, 320, 470, 512, 605, 715, 733, 736, 734, 737, 814, 854, 861, 879, 880, 951, 1025, 1256, 1328, 1329, 1373, 1393, 1394, 1442, 1463.

Lūdzam lasītājus tās atgriezt bibliotēkā pie pirmās izdevības.

Grāmatas var nodot jebkurā laikā Centra pārvaldnieci Martai Ērglis, Latviešu sabiedriskajā centra, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

Jānis Birze,
bibliotekārs.

1990./1. darbības gads tuvojas noslēgumam. Līdz MLB gada sapulcei vairs tikai 2 mēneši. Tas nozīmē, ka kasierei drīz būs jānoslēdz grāmatas. Tādēļ aicinām MLB biedrus nokārtot biedru maksas un saistības ar LNAK, kas pēdējās kārtos cauc biedrību.

Priecāsimies arī par katru jaunu biedru, kas atradīs ceļu uz MLB.

Iestāšanās maksa MLB ir tikai \$ 5.00, bet biedru maksa \$10.00 gadā, pensionāri ir no biedru maksas atbrīvoti.

LNAK dalības maksa, kārtojot to caur MLB, ir \$ 10.00 gadā un ir kārtrojama pa kalendāra gadu, pensionāriem - \$ 5.00.

Ja jums tas izdevīgi, varat MLB kasē iemaksāt arī savus atvēlējumus LNAK Brīvības sardzes kontam. MLB kasiere tos nosūtīs tālāk.

Izdarot maksājumus, lūdzam atzīmēt, par ko tie ir, lai nerastos neskaidrības. Paturiet sev maksājuma kopiju. Izmantojiet MLB Zīpotājā iespiesto blanku.

Lūdzam maksājumus sūtīt MLB kasierei Anitai Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada H9R 2X5, tel. 514-697-6624.

MLB Zīpotāja redakcijā vēl ir pieejami daži pilni 1990. gada komplekti par \$ 20.-, pasta izdevumus ieskaitot. Komplekts varētu būt interesanta lasāmviela vai patīkama dāvana. Pieejami arī citi agrākie numuri.

MLB Zīpotāju labprāt lasa Latvijā. Gada abonents uz Latviju pa gaisa pastu maksā tikai 40 dolārus. Ieprieciniet savus radniekus un paziņas Latvijā! Iegādājieties izdevumu saviem ciemiņiem līdžpaņemšanai uz mājām!

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS :

Biezāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek ev.-lut. dievkalpojumi, 4345 Marcil.
telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudze nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

7. martā, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
9. martā, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, plkv. O. Kalpaka un Latviešu leģiona atceres vakars DV Montrealas nodaļas izkārtojumā. Izrādīs aizvadīto latviešu XX Dziesmu svētku video lentas I daļu.
10. martā, plkst. 10:00, Ģešes institūta telpās, 418 Sherbrooke ielā E, mākslas filmas "VILKACU MANTINIECE" izrāde un tikšanās ar režisoru G. Cilinski (Skatiet paziņojumu 27. lpp.!).
10. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
12. martā, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, darbību uzsāk Latvijas atbalsta centrs Montrealā. Skatiet paziņojumu 27. lappusē!
12. martā, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas latviešu organizāciju padomes darba sēde. Padomes dalībnieces aicinātas sūtīt savus pārstāvjus. Sēdē var piedalīties citi interesenti.
13. martā, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra valdes sēde. Sēdē var piedalīties citi interesenti.
16. martā, plkst. 12:00 - 18:00, Latviešu Centrā, Baltiešu pastmarku kluba Montrealā pirmā izstāde (Skatiet paziņojumu 23. lpp. un aprakstu 28. lpp.!).
16. martā, plkst. 12:00 - 17:00, Latviešu Centrā, DV Montrealas nodaļas vanadžu saimes Pankūku pēcpusdiena (Skatiet paziņojumu 26. lpp.!).
17. martā, plkst. 10:00, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds Kapellā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
17. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
17. martā, plkst. 15:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra gada sapulce.
21. martā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
24. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.
29. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Lielās piekt-dienas dievkalpojums ar dievgaldu.
31. martā, plkst. 6:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Lieldienu rīta saullēkta dievkalpojums.
4. aprīlī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
6. aprīlī, plkst. 17:00, Latviešu centrā, MLB gadskārtējais APRĪLA JOKS sarīkojums par labu MLB Zīpotājam ar plašu programmu (Skatiet paziņojumu 29. lpp.!).
7. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
14. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
18. aprīlī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
21. aprīlī, plkst. 10:00, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapellā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
21. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
27. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu kredītsabiedrības gada sapulce.
27. aprīlī, plkst. 19:00, Montreal West Town Hall zālē, 50 Westminster South, JUNDAS DZIESMU vakars. Rīko Montrealas jauktais koris.
28. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
2. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu biedrības gada sapulce. Plašāks paziņojums ar darba seku nākamajā MLB Zīpotāja numurā.

0312017092

Latvijas Universitātes treniņa krekli (sweat shirts)

Krāsas: tumši sarkana, tumši zila, tumši zaļa.
XL lielumā.

Krekli ir labākas kvalitātes no biežāka auduma.

Cena \$35 + \$3.50 sūtīšana.

Esam vienīgie oficiālie Latvijas Universitātes nozīmes pārstāvji un dodam procentus par katru pārdoto kreklu Universitātei!!

A GUIDE TO THE BALTIC STATES

A Guide to the Baltic States
Vienīgais Baltijas valstu ceļvedis.
Grāmatas cena:
\$22 + \$2.50 sūt. (angļu val.)

Pasūtījumus adresēt: **Baltic Marketing** 61 Haverson Blvd., Toronto, Ontario, M6M 3J8
CANADA Tel.: (416) 651-0700. Čekus lūdzam rakstīt uz Baltic Marketing vārda.

Šo MLB ZIŅOTĀJA numuru nododam Kanadas pastā 4. martā. Lūdzam ziņot par izdevuma nesapemšanu!

LATVIJAS ATBALSTA CENTRS
TORONTO, tel. 416-755-9912.
Informācija lentā - tel. 416-755-5041. Izmantojiet!

1991. III 1.400e.

COLLINS CLARKE MACGILLIVRAY WHITE

FLOWERS
by
FURNITURE

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

MLB ZIŅOTĀJA administrātorai, A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada H9R 2X5, tel. 514-697-6624.

Ar šo nosūtu MLB Zīņotāja abonementa samaksu (\$ 25.- vai \$ 20.-; skatiet likmes zemāk!) par _____ gadu/iem \$ _____

Gaisa pasta piemaksu (ASV - \$ 5.-, citos kontinentos \$ 15.-) \$ _____

Ziedoju izdevuma tehnisko izdevumu segšanai \$ _____

Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu iegādei \$ _____

Vēlos saņemt sekojošus agrākas MLB Zīņotāja numurus: _____ à \$ 2.- ziedojums \$ _____

Dāvinu MLB Zīņotāju: _____ (adrese) \$ _____

Iesakū nosūtīt MLB Zīņotāja paraugburtnīcas _____ \$ _____

Ar šo nosūtu iestāšanās maksu MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBĀ - \$ 5.- \$ _____

Ar šo nosūtu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (à \$ 10.-) \$ _____

Ar šo nosūtu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (MLB biedriem \$ 10.-; pensionāriem - \$ 5.-) \$ _____

Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai \$ _____

Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

Pavieam kopā \$ _____

(Maksētāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

Paraksts: _____

MLB ZIŅOTĀJS
ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.
REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.
ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Québec, Canada, H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624.
EKSPEDĪCIJA: Velta Ozola. **DARBINIEKI:** Elmārs Bērdiņš, Jānis Birze, Elga Čops, Edgars Kajaks, Jina Kajaka, Austra Konovālova, Anna Kreipāne, Pēteris Kreipāns, Voldemārs Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Ilga Štaubere, Vilma Ulmane un daudzi citi.
MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 25.- gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kara invalīdiem \$ 20.- gadā; gaisa pasta piemaksa uz ASV \$ 5.-, uz citiem kontinentiem - \$ 15.- gadā. Atsevišķas burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu.
LAPPUŠU MAKSAS: Mazākais paziņojums \$ 15.-, 1/4 lpp. - \$ 20.-, 1/3 lpp. - \$ 25.-; 1/2 lpp. - \$ 30.-; 3/4 lpp. - \$ 50.-; pilna lpp. - \$ 55.-. Kliņeju un paziņojumu sagatavošana - \$ 15.-. Iespējama foto uzņēmumu publicēšana. Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZIŅOTĀJS, tāpat kā MLB, ir BEZPELŅAS PASĀKUMS.
MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. diētam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzētos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē. Redakcija iesūtītos rakstus neuzglabā.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTRÉAL

MARCH 1991 MARS

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettonne de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society - 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada H9X 2R2, ph. 514-457-9832.